

Бахт
қўнъи роғи

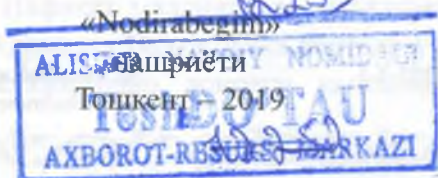
Алманах

Бахт кўнъи роғи

Алманах

УЎК 821.512.133-194
КБК 84(5Ў)я2
Х 47

Тўпловчи ва нашрга тайёрловчилар:
*Зилолабону Холиқова,
Дилобар Аслиддин қизи*

Холиқова, Зилолабону
Х 47 Бахт қонғироғи / Зилолабону
Холиқова, Дилобар Аслиддин қизи –
Тошкент: «Нодирабегим» нашриёти,
2019. – 152 б.

Ушбу тўпلامда республикамиз бўйлаб ижод қилиб келаётган ёшлар ва катталарнинг ижод намуналари ўрин олган бўлиб, ундан муҳаббат, эзгулик, бахт, хаёт, қийинчиликда тобланган дил изтироблари ҳақидаги шеър ва хикоялар ўрин олган.

Зилолабону Холиқова ва «Оху» ижодкорлар клуби томонидан шу вақтгача «Истеъдод учқунлари», «Меҳригиё» алманахлари чоп этилган. Ушбу тўпلام унинг ўқувчиларга аталган навбатдаги тухфасидир.

УЎК 821.512.133-194
КБК 84(5Ў)я2

АЛЁР СУРУРИ

Инсон ҳаётини оби ошсиз, куй ва қўшиқсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Бинобарин, инсон дунёга йиғлаб келмайди, аксинча ўзига хос тарзда куйлаб, тарона айтиб келади. Аслида дунё ҳам наинки кудратли бир калом сўз билан, шунингдек, афсунгар куй ва қўшиқ билан яралган, дея ишонгинг келади.

Бадий адабиёт ҳам инсон ҳаётида ҳал қилувчи аҳамиятга молик, керак бўлса, ҳаётнинг мустаҳкам заминини ташкил қиладиган омиллар сирасига киради. Сўзнинг муқаддаслиги, бадий адабиётнинг қадри бекиёс даражада юксак экани росмана истеъдодли шоир ва ёзувчиларга миллат тимсоли, халқнинг ор-номуси сифатида қарашда ҳам акс этади. Айрим инсонлар-у гуруҳлар эмас, балки бутун бошли аҳоли халқни ташкил қилгани каби, буюк адабиёт ҳам ёлғиз шахс томонидан эмас, балки юзлаб, минглаб адабиёт ихлосмандлари саъй-ҳаракатлари билан яратилади. Бу гўёки битта дарахт ёки бир неча дарахт билан жаннатдай ўрмон пайдо бўлиб қолмайдиган бир ҳолатга ўхшади. Буюк адабиёт яратилиши учун халқнинг маънавияти ҳамма даврларда ҳам имкон борича юқори мақомда бўлиши учун турли даражадаги истеъдодлар қўлни-қўлга бериб, бадий ижод саҳнида ҳамжиҳат қалам тебратиши керак.

Мазкур тўпلامдан жой олган ижод намуналари айни нуқтайи назардан қувонтиради. Зилолабону Холиқованинг жонбозлиги, ғайрат-шижоати билан дунё юзини кўрган бу тўпلام оммавий шеърхонлик, оммавий китобхонлик, бадий ижодга оммавий мойиллик даражаси нақадар юқори эканидан далолат беради. Нафақат маданият ва маърифат марказлари бўлган йирик шаҳарларда, балки чекка кентлар-у қишлоқларда ҳам ижодкор қаламкашлар доираси кенгайиб бораётгани

жуда қувонарли ҳол. Интернет кучайиб бораётган, маърифий-маданий манбалардан, бадиий асарлардан баҳраманд бўлиш имконияти тобора кенгайиб бораётган ҳозирги шароитда буни табиий ҳол сифатида талқин қилиш жоиз.

Ижтимоий тармоқлар нафақат тезкор хабарлар, шу билан бирга бадиий ижод мактаби, ҳатто дорилфунуни вазифасини ҳам ўтаётирки, натижада жойларда ҳам ижодкор қаламкашлар тобора ортмоқда. Ижтимоий тармоқлар барча тоифадаги қаламкашлар учун ўзига хос фикрлашиш, малака ошириш, бадиий ижод намуналарини синовдан ўтказиш майдониға ҳам айланди. Мазкур тўшламдан жой олган қатор ҳикоялар, шеърлар дастлаб интернетнинг ижтимоий тармоқларидаги оммабоп шахсий саҳифаларда, ижодий гуруҳлар саҳифаларида ҳам омма ҳукмиға хавола қилинган ва ўзига хос синовдан ўтган.

Мазкур ҳикоялар ва шеърларнинг алоҳида тўшлам ҳолида нашр қилинишини эса уларнинг ўзига хос эътирофи сифатида баҳолаш ва кадрлаш ўринли бўлади.

*Абдуҳамид ПАРДАЕВ,
шоир.*

Ҳалима
Жуманиёзова

1959 йилда Қорақалпоғистон Республикасининг Тўрткўл туманида туғилган. Тошкент давлат Университетинининг журналистика бўлимини тамомлаган. Унинг «Кўнгил мулки», «Кўнгил манзиллари» «Муҳаббат ороли» ҳамда «Жалолиддин Мангуберди» номли тўпламлари нашр этилган. Ҳалима Жуманиёзова бугунги кунда АҚШда истиқомат қилиб, эркин ижод билан шуғулланмоқда.

Т У Н

Деразамни очдим, тун кирди шошиб,
Эски дугонамдай қилди, дардиҳол.
Ва унинг қалбида булутлар сузиб,
Қоронгу ҳисларин ўйнарди шамол.

Булутлар ортида синган юлдузлар,
Кўнглим дарёсига тўкиларди жим.
Юрагим ичида ғавғо соларди.
Минг йиллик армонни куйлаб аллаким.

Тун узоқ шивирлаб айтди кайғусин,
Алангалар чирмаб жисм-у жонимга.
Бахайбат бир соя девор тикларди,
Мени аямасдан тўрт томонимга.

Туннинг кўзларига тикилдим узоқ,
Ва дедим бас, етар, тингламайман, йўқ.
Агар варақласанг кўнглим китобин,
Сени куйдиради жонимдаги чўғ...

Мен ҳам бор дардимни сўйладим унга,
Аввал кўзларига тўлиб борди хун.
Сўнг аста оқарди негадир юзи.
Менинг кўз ўнгимда эриб кетди тун.

* * *

Мовий ҳаволарда сузади кўнглим,
Гоҳ жўшиб, гоҳида оляпман тин.
Сархуш булутларга кулоқ соламан –
Ахир баҳор яқин, жуда ҳам яқин.

Бойчечак шаклида, қиқирлар умид,
Мажнунга айланар бу она замин,
Олис-олислардан келади нурлар –
Ахир баҳор яқин, жуда ҳам яқин.

Нега мен баҳорга бунча ошиқман,
Ёмғирлар ёққанда гулдай энтикдим.
Зорикқан майсалар каби ичикиб –
Хушхабар кутгандай баҳорни кутдим.

Шивирлаб ўтади қалбимдан кунлар,
Вақт эринмай солар юзимга ажин,
Аммо фурсатлардан чиқаман омон,
Ахир баҳор яқин, жуда ҳам яқин.

Мен билдим, баҳорда қолган ёшлигим,
Ва яна – юракни тортгувчи ёлқин.
Қўнгил томонлардан келар бир садо.
Ахир баҳор яқин, жуда ҳам яқин.

* * *

Мени танимадинг, биламан осмон,
Дилимга тўлганда ойнанинг гардлари.
Ахир жисм-у жоним маҳв этаётган
Менинг дардим эмас, ишқнинг дардлари.

Кетгандим ўзимдан-ўзимни олиб,
Ҳажр уммонлари йўлимни тўсди.
Мунис юрагимда қоннинг рангида
Соғинч деган, ажаб бир дарахт ўсди.

Энди у гуллайди фасл танламай,
Мен эса бемордан беморроқдирман.
Бағри кенг дунёда, чексиз дунёда –
Ҳақат фироқдурман, мен фироқдурман.

Жаранг йўқ, йиғимда на битта кўз ёш,
Ва хабар келмайди ишқ томонлардан.
Шамолга совуриб бутун умримни
Дон излаб чарчадим, мен самонлардан.

Гулхан-у тошқинлар ичра хаётим,
Балки пинхонларда ўлганман пинхон.
Сени соғинганман, жуда соғиндим —
Очиқ кўзларимни ёпиб кўй, осмон.

* * *

Хаёт боғларингда гуллади умид,
Гуллади хаёлнинг маъсум чорбоғи.
Бунчалар чиройли ёниб турибди,
Юрагимга яқин қуёш чироғи.

Бу боғлар ичинда сени ўйладим,
Билдимми, ҳар недан ўзинг суюксан.
О, дилрабо соғинч, муаттар соғинч,
Барча туйғулардан ўзинг буюксан.

Сабода тебранди дарахтлар майин,
Олча гулларида ўзгача ифор.
Бу гуллар тафтида эриб кетгандай,
Дилимга ёғилган миллион йиллик қор.

Ўзгача гуллабди олма дарахти,
Шивирлаб тилида нимадир айтди.
Нозик шивирлардан мен сархуш тортиб,
Ўзимдан айрилган ўзимга қайтдим.

Титроқларда қолди бу жисм-у жоним,
Сездим юксаклардан боқар эдинг жим.
Соғинч шамолида пойинг остида,
Олма гулларидай тўкилди кўнглим.

ҚЎМСАШ

Фасллар бошимдан айланиб ўтар,
Ер ҳам айланади бунча шошилиб.
Мен ҳамон қарайман сен бор томонга,
Бор жоним бўғзимга аччиқ тикилиб.

Сен борсан, калбимда тирик ишқ билан,
Сен томон телбадай югураман мен.
Дилимга санчилган хижрон тиканин,
Сабр тишларида суғураман мен.

Гарчи вақт назарга илмайди мани,
Вактнинг деворларин бузиб кетаман.
Ва хароб кунларим вайронасидан –
Чиройли кўнглимни тухфа этаман.

Шамоллар устимдан кулиб ўтади,
Ёмғирлар ёғади шошилиб, шопа.
Мен эса қарайман сенинг томонга
Уммонлар ортидан уфқлар оша.

Баходир
Оташ

1965 йил 22 ноябрда Чимкент вилояти (Жанубий Қозогистон) Сайрам тумани Қизилкишлоқ (Кўлкент)да таваллуд топган. 1998 йилдан бери вилоят мақомидаги «Чашма» ижодий бирлашмаси аъзоси. «Талаба кундалиги» шеърий тўплами муаллифи ва «Чашма» ижодий уюшмаси аъзолари билан ҳамкорликда бир қанча тўпламлар ҳаммуаллифи. «Сайрам талантлари», «Назм юлдузлари» каби бир қатор таъловлар иштирокчиси. «Назм юлдузлари – 2007–2016» таъловлари ғолиби. Ижодий фаолияти учун қатор ташаккурномалар ва «Арғумоқ» адабий мукофоти, «Жамоат жонқуяри» медаллари нишондори. «Сайрам тумани ўзбек этномаданият марказига – 25 йил» ҳамда таржима борасидаги меҳнатлари учун таниқли қозоқ оқини Т. Айбергеновнинг таваллуди муносабати билан «Т. Айбергеновга 80 йил» кўкрак нишони билан тақдирланган.

ШОИР ХАЛҚ ЮРАГИ

Халқ дардини куйловчи ёғоч торнинг ипидай,
Иллатларни бўғувчи баланд дорнинг ипидай –
Шоирларни, дейдилар, ўз халқининг юраги,

Овози йўқ шоирнинг бормикан ҳеч кераги?!
Яшаб ўтди Миртемир, сўзнинг тенгсиз заргари,
Шеърларида товланар оддий сўзлар гавҳари.
Ўзбекигин танитди она кишлок Иқонни,
Меҳрини ҳам қозонди бутун Ўзбекистонни.
Соғинганда куйлади табиатдан жўш уриб,
Булбуллар ҳам лол қолди, ҳайратидан қош кериб.
Муҳаббатдан тил котса, ошиқлар ҳам пиёда,
Шу кўшиқни тинглашга ошиққани зиёда.
Таржима бобида ҳам дўстлик ипин боғлади,
Пўлатдан аркон эшиб, нонин ҳалол оклади.
Танишиб қанча эллар, меҳр тушди ўртага,
Йжод боғи айланди дўстлик номли ўрдага.
Сахийлиги ҳам машҳур, қанча меҳмон туз тотган,
Меҳридан шогирдларин боши осмонга етган.
Амир Темур қиличи етолмаган не замин,
Миртемирнинг қаламин тан олганга Ҳақ амин.
Шоирнинг суратига боқиб хаёл сураман,
Руҳи ила тиллашиб, етаклашиб юраман.
Қўлда асо, суяниб, қадам ташлар шошмасдан,
Жавоб берар саволга меъеридан ошмасдан.
Жилмайганча гоҳида теваракка боқади,
Шабда ҳам шивирлаб, юракка ўт ёқади.
Бир дам тўхтаб йўлида, қалам тутиб ўйланар,
Ёндафтарин очганча шеър ёзишга шайланар.
Сокин кеча, хонада шоир ёлғиз ўтирар,
Шеърларини пишиқлаб, ёзиб яна ўчирар.
Хаёлда сўзлар тинмай, бир-бири-ла курашар,
Шоирга маъкул келиб югани қад керишар.
Ҳар бир сўзни заргардай торозига солиди,
Қай бири тош босолса, ўшанисин олади.
«Чиройимас, маънисини менга муҳим» деб кўяр,
Машқи тобига етса, жажжи гўдакдай суяр.

Шундай шоир меҳнати, кечаси ҳам тиним йўқ,
Ҳар сўзлари тунда ҳам ёниб турар, мисли чўт.
«Осон эмас шоирлик , бекорга қилманг ҳавас,
Хонангизда димиқиб, ололмай қолманг нафас.
Баҳо берар ўқувчинг, шеъринг окласин тузинг,
Солма ўзинг лаганга, эл-юрт алкасин сўзинг!»
Устознинг танбеҳларин қабул килдик, дея «Хўп!»
Сухбатидан мириқиб ўғит олдик, озми-кўп.
Таваллудин нишонлаб келишди қанча меҳмон,
Қариндош-уруғ, авлод, қўли кўксиди мезбон.
Туркистоннинг «қаймоғи» кўкрак кериб ўлтирар,
Юртдошининг шаънига мақтов кўксин тўлдирар.
Халқ бир тана бўлса, шоир унинг юраги,
Келажаги йўқ элга шоирнинг йўқ кераги!!!

ФАРИШТА ЭМАСМАН

Фаришта эмасман, сиз каби одам,
Мен ҳам бир онага суюкли фарзанд.
Атак-чечак қилиб босганман қадам,
Гоҳ ичдим заҳарни, гоҳ шимганман қанд.

Фаришта эмасман, йўқ менда қанот,
Қоқилиб тураман йўлимда баъзан,
Ноҳақликни кўрсам этарман фарёд,
Ширин сўзга эриб куламан шодон.

Фаришта эмасман, ҳаваскор шоир,
Ҳафсала қияпман битмоқ учун шеър.
Ёзиб ҳам тураман севгига доир,
Ўткир чиқсин дея тўкмоқдаман тер.

Фаришта эмасман, сиз каби одам,
Шу замин дилбанди, эркатой ўғлон.
Фақат кўлимдан ҳеч тушмагай қалам,
Қалбларга бўлсин деб сўзларим дармон.

* * *

Ўйнашмагин арбоб билан,
Арбоб урар ҳар боб билан.
Бош кўтарсанг овунтирар,
Туруги йўқ жавоб билан.
Бурун суқар ҳар ишингга,
Эгов солар бор тишингга.
Эшакни-ку гўшти ҳаром,
Яраса-да бир ишингга.
Ўзин санаб «асил тулпор»,
Назарида – эл нобакор.
Ўзгаларнинг меҳнатида
Фақат «ўзим», дер, «ҳиссадор!»
Ўздан чиққан ола ёмон,
Теринг шилиб тиқар сомон.
Арбобларнинг орасида
«Тулумчи»лар бордир ҳамон.
Ўз иззатин билган улуг,
Авлиёлар элда қутлуғ.
Эл ишончин оқлолмаган
«Авлиё»лар ўрни ўтлуғ.
Андишанинг отин кўрқоқ,
Санаганлар ақли тўмтоқ.
Эл бирлашса кўпоради,
Тоғларни ҳам этиб тупроқ.

ЮЛДУЗ

Мағрур эдинг, осмонда юлдуз,
Сени узиб олдилар ундан.
Балчикқа ҳам қоришиб кундуз,
Айирдилар хаттоки тундан.

Ох, юлдузим, ёрқин экансан,
Тан олишга мажбурман бу кун.
Нозларингга ошиқ этгансан,
Вужудимни ёндириб, бутун.

Узоқ йиллар сени кўролмай,
Айбладим бевафо дея.
Васлинг ширин тотин сўролмай,
Алам ёши тўкилди куя.

Муҳаббатга сирдош-у, шонсан,
Нақш этиб битдим юракка.
Тўрда бешик, унда, ишонсанг,
Белаб кўйдим оппоқ тилакка.

Қизғонишдан гоҳо ўзимдан,
Гул чеҳрангга мўралаб кўйгум.
Уялганда вафо ўзимдан,
Бошим муштлаб бўралаб тўйгум.

Нечун ахир яралдинг гўзал,
Ўз кўшқингдан айирди ҳаёт?
Шундаймикан тақдири азал,
Нафс кўлидан топмадинг нажот?!

Мағрур эдинг, осмонда юлдуз,
Сени узиб олдилар ундан.
Умримга ҳам қўл чўзганда куз,
Сени тилаб қолдим-ку тундан.

Мағрур эдинг осмонда юлдуз,
Мағрурмисан ҳали ҳам, гулюз!

ЭЙ, БАНДА...

(«Талаба кундалиги»дан)

Ҳар қачон ҳам нонинг ёрти ё бутун,
Жигилдонинг ғамин ўйлаб сен бугун,
Келажагинг унутдинг-ку не учун,
Хом сут эмган, қалби сўқир, эй, банда!
Манқуртликка маҳкум этиб болангни,
Ўз қўлинг-ла пайҳон қилдинг лолангни,
Ким тинглагай эрта сенинг нолангни,
Хом сут эмган, қалби сўқир, эй, банда!
Кўппак каби хушомадга эврандинг,
Тўғри сўзга тишинг кайраб уврандинг,
Гап тополмай, тупук сочиб гуврандинг,
Хом сут эмган, қалби сўқир, эй, банда!
Овсар каби лўқ этасан кўзингни,
Қидирмагин отилган ўқ-сўзингни,
Дашномларга дучор этдинг ўзингни,
Хом сут эмган, қалби сўқир, эй, банда!
Кўрдим, қандай бичдинг элга кенг кафан,
Ёзилгани пешонамга шул экан,
Бир кун дерсан, ўз-ўзингга, эҳ, аттанг,
Хом сут эмган, қалби сўқир, эй, банда!

НЕ АЖАБ

Овозангдан дунё лол, ёқа тутса, не ажаб,
Не-не ошиқ ҳажрингда зардоб ютса, не ажаб.
Ноз-карашма, одобинг ром этганда ёш-қари,
Ойсиз тунда интизор, сени кутса, не ажаб.

Тили бурро йигитлар сеҳрланиб қошингда,
Дил изҳорин айтолмай, тили қотса, не ажаб.
Илҳом бериб муҳаббат, ёнаётган Оташ ҳам
Шайдоларинг туфайли тутаб ётса, не ажаб.

Мағрурланма, эй гўзал, Оллоҳ берган ҳуснингга,
Ичи куйган кимсалар таъна этса, не ажаб.
Хаёли бўл, вафоли, аёллигинг унутма,
Сен кутмаган хор ошиқ қўлинг тутса, не ажаб.

Азимjon
Қаландаров

1968 йилда Бухоро вилояти Олот туманидаги Чандир қишлоғида туғилган. 1984 йилда ўрта мактабни аъло баҳоларда битирган ва Самарқанд давлат университетининг амалий математика факултетига ўқишга кириб, мазкур университетни 1991 йилда имтиёзли диплом билан тугатган. Ҳозирги пайтда Бухоро давлат университети физика-математика факултетига талабаларга сабоқ беради. Шу билан бирга, насрда қалам тебратиб келмоқда. Унинг хикоялари даврий нашрларда эълон қилиниб, ўз мухлисларини топган. 2006 йилда «Офтоб», 2010 йилда «Одамлардан бири», 2014 йилда «Тепалиқда қолган одамлар» номли тўпламлари, 2014 йилда «Боди сабони кўрсам» (Махтумқули асарлари таржимаси), 2016 йилда «Дунё, хей» (Махтумқули асарлари таржимаси) китоблари нашр қилинган. Илмий тадқиқот ишлари бўйича бир нечта илмий ва усулий мақолалари, қўлланма ва рисоалари чоп этилган.

Вафодор

(Ҳикоя)

Мен итман. Кулоклари диккайган, думи хурпайган оддийгина ит. Мен ҳамма нарсани тушунаман, ҳаммасини биламан, фақат гапира олмайман. Хотирам ҳам яхши, кўп воқеаларни эслаб қолганман. Хўжайиним ҳам бор эди. Фақат уни анчадан буён кўрмайман. Келинг, яхшиси бир бошдан гапириб берай.

Тўғриси, қаерда, қачон туғилганимни эслай олмайман. Ишқилиб, кўзим очилган дастлабки кунлар, онамнинг иссиқ оғуши, сут таъми ҳамон эсимда, лекин, бунга анча йил бўлди. Эсимни танигандан бери кўчадаман. Онам қатта бир кулранг итга эргашиб кетганидан буён ундан, умуман, бутун дунёдан аразлаганман. Хуллас, у пайтлар кичкинагина итвачча эдим. Катта шаҳарда, одамлар орасида яшардим. Чўчқадек семиз бир одам ҳеч қандай сабабсиз мени тепиб, оёғимни синдирди. Ҳаммаси шундан бошланди. Оёғим қаттиқ оғриб, инграб, чўлоқланиб кетаверсам, бошқа бир одам мени ушлаб олиб, оёғимни тахтакачлади. Олдимга егулик қўйди. О, туғилганимдан буён бунақа мазали нарсаларни татиб кўрмагандим. Маза қилиб едим, оёғимнинг оғриғи ҳам унутилгандек бўлди. Шундан сўнг мен бу ўрта бўйли, юзлари нурли, сочига оқ оралаган, доимо хаёлчан юрадиган одамни яхши кўриб қолдим. Энди бу одамдан айрилмайман, уни Хўжайин деб атаيمان деб, ўзимга сўз бериб қўйдим. Ётадиган жойим яхши, менимча, бу хўжайиннинг ишхонаси бўлса керак. Одамлар кизиқ-да, бир жойда яшаб, бошқа жойда ишлайдилар. Ишқилиб, ҳар куни егулик бор, парвариш яхши бўлиб, тузала бошладим. Кунларнинг бирида у оёғимдан тахтакачни олиб ташлади. Бинойидек юра бошладим. Оёғим оғримаяпти, ҳатто чўлоқланмадим ҳам.

Хўжайиним ҳар куни эрталаб келади. Келган заҳоти мен югуриб олдига чиқаман. У менга егулик бирон нарса олиб келган бўлади. Қорин ғамидан қутилиб, яна остонасига ётиб оламан. Унинг олдига кўп одамлар кириб чиқаверади, кириб чиқаверади. Бу ерда қоғоз кўп. Ҳамма ёқ қоғоз. Тавба, одамлар нима қилишаркан шунча қоғозни? Бир чеккада мен уларни кузатиб тураман. Кимдир хурсанд бўлиб чиқади, қайси бири уришиб-уришиб чиқади. Лекин кўп одам бу ердан рози бўлиб чиққанини кўраман. Баъзилари менга бирон егулик ҳам ташлайди. Кечга бориб одамларнинг келиши камаяди. Мен кутиб тураман, ҳеч ким қолмагандан кейин хўжайиннинг олдига кираман.

– Оч қолдингми, дўст? – дейди у менга кўзойнак остидан қараб. Мени Дўст деб чақиради у, ўрганиб кетганман. Бошимни кўтариб унга қарайман. У эса ўрnidан туриб, бошқа бир хонага кириб кетади. Сўнг менга егулик олиб чиқиб беради. Ташқарида мен учун бир идиш қўйилган. Егуликни ўшанга ташлайди. Мазза қилиб ейман-да, келиб очиқ турган эшикдан секин мўралайман. Хўжайин кўзойнакни кўзидан олиб, менга қараб турган бўлади. Авваллари кўрка-писа борар эдим, сўнг ўрганиб кетдим. Кўрдимки, бу одам ҳеч кимни уришмайди. Секин бориб хўжайин ўтирган креслонинг тагидаги гиламчага ётиб оламан. Оҳ, ана бу ер юмшоққина, ётиш ҳам мазза. Кўпинча хўжайин туфлисини ечиб, оёғини менинг устимга кўяди. Оёғи бирам иссиқ, ундан юрагининг уриши эшитилиб туради. Хонада паст овозда мусиқа янграб туради. Мусиқа билан юрагининг уриши ўхшаб кетади. Юраги мусиқага қараб урадими ёки мусиқа юрак уришига монандми, билмайман. Ана шу ҳолатга маҳлиё бўлиб ётавераман, ётавераман...

Бирдан хўжайин кетадиган бўлиб қолади. Туфлисини оёғига кийиб, ўрnidан туради. Эшикнинг олдига уни кузатиб тураман. Бирам чарчаган бўладикки, кўзлари зўрға очилади. Чироқларни ўчириб, кўчага чиқади. Ташқарида кеч кирган, ҳамма ёқда

кўча чироқлари ёкиб қўйилган. Хўжайин уйга қараб йўл олади. Мен ҳам ортидан эргашаман. Куни билан ётавериб зерикканим учун бу сайр жуда ажойиб. Димоғимга бир нималарнинг хиди урилгандек бўлади. Ўша нарсани излаб кўраман. Хазонлар, турли нарсалар, тупроқларни титиб чиқаман. Гоҳ хўжайиндан орқада қоламан, гоҳ югуриб олдинга ўтиб кетаман. Бориб оёғининг остида ўралашаман, у менга кулиб қарайди. Менга шунинг ўзи етади, демак мен уни хафа қилмабман. Эркаланиб кетаман, бурнимга урилган бирон хиднинг ортидан чопаман. Ниҳоят, хўжайиннинг уйига ҳам етиб келамиз. Эшикка яқинроқ боришга кўркаман. Чунки бир марта яқинроқ борганимда эшикни очган аёл бошимга супурги билан урган. Лекин биламан, ҳозир ўша аёл хўжайин кириши билан овозининг борича бақириб, жаврай бошлайди. Куни билан уйда ўтириб зерикса керак-да, менга ўхшаб...

Мен орқага қайтаман. Қайтиб келиб хўжайиннинг ишхонаси олдида ётаман.

Бир куни унинг уйи олдида қолдим. Тонг отиши билан хўжайин кичкина бир қизчани кўтариб кўчага чиқди. Мен хўжайиннинг ёнига югуриб бордим. Хўжайин уйнинг олдидаги скамейкага ўтириб олди, қизча кучоғида ўтирибди. Қизча мени кўрган заҳоти оғзидаги бир-иккита тишини кўрсатиб, хўжайинга қаради.

– Кел, ўйнаймиз, – дедим қизчага. Қизча менинг гапимга ташунди.

– Ҳозир, бобом қўйворсинлар, – деди-да, хўжайиннинг кучоғидан сирғалиб туша бошлади. Ерга оёғи тегиши билан менга қараб:

– Қулоғингдан тортайми? – деб қулоғимга ёпишди. Қўлчалари бирам майин эканки, қулоғимга бирам ёқди! Тумшуғимни қизчага тегизсам, у қочиб, ўзини хўжайиннинг кучоғига урди. Демак, бундан сўнг унга тумшуғимни теккизмайман.

– Кетдик югурамыз! – дедим ва югуриб олдинга чикдим, оркага қарасам, қизча ортимдан келаяпти.

– Ҳозир сени тутиб оламан! – деди ортимдан атак-чечак килиб эргашаркан.

Шу куни қизча билан роса ўйнадим. Фақат бир нарсага ҳайрон қолдим: менинг гапимга қизча тушунди. Унинг гапига мен ҳам тушундим. Нега одамлар катта бўлиб қолгач бизни тушуниш у ёқда турсин, бир-бирларини ҳам тушунмайдилар ёки тушунишга ҳаракат ҳам қилмайдилар?!

Хўжайиннинг олдига келадиган икки одамни мен кўп кўраман. Бири ориқ, узун. Бу одам кўпинча ҳамма кетгандан кейин, кеч тушиши олдидан келади. Қўлида халта, ундан бирам ёкимли хид келиб туради. Хўжайиннинг хонасига кириб кетаркан, ортидан эшикни маҳкам ёпади. Иккаласи анча вақтгача бир нималарни гаплашиб ўтиради. Мен эса кутиб ўтиравераман. Ниҳоят, эшик очилиб, менга аталган насиба чиқади. Хўжайин қўлидаги суякларни менинг идишимга соларкан, ундан бир бадбўй хид келади. Ўзи ҳам гандирақлаб турибди. Одамларга ҳайрон қоламан, бунақа ёмон суюқликни қандай ичишаркан? Бир сафар суякларнинг устига ундан озгина тўкилган экан. Нафсим қўймади, ялаб кўрдим. Лекин эрталабгача кўнглим айниб чиқди. Нима бўлгандаям бошқа бунақасини емайман, деб қўйдим ўзимга.

Ориқ, узун кишининг хўжайинга хусумати йўқ. Уни мен биламан, кўнглида бировга ёмонлик тиламайди. Кўзларимга бир зум тикилган пайти кўнглидагини сезганман. Шунинг учун ҳам ҳар сафар келганидан хурсанд бўламан, югуриб олдига чиқаман. Яна бир бақалок, тепакал келади баъзан. Бу одамни жиним суймайди. Хўжайинни ёмон кўради, қарашларидан маълум. Нега ёмон кўради, билмайман. Тепакалнинг ичи қоп-қора, балки шунинг учун ёмон кўрар. Хўжайин унга ёмонлик қилмайди-ку. Мен унинг ҳам ичиини кўриб тураман-ку. Одамларнинг кўнглидагилар менга аён.

Бир сафар кия очик турган эшикдан уларнинг сухбатини эшитиб қолдим.

– Сен болаларни ҳам ўзингнинг қолипига тушираяпсан, – деб бақирарди тепакал, – Сен фақат фалонта китобим чиқди, деб мақтанишни биласан, ёзганларинг ҳаммаси бир тийин. Одамларнинг бошини қотиришдан бошқа нарсага арзимади. Агар мен ҳам шундай жойда ишлаганимда бундан ҳам кўп китоб чиқарардим. Секин бошимни эшикдан ичкарига тикдим. Тепакал қўлидаги китобни хўжайиннинг бурнининг тагигача олиб бориб бақирарди:

– Шуям шеърми, шуям асарми, сен умуман адабиётни тушунмайсан! Олдингаки тўртқатор ёзиб келса, ўзинг уни шеър қилиб чиқараверасан. Сен пул ишлайсан, бошқа дардинг йўқ. Хўжайин кўз қири билан менга қаради, унинг ранги бўзариб кетганди. Тепакал ҳам бурилиб эшик томонга қаради, менга кўзи тушиши билан қўлидаги китобни менга қаратиб отди. Орқага қараб қочдим. Баъзан кўчада итларнинг бир-бирини гажиётганини кўраман, менинг жуссам уларникидан кичикроқ бўлса, яқинига йўламайман. Аслида катгароқ итлар кичигига тегмайди, ҳайвонлар қонуни бу. Уришса ҳам ўзининг тенги билан уришади. Одамларга эса бунинг фарқи йўқ, шекилли...

Тепакал эшикни тарақлатиб ёпиб чиқиб кетаркан, «Бопладимми!» деб тиржайди. Бориб оёғидан узиб олгим келди. Лекин, ўзимни босдим. Бироздан кейин орик, узун келди. Қўлида халтаси йўқ эди. Хўжайин билан иккаласи озроқ ўтириб, сўнг чиқиб кетишди. Хўжайиннинг ранги кўкариб кетибди. Авзойи ҳам бузук. Орик, узун хўжайинни қўлтиқлаб олди. Иккаласи етаклашиб чиқиб кетдилар. Бу ерга келадиган одамларнинг кўпидан «пул» деган сўзни эшитаман. У нима экан, деб ўйлардим. Бир куни хўжайин столининг устида шу нарсани кўриб қолдим.

Яқинроқ бориб ҳидлаб кўрдим: бир даста қоз экан. Қизик, уни еб бўлмаса, одамлар нима қиларканлар уни?

Совуқ ўтиб, иссиқ кунлар бошланган эди. Эрта тонгдан хўжайиннинг уйига бордим. Хўжайин қачон чиқаркан, деб кутиб турсам, яна ўша қизчани етаклаб чиқиб қолди. Қизча одамларга ўхшаб гаирадиган бўлиб қолибди. Хўжайиндан тинмай ни-маларнидир сўрайди. Мен уларнинг олдига югуриб бордим. Қизча бирам кўриб кетдики... «Кел, ўйнаймиз», – дедим.

Тушунмади. Ўтган сафар кўрганимда тушунган эди. Демак, инсонлар болалигидагина бизни тушунади... Қизча энди бемалол юрадиган бўлибди. Ҳатто югурадиям... Хўжайин қизча билан анча айланиб юрди. Мен ҳам уларнинг атрофида юрдим. Секин-аста қизча менга ўрганди. Ҳатто менга қанд берди. Мазза қилиб едим. Кун исий бошлагандан кейин улар уйга қайтишди. Шундан кейин ҳам бир неча марта улар билан бирга айлангандим. Дарахтларнинг барги тўкила бошлаган вақтлар эди. Кечки пайт хўжайиннинг олдига яна ўша тепакал келди. Иккаласи бирам жанжаллашишди... Атрофда ҳеч ким йўқ уларни ажратиб қўйишга. Ниҳоят, тепакал қорнини шишириб, хурсанд чиқиб кетди. Қия очиқ турган эшикдан бошимни тикиб қарасам, хўжайин ўзи ўтирган креслога ястаниб қолибди. Аста ёнига бориб, оёғига суйқандим. Юрак уриши аввалгидек эмас. Бир чеккага ўтиб юзига қарадим, ранги оқариб боряпти. Ўзимни кўчага отдим. Ташқарида дарвоза олдида иккита одам турган экан, уларга қараб вовуллай бошладим. Қани энди уларга тушунтира олсам! Улардан бири қўлига таёқ олиб мени кува бошлади. Мен хўжайиннинг хонаси томон қочдим. Изимдан келаётганидан хурсанд бўлдим. Орқага ўгирилиб қарасам, у одам қайтиб кетаяпти. Яна унга қараб во-вулладим. У эса парво ҳам қилмай изига қайтиб кетди. Қанчалар ёлвордим, эй, одам кел, бу томонга бир қарагин, деб. Лекин у пинак ҳам бузмади. Дарвоза олдидаги ўтиргичга ястаниб, ёнидаги билан суҳбатини давом эттирди. Қайтиб кирсам, хўжайин ғалати, хириллаган овоз чиқараяпти,

кўркиб кетдим. Шу пайт миямга бир фикр келди. Мен хўжайиннинг яшайдиган уйини биламан-ку. Уйига қараб чопдим. Зиналардан югуриб чиқиб, темир эшикни тимдалай бошладим. Эшик очилиб, мени супурги билан урган аёл пайдо бўлди. Тез югурганимдан оғзимдан тилим осилиб кетди. Унга қарадим. Шу пайт кўлига илинган нарса, ботинка бўлса керак, ўша билан белимга солди: вангиллаб орқага қараб қочдим. Қайтиб келиб, хўжайиннинг оёқларига суйкалдим. Оёқлари совий бошлабди...

Кўчага чиқиб роса ярим соат увилладим, биров қайрилиб қарамади. Эрталабгача кутишдан бошқа иложим қолмади. Тонгни хўжайиннинг оёқлари остидаги гиламчада оттирдим. Бир пайт ҳар доим хўжайинга чой дамлаб кирадиган қиз келди. Очиқ эшикдан бир қаради-ю, додлаб кўчага югурди. Унинг изидан дарвозанинг олдида турадиган одам югуриб келди: «Ман айтдим-а, кеча кучуккўп безовта бўлди деб...» – дея хонага кирди. Сўнг кимларгадир телефон қилишди. Мен ташқарига чиқдим. Бироздан сўнг бу ер одамларга тўлиб кетди. Ҳар хил ок машиналарда келишиб, хўжайинни олиб кетишди. Мен ҳам изларидан югуриб кетдим. Лекин машина тезроқ чопаркан, унга ета олмадим. Орқага қайтишга мажбур бўлдим. Қайтиб хўжайиннинг ишхонасига келдим. Эшик берк, бу атрофда ҳеч ким йўқ эди. Шундай кейин уйига қараб чопдим. Уйи атрофида ҳам ҳеч кимни учратмадим. Анчагача кутиб ётдим. Мен биладиган ҳеч ким келмади...

Бир неча кун хўжайинни изладим. Уйи билан ишхонасига кунига неча марталаб бориб келдим. Аммо хўжайинни учратмадим. Бир куни хўжайиннинг ишхонасига борсам, эшик очиқ турибди. Секин эшикдан мўраладим. Қарасам, хўжайиннинг ўрнида ўша тепакал ўтирибди. Орқага қайтдим. Барибир хўжайинни топаман, дедим ўзимга-ўзим. Тумшуғимни баланд қилиб, ҳавони хидладим.

Хўжайиннинг хиди бурнимга урилгандек бўлди. Энди шу хидни йўқотмасам бўлди, хўжайинни албатта тоиаман, дедим. Хўжайиннинг хиди шундоқ димоғимда турибди. Йўлга тушдим. Югуриб кетавердим, кетавердим... Бирон нарса есам, бирон бегона хид бурнимга урилса хидни йўқотаман деб ҳеч нарсага қарамадим. Билмайман, неча кун югурдим. Аллақандай жойларга бориб қолдим. Одамларнинг ҳаммаси ернинг остига кириб кетишган шекилли, ер юзида одам зоти кўринмасди...

Хўжайин ҳам ернинг остида...

Чиқиб қолармикан деб анча кутдим. Чиқавермади. Қорним жуда очиқиб кетган эди. Хўжайинни топдим-ку, дедим ўзимга-ўзим. Атрофдан бирон егулик изладим. Излаб-излаб, бир уйнинг яқинига бориб қолибман. Кулоқ солсам, хўжайиннинг овози келяпти!. Қачон ернинг остидан чиқиб келди экан, нега мен кўрмай қолдим..? Очиққанганимни ҳам унутиб, ўзимни ичкарига урдим. Хўжайин тўртбурчак кути ичида, ойнанинг ортида туриб гапираяпти. Вовуллаш бошладим. Шунда бир одам чиқиб келиб мени хайдамоқчи бўлди. Мен эса хўжайинни чақирдим. У эшитмайди. Ойнадан туриб гапиришда давом этаяпти. Овозимга атрофдаги итлар йиғилиб келишди. Уйнинг оғаси мени таёқ билан уриб кўчага хайдади. Шундай кўчага чиқишим билан бир неча итлар менга ёпишиб кетди. Энди мени тилкалаб ташлайди, деб турганимда катта бир ит пайдо бўлди. Ҳамма итлар ундан кўркиб, орқага тисарилишди.

– Сен қаердан пайдо бўлдинг? – деди катта ит.

– Хўжайинни излаб келдим, – дедим.

– Топдингми?

– Ернинг остига кириб кетган десам, мана бу уйдан овози чиқаяпти.

– Очиқиб кетибсан-ку. Юр, сенга егулик бераман. Катта ит олдинга бошлади. Изидан бордим. Катта идишда бир нималар бор экан. Оч бўлганим учун ундан роса едим.

– Энди мен борай, – дедим.

- Қаерга борасан?
- Хўжайиннинг олдига. Чиқиб қолса, уни кўрмоқчиман.
- У энди чиқмаса керак, -- деди катта ит.
- Барибир мен унинг ёнига бораман. Уни кутиб тураман, – дедим-да, хўжайиннинг олдига қараб чопдим.

Келиб қарасам, хўжайин чиқиб кетмабди. Ҳалиям ернинг остида экан. Чиқишини кутиб ётавердим...

Бир уни хўжайинни кутиб ётсам, эрта тонгда бир машина келиб тўхтади. Аввал машинадан бир аёл тушди. Уни танидим, мени супурги билан урган эди. Ёнида ўша қизалоқ ҳам бор. Сўнг машинадан бир эркак тушиб келди. Улар мен томонга қараб келишарди. Мен ўрнимдан туриб, улар келаётган томонга қарадим. Шунда қизалоқ:

– Буви, дада, қаранг, бобомнинг кучуги! – деб, мен томонга югурмоқчи бўлди.

Аёл унинг қўлидан маҳкам ушлаб олди.

– Ҳамма кучук бобонгнинг кучуги бўлаверадими, қайт ортингга! – деди-да, ёнидаги эркакка буюрди, – Бор, итни қувиб кел. Мен нарироққа бориб туриб, уларни кузата бошладим. Аёл ҳам, эркак ҳам роса йиғлашди. Қизик, одамлар нега йиғларкан? Йиғласа нима ўзгаради? Шуларни ўйлаб бошим қотиб турувди, яна бир неча кичик машина, битта катта машина келди. Кичиклари узоқроқда тўхтади, каттаси эса хўжайиннинг ёнигача келди. Ундан бир неча одамлар тушиб, тахта-ю тунукадан бир нарсалар ясай бошлашди. Келганларнинг орасида тепакал ҳам бор эди. У одамларга қараб бир нималарни уқтирарди. Улар анча уриниб, бир уйча қурдилар. Аввалига севишиб кетдим, буни менга қуряптиларми деб. Шунинг учун узоқдан томоша қилиб турдим. Бир пайт қарасам, узун, ориқ ҳам шу ерда экан. Ишни тугатиб, ҳаммаси уйчанинг атрофида ўтиришди. Ораларидан кимдир дуо ўқиди. Мен бунинг дуо эканлигини оҳангидан сезиб турдим. Анчадан кейин тепакал биринчи бўлиб ўрнидан турди-да, ориқ,

узунга қараб бакира бошлади. Мен яқинроқ бордим. Ориқ, узун ерга боқиб бир чеккада турарди. Шунда тепакалнинг овозини аниқ-тиник эшитдим:

– Уни сен ўлдирдинг, ўзи юраги хаста эди, сен арак ичиравериб ўлдирдинг! Оҳ, жон дўстим, қадрдоним, сени нималар қилиб қўйди бу пиёниста!? – деб оҳ-воҳ қила бошлади. Тепакалнинг юзига қарадим, унинг башараси худди ўша куни хонадан чиқиб кетаётгандагидек. Тиржайиб тураётгандек. Ичи қоп-қоронғи. Ҳозир бу ерда одамлар кўп-да, бўлмаса сени тилкалаб ташлардим, дейман ўзимга-ўзим. Секин писиб чеккада турган ориқ, узуннинг ёнига бордим. У йиғлаб турарди. Мени кўриб, ёнимга келди. Бошимни силади. Кўзининг ёши шундоқ тумшуғимга томди. Бирам иссиқ, лекин шўр экан. Мен унинг оёғига суйкалдим.

– Ана энди ўзингга ҳамроҳ топдинг, – деди тепакал кесатиб.

Мен унинг гапига парво қилмадим, чунки мен қизалоқни излардим. Унинг қўлларининг тафтини согингандим. Келиб яна қулоғимдан, думимдан тортсаям майли эди. Лекин, уни аёл маҳкам кучоқлаб ўтирарди. Бироздан кейин ҳаммаси кетди. Мен яна бир ўзим хўжайинни кутиб қолдим. Аввал уйчанинг ҳамма томонини айланиб чиқдим. Бирон жойида кирадиган жой йўқ... Кейинчалик уйчанинг бир томонига катта тошни ҳам ўрнатиб қўйишди. Энди хўжайин қандай чиқади бу ердан? Барибир кутиб ўтиравераман, бир куни чиқиб қолар... Негадир сўнгги пайтларда мадорим қочиб, дўстим тез-тез тушимга кирадиган бўлди. Кўнглим эса ёришиб боряпти: дийдор онлари яқин!

Маймун билан Товус

Маймунни худо урган куни Товусни севиб қолибди. Товус ҳам бир ноз қилибди, икки ноз қилибди, аслида ўзи ўлиб турган эмасми, рози бўла қолибди. Хуллас иккаласи турмуш қуриб яшай бошлабди. Маймун ўша пайтлари ўзида йўқ хурсанд, Товуснинг висолидан сармаст бўлиб юраверибди. Маймун бундай ўйлаб қараса ўзидан кейин бирон зурриёд қолмаяпти.

– Менга кичкинагина битта маймунча туғиб бер, – деб ялинибди Маймун Товусга.

– Мен туғмайман, – дебди Товус, – мен тухум қўяман, ана ўшани босиб ётсанг, ундан кичкина жўжа чиқади.

– Неча кун босиб ётиш керак? – сўрабди Маймун.

– Жўжа чикқунича, – жавоб берибди Товус.

Маймун тухум босиб ётишга рози бўлибди. Товус эса унга биттагина тухум туғиб берибди. Маймун оч наҳор бўлсаям тухумни босиб ётаверибди. Ўрнидан туриб бирон нарса емоқчи бўлса, тухумлар совиб қолади, деб Товус рухсат бермас экан. Маймуннинг муҳаббати, яна кичкина маймунча орзуси кучлилик қилиб, кеча-кундуз ўрнидан турмабди. Товус эса ялло қилиб юраверибди. Бир куни Товус уйига келиб қараса, Маймун тухумнинг устида ўлиб ётганмиш. Тухум эса палағда бўлиб, ёрилиб, хиди ҳамма ёқни тутиб кетган. Товус бирам йиғлабди, бирам йиғлабди, айтиб-айтиб йиғлабди. Ҳамма унга қўшилиб йиғлабди. – Бечора Товус, – дейишибди атрофдагилар, – ёрини қаттиқ севар экан, муҳаббатидан жудо бўлганига қанчалар нола қиляпти. Шундайбуён Товус ҳаркуни тонг саҳардан ноласини бошларкан. Ножинсга қўнгил берсанг, Маймуннинг ҳолига тушасан.

Моҳидил
Шермонова

1968 йил 30 октябрда Сирдарё вилоятида тугилган. 1986 йили Жиззах вилояти Баҳмал туманидаги 29-ўрта мактабни тамомлаган. Тошкент давлат маданият ва санъат молия олийгоҳини ҳамда махсус журналистика курсини тамомлаган. 2014 йил «Соғинчларим», 2017 йил «Ойдин йўллар» деб номланган шеърий тўпламлари чоп этилган. Республика ва хориж матбуотларида бир қанча публицистик ва шеърий асарлари эълон қилинган.

ДИЙДОР ИСТАБ

Ота уйнинг қадри бўлак, меҳри бўлак,
Болалигим ўтган дамлар пурвикордир.
Ёнингдаги яқинларинг ўрни бўлак,
Бахтимизни кўрса улар бахтиёрдир.

Юрагимда болаликнинг завқи ҳамон,
Етаклайди хотиралар шавқи томон,
Ойлар ўтар, йиллар ўтар, утар умр!
Соғинтирар ширин дийдор ўшал замон.

Олис йўлнинг азобида гир ёнаман,
Дийдор истаб Аллоҳимга ёлвораман.
Тугамайди бу ҳаётнинг ташвишлари,
Яна ўзим билан ўзим оввораман.

Гар кўрмасам хол сурмасам, боролмасам,
Ҳижрон аро хомуш хафа кўнгилларим.
Азиз ота-онам, ака-укаларим,
Омон бўлинг мунис опа-сингилларим.

Умр келиб кетгувчи бир фасли баҳор,
Мен сизларга дил сўзларим этай изҳор.
Омон бўлинг эй қадрдон яқинларим,
Сизга меҳр-у муҳаббатим дилда бисёр.

ҲАЁТ МАКТАБИ

Мен дўстларнинг кўзларида меҳр кўрдим,
Ғанимларнинг сўзларида қаҳр кўрдим,
Бу дунёда ҳам онанг дўст ҳам, отанг дўст,
Ҳикматларнинг замирида сеҳр кўрдим.

Хосиятли инсонларни ҳолис кўрдим,
Ҳолислардан ғаразликни олис кўрдим,
Ҳавас аҳлин оқибатли аҳил кўрдим,
Ҳасад аҳлин рақобатли баҳл кўрдим.

Магар кимнинг юрагида кибр кўрдим,
Албат унинг ҳаётида жабр кўрдим,
Такдир йўли гоҳо енгил, гоҳо мураккаб,
Иймонлининг юрагида сабр кўрдим.

Қинғир ишга жазо бирла жавоб бордир,
Ҳаром гуноҳ ҳалолида савоб бордир,
Виждонинга қилма жафо аҳли муслим,
Қиёматда золимларга азоб бордир.

Ҳикматларнинг замирида сеҳр кўрдим...

ОНАМ БИЛАН

Бахтиёрман бахтлидирман парвонам билан,
Латофатда тенги йўқ ул дурдонам билан.
Дийдорлашиб кувнасам воҳ, яғонам билан,
Давраларда рақсга тушсам мен онам билан.

Кўзга суртгим келар ҳар гал азиз изини,
Шодлигидан шодланаман кўрсам ўзини.
Юрагимга боссам қани кучиб юзини,
Давраларда рақсга тушсам мен онам билан.

Рухим парвоз айламакда кенг самоларда,
Туйғуларим улашаман тонг саболарга.
Дилрабо, шўх, куй-кўшиққа, хуш наволарга,
Давраларда рақсга тушсам мен онам билан.

Гоҳи севинч сиғмай кетар менинг ичимга,
Гоҳ бардамлик бахш этади онам кучимга.
Дўстлар ҳамроҳ бўлинг энди бу кувончимга,
Давраларда рақсга тушсам мен онам билан.

Бу давранинг файзи бўлак содиқ дўст билан,
Кўришайлик яхши кунда ёруғ юз билан.
Келинг бирга ўйнаб қулинг сиз ҳам биз билан,
Давраларда рақсга тушсам мен онам билан.

ОТАНГ СЕНДАН РОЗИ БЎЛСИН

Садоқатли инсон билан гўзал экан бу олам,
Мард-у, ҳалол, матонатли отангга ўхша болам.
Камолингни кўрмоқ истаб кун-у тун дилда нолам,
Мендан кўпроқ отанг сендан рози бўлсин, жон болам.

Ота рози Худо рози, отанг дуосин олгин,
Ҳикматларнинг замирида ҳақиқат бордир, билгин.
Уйим обод бўлсин десанг азиз кўнглин шод қилгин,
Мендан кўпроқ отанг сендан рози бўлсин, жон болам.

Ота дили оғринса гар титраркан етти фалак,
Бу дунёда фарзанд учун ғамхўр йўқ ундан бўлак.
У сен учун шунчалар ҳам қайғуриб, жони ҳалак,
Мендан кўпроқ отанг сендан рози бўлсин, жон болам.

Қайтар дунё, бир кун келиб қайтмай қолмас экан, бил,
Отасини рози қилган, отангни сен рози қил.
Кексайганда нозиклашиб қолар экан бу кўнгил,
Мендан кўпроқ отанг сендан рози бўлсин, жон болам.

СОҒИНИБ КЕЛ

Бир кун келар бизлар кутган севги сайли,
Йиллар оша соғинтириб яша, майли.
Мажнуини кутган менман ушал Лайли,
Келсанг, ўзинг соғиниб кел, вафоли ёр!

Зухро каби осмонингда порлагайман,
Тоҳиримни ҳузуримга чорлагайман.

Ошиқмасанг севгингни тан олмагайман,
Келсанг, ўзинг соғиниб кел, вафоли ёр!

Ширин каби севсам ҳамки Фарҳодимни,
Олиб қўяр бўлса тунда хаёлимни.
Мен ҳеч кимга айтолмам дил фарёдимни,
Келсанг, ўзинг соғиниб кел, вафоли ёр!

Сен ҳам бир бор соғиндим деб ул Моҳингни,
Кимларгадир айтганмисан дил оҳингни?
Кўргим келар соғинч тўла нигоҳингни,
Келсанг, ўзинг соғиниб кел, вафоли ёр!

Ўзинг билан бахт олиб кел, вафоли ёр!

Обид
Қўлдош

Бухоро вилоятида таваллуд топган. «Хаёлимни ўғирлаган киз», «Моҳиятга сайр» сингари китоблар муаллифи. «Бухоро оқшоми» газетаси муҳбири.

МАХЛУК

*Бешикни ёдимга туширди тобут.
Аъзам Ўктам*

Ўша тунда Оймома осмонни тарк этган эди. Шаҳар ғафлат уйкусида. Баҳайбат Махлук ахлатхона ёнгинасидаги захкашдан чиқиб келди.

Ҳайратланарлиси – кейинчалик уни ғарбдан кириб келди, дейдиганлар ҳам кўпайди. Аслида ҳар бир шаҳарнинг Оймомаси, Махлуқлари бўлади. Ҳар ҳолда буни бувим Кенжа биби айтган. У яхшигина ровий, рамзлаштиришга уста эди. Мен эса фақат баён қиламан. Воқеанавислигим учун «Хиёбон газеталари»дан яхшигина қалам ҳақи ҳам олиб тураман.

Алам қиладигани, кўшним, шаҳар ҳавосига ўрганолмаётган шоир Й. Т. менга «бозорчисан, яланғоч ёзасан,» дегани-деган. Ўзининг ижодида замонавийликдан асар ҳам йўқ. У аллақандай минора-ю мадраса, гумбазлар ҳақида ёзедимийей.

Махлуқ шунчалар жирканч эдики, айникса, ундан қўланса хид анкиётганига чидаб бўлмас эди. Кўзларида эса меҳрдан асар ҳам йўқ. Аллақандай очлик жазаваси ёниб турарди.

У биринчи бўлиб қишлоқдан шаҳарга қочиб келган Т фоҳишани еди. Лекин ҳамма ундан қочар, Махлуққа қарши ҳаракат йўқ эди. Кейин у наша кайфидан Оймомани унутган бир тўда бангиларни паққос туширди.

Одамлар Махлуқдан телбаларча қочишар, аммо улар шаҳардан чиқиб кетишнинг имкони йўқлигини билишмасди. Чунки қўшни шаҳарларда уруш кетаётган эди-да. Бу хабар эса уларни шу пайтгача бирор маротаба ҳам қизиқтирмаган.

– Махлуққа қарши биргалашиб курашганда, уни енгган бўлармидик... – деди қўшним менга илтижоли термилиб. Й. Т. нинг нигоҳида қўрқув, даҳшат эмас, мен англаб етолмаётган канақадир хавотир бор эди. – Болаларини ташлаб бўлса-да, ўзга шаҳарларга қочаётганлар биланми?

Шоир ўзининг саволига ўзи жавоб берди. Тўғрироғи, у ўзига-ўзи гапираётган экан.

Бу пайтда шаҳарнинг ярми остин-устун бўлган эди. Қий-чув, йиги-сиғи, шовқинлар қулоқни қоматга келтирадиган даражага етди. Бироқ ҳеч ким жаноб Махлуққа қурол у ёқда турсин, хода ҳам ўқталмас, у эса кимнингдир тилидан, бошқа бирини кўзларидан ейишни бошлар, паққос тушириб бўлганидан кейин оғзидан бадбўй хид тарқатганча кекириб олиб, яна «иш»ини давом эттираверарди.

Махлуқ шаҳар аҳлини деярли еб тугатди. Энди у биз томонга бостириб келаётган эди. Хавотирланиб, қўшнимга боқдим. У нимадандир асабий, лекин ҳали ҳам Махлуқдан заррача қўрмаётган эди. Менга эса суякларим шиқирлаётгани эшитиларди. У устимизга янада тезлик билан бостириб кела бошлади. Бирдан сонларим ораси қизиганини, кейин ялтирок шимим хўлланганини сездим.

Махлуқ менинг қонсиз юзимга қарата қажқажга отди. Шунда унинг оғзидаги қолғиндилар юзларимга учиб тушди. Бадбўй хиддан кўнглим беҳузур бўлди. Махлуқ Шоирга маҳзунона тикилиб қолди. Мени эса қўшним кўрқинчни умуман туймаётгани ажаблантирарди.

Вайронага айланган шаҳар тинчиб қолган эди. Махлуқ битта-ю битта омон қолган уй олдига борди. Биз ҳам унинг ортидан эргашдик.

Кўрқинчдан деярли қутулган бўлсам-да, оёғимга илашаётган хўл, ялтироқ шимим кўнглимни яна беҳузур қила бошлади.

Уйдан аллақандай сеҳрли овоз эшитилаётган эди. Аввалига англолмадим. Шоир менга маъноли термилди. Очиғи унинг «дард»ини тушунолмадим.

Махлуқ дераза қаршисига янада яқинроқ борди. У Онанинг пастқамгина уйдан таралаётган аллани тингларкан, баҳайбат, бесўнақай гавдаси кичрайиб борарди. Шоирга қарадим. Қўшнимнинг маънос кўзларидан шашқатор ёш оқарди.

Махлуқ секин-аста Инсонга айланди. У ёшариб, беғуборлаша бошлади. Она ўз қўшиғини тугатганида, у тахминан уч ёшлардаги болага айланиб қолган эди.

Болакайнинг юзини кўришга юрагим дов бермасди. У секингина биз томонга ўгирилди. Ё Раб! Бунчалар таниш чеҳра! Уни қаердадир кўргандайман.

Шоир қулоғимга пичирлади:

– Болалигинг.

Рўпарамда ўзим менга илтижоли термилиб турарди.

УНУТИЛГАН АШУЛА

Уни биринчи бўлиб ким қуйлаганини ҳатто қабила бошлиғи ҳам билмайди. Қайси массагетдан сўрасанг «Отабоболармиздан қолган», дея олишади, холос.

Ашула... Қизик, уни шундай аташарди. Ҳатто бу нима маънони англатишини ҳам билмайди улар.

Бизга ушбу халкни маданийлаштириш топширилганди. Ҳамиша фахрланадиган ҳарбий мундиримни кийиб, қаддимни ғоз тутганча бу овлоқ жойга биздан олдин етиб келган аскарга: «Уларга Ашула айтишни маън қилгин!» деб буюрдим. У эса худди ғайритабиий нарсани кўргандай серрайиб тураверди.

– Кармисан? Буйрукни бажар!

– Мени авф этинг.

Аскар бизга ёт, массагетларга хос қилиқ қилди. Яъни у ўнг қўлини кўксига қўйди ва хиёл эгилиб, «Ахир бу уларнинг кадрияти-ку. Шу ишимиз инсофданмикин?» – деди.

Ёрдамчим қаҳ-қаҳ отди:

– Сен уларга сотилиб кетибсан чоғи? Келишув нима бўлади?

Урушда пилта милтиқ нима билмайдиган қиличбозларни отиб ташлаганимиздан кейин улар бизга бўйсундишганди. Бироқ учта нарсанигина илтимос қилишган. Рози бўлганимиздан сўнг нонни қўлга олиб, онт ичишимизни сўрашганди. Булар Ашула айтишлари, она тилларида гапириб, урф-одатларини ҳеч қандай чекловларсиз адо этишлари эди.

Ҳа, жуда ғайритабиий халқ-да булар. Ўта илтифотли, меҳмондўст ва меҳнатсевар.

– Буйрукни бажармасак, нима бўлишини биласанми?

Аскарни ғам босди. У бошлиғи билан гаплашаётганини ҳам унутиб, асосий стол қаршисидаги курсига ўтирди. Қўлларини пешонасига тираб, тумшайиб олди.

Аскар массагетлар Ашулани унутишлари ҳақидаги фармонни одамлар гавжум жойларга ёпиштиришдан бош тортди. Бундан ёрдамчим шунчалар ғазабга тўлдики, ҳатто менинг руҳсатимсиз аскарни савалади. Бироқ у сўздан қайтмас, афтидан бу иш жуда жиддийга ўхшарди.

Аскарнинг пешонасига тўппонча тирасам ҳам у миужжа кокмай, анавиларга ўхшаб тураверди. Аксига олиб бизлар

камчилик эдик. Қолавеса, одам ўлдиришдан зада бўлгандим. Бирдан-бир истагим жаллодликдан қутулиб, инсондек яшасам. Лекин бошлиқларим ва қўл остимдаги армия буни тушунмасди.

Ёрдамчим хонага саҳарданоқ ҳаллослаб кирди. Унинг ранги мурдадай оқарган, аввалги жасурлигидан асар ҳам қолмаган эди.

– Нима гап? Хотинлардек қалтирама. Ҳарбийга ўхшагин бундоқ! Типирчилама дедим, лаънати!

Столга туширган зарбамдан у сал ўзига келди. Бир ютуниб, кўзларини мўлтиратганча: – Аскар ўзини отиб кўйибди, – деди. – Устига-ушак у массагетлардан уйланган экан. Туб аҳоли анча саросимада. Аскар уларнинг меҳрини қозонган кўринади.

– Шу етишмай турганди.

Аксига олиб уйга тез қайтишим керак. Ахир учинчи фарзандим туғилишида аёлимга унинг ёнида бўлишга ваъда берганман...

Бахтимга марказдан махфий чопар келиб, зудлик билан пойтахтга қайтишим кераклиги ҳақидаги хушxabарни кўлимга тутқазди.

Мана, орадан ўн йил ўтгач, ғирт ўзимга ўхшаш малласоч, мовийкўз қизларим билан хайр-хўшлашиб, яна массагетлар ватанига келдим. Э, узр, энди бу ерлар тўлиқ бизнинг тасарруфимизда эди. Тўғрироғи, баъзи нарсаларгина расмият учун уларга тегишлидай кўрсатиларди-ю...

Эсимда, Ашулани унутишлари учун миллионлаб бегуноҳ массагетларни ўлдирдик. Айниқса, аҳолининг зиёли қатламини шафқатсизларча қирар эдик. Менга фақат рақамларгина аён. Ахир охириги ўн йилни марказдаги амал курсиларининг бирида ўтказдим. Кейин билсам, бу ишдан ўзимнинг ҳарбийлигим минг тилло экан.

Ёлгон маълумотлар тўплаш, урушдагидек қаршилиқ кўрсатаётган юз, минг кишини ўлдиришмас, миллионлаб бегуноҳларни халқ душманига айлантириш, кундан-кунга янги найранглар ўйлаб топиш...

Уч ой ичида огзига талқон солиб олган бу халқ орасида шунчалар зерикиб кетдимки, бундан кўра мени ўлдиришгани яхшийди. На исён, на ўзаро уруш...

Ҳамма ўз вазифасини бажаради. Улар ҳиссиётлари ўлган, ҳаётдан умидлари йўқ оломонга ўхшарди.

Тўғри, уларни бошқариш осон, лекин бу ерда қилинаётган ҳеч бир ишдан кўнглим тўлмасди.

Марказга қайтиш учун ёзган бешинчи хатимга ҳам тайинли жавоб келмади. Ҳарбий мундиримга тикилган кўйи жим ўтирардим. Бироқ энди менга бу мундир аввалгидай виқор бағишламаяпти. Марш кўшиқларини ҳам зерикиб тинглайман. Ушбу халқнинг ҳозирги руҳияти мени сиқиб, ўз кўйига тортиб кетаётгандай. Ҳайронман, бу кетишда яна қанча чидарканман-а...

СОБИҚ ЧУМЧУҚ

У чумчуқ эди. Тонгда қанотлари, ўз кўшиғи бор эди. Бироз кўзи илинганми, номозшом инсонга айланиб қолибди. Бундан собиқ чумчуқ шунчалар кўрқиб кетдики, бақувват бутоқдан жилғага қулаб тушишига сал қолди.

Дарахтдаги ноқулайликдан қутулган янги инсон одамлар гавжум жойга борди. Бу ерни ишхона дейишаркан. Инсонни бошлиқ деганлари қабулхонасида ўзгача тавозе билан қаршилади. Бунақаси шаблон кинолардагина бўларкан.

Унга шунчалар мулозаматли бўлдики, бундан инсон ўзини жуда ноқулай сизди. Устига-устак у эркак жинсидан бўлса-да, қизларга хос майдакашлик, эзмаликдан тийилмасди. Бошлиқнинг сохта мулозаматлари, содда-муғомбирлигини англаш учун чумчуқ бўлиш ҳам етарли эди, аслида.

Гўё латтабўй келадиган суҳбатдан шу маълум бўлдики, одамзод яшаши учун албатта ана шу ишхонада бошлиққа хизмат қилиши керак, вассалом.

Ишхонада бошликка энг манзур кимса чаласавод котиба эди. У ҳеч нимани тушунмаса ҳам бошликнинг сўзларини маъқуллаб туришни койиллатарди. Иккалалари маиший мавзуда соатлаб суҳбатлашишарди. Собик чумчуқнинг таъбири билан айтганда, бу қиз бошликка думини ликкиллантишга жуда уста экан.

– Бошлик бўшмилар?

– Йўқ. Ёнларига шогирдлари, Тулкихон Таннозова келган, – деди котиба.

– Ахир у коллеж талабаси бўлса, 11 да келгани, соат 3 бўлаяпти. Манови коғозларни ўқиб чиқиб, имзо қўйишлари керак. Маълумотларни вилоятга қачон топшириб келаман. Қолаверса, бу ёқда ўз ишларим ҳам қалашиб ётибди.

– Ишингиз бўлганидан кейин улгурасиз-да. Асосийси, бошлиғимиз Таннозовани ишга олмоқчилар.

– Таннозовани-я?! Ё тавба! Ахир у исм-шарифини ёзишда бешта хато қилганди-ку. Тулкини кулги деб ёзганига ўлайми...

– Боринг ўша ёққа. Биз ҳозир бошлиқ билан уйимга гилам олишга кетамиз. Мен у кишининг уйларидаги гиламдан олмоқчиман.

– Ундан кўра уйларидаги ўша гиламнинг ўзини олсангиз бўлмайдими?..

Уч ой деганда собик чумчуқнинг миясида кучли оғрик пайдо бўлди. У ишхонадан кетиб, туман ветеринарининг «Клиника»сида обдан даволанмоқчи бўлди. Лекин... афсуски, инсоннинг нияти амалга ошмади. Чунки бошлиқ ишхонада парвоз қилишни таъқиқлаб қўйганди. Собик чумчуқ ўзи жуда истаса ҳам, осмонга кўтарилолмай қолди.

Баходир
Фулом

1970 йил 20 сентябрда Андижон вилояти, Марҳамат туманида дунёга келган.

«Ой бўзариб ботганда» номли китоб муаллифи.

ЁМҒИР

Тушларингда мени кут, гўзал,
Боролмаслик мен учун огир.
Кўйлагимни килди шалаббо,
Оқшомгача тинмаган ёмғир...

Тушларингда мени кут, гўзал,
Соғинчларим бир капалақдир.
Муҳаббат бу – кечалари ой,
Кундузлари қуёш, демақдир.

Тушларингда мени кут, гўзал,
Гоҳи ғазаблансанг ҳам керак?!
Мен ёмғирда чорасиз қолган
Илтифотга арзимас юрак.

Тушларингда мени кут, гўзал.
Энди куйганим билан кечдир.
Муҳаббат бу – магрур тожмахал,
Гунохкорман олдингда, кечир.

Тушларингда мени кут, гўзал,
Кўксимга бир бало санчилар
Ва ёмгирга кетар қўшилиб,
Кўзларимдан томган томчилар...

Тушларингда мени кут, гўзал,
Боролмаслик мен учун оғир.
Кўйлагимни қилди шалаббо,
Оқшомгача тинмаган ёмғир...

РУМИЙ

Қалб – уммондир! Тубсиз бир уммон,
Кема каби сузишинг керак.
Оллоҳ битта, бошқа нарсадан,
Умидингни узишинг керак.

Қалб – осмондир! Тубсиз бир осмон,
Руҳ кечаси порлаган ойдир...
Қалб – сандикдир! Калити меҳр,
Дардинг, сиринг сақланган жойдир.

Дард – чашмадир! Тиниқ ва шўртаъм,
Дарбадар бир етим кўз ёши...
Агар ичсанг, девонадирсан,
Агар ичсанг, айланар бошинг.

Ишқ – оловдир! Ошиқлик – азоб,
Қандай ёмон жонинг ёнмаса.
Муҳаббат йўқ сенда эй, инсон,
Қуръон сени йиғлатолмаса...

Жаҳолатдир – қўлингдаги тош...
Бош кўтарма меҳрга қарши.
Мўмин қалби кўзгудир синиқ,
«Мўмин қалби – Оллоҳнинг арши...»

ПУШКИНГА

Мендан шоир чиқмади, аммо
Шеърларингни ўқидим гулга.
Биласанми, оқшом чоғлари
Қалб айланди ошиқ булбулга.

Мендан шоир чиқмади, бироқ
Шоҳдек сездим ўзни мен ғариб.
Кезгим келди денгизлар аро,
Маликани бир зум ахтариб...

Мендан шоир чиқмади, лекин
Мени ёмон қийнади бир дард.
У чўғ бўлиб куйдирди жонни,
Ўша чўгнинг номи – муҳаббат!

Мендан шоир чиқмади, фақат
Кўз ёшимдек тўкилди алам.
Соғинганим афсунгар илҳом,
Излаганим қоғоз ва қалам...

Мендан шоир чиқмади, аммо
Шеърларингни ўқидим ойга.
Биласанми, жимжит кечалар
Қалб айланди шарқироқ сойга.

ОЛОМОН

Ҳеч қачон халқ бўлмас оломон,
Дардлашгансан кўзга ёш олиб.
Сен жим турдинг, чорасизликдан
Мирзо Бобур кетди бош олиб...

Ҳеч қачон халқ бўлмас оломон,
Юзларингга оёқ босдилар.
Сен жим турдинг, Балхда авлиё,
Шох Машрабни дорга осдилар.

Ҳеч қачон халқ бўлмас оломон,
Қўқонингни вайрон қилди ғам.
Сен жим турдинг, буюк малика
Нодирани ўлдирсалар ҳам...

Ҳеч қачон халқ бўлмас оломон,
Тилда бор-у дилда меҳр йўқ.
Сен жим турдинг, қўлини боғлаб,
Кодирийга узишганда ўқ...

Ҳеч қачон халқ бўлмас оломон,
Ўйлангирар бахт, деган савол.
Сен жим турдинг, саргардонликда
Усмон Носир бўлганда увол.

Ҳеч қачон халқ бўлмас оломон,
Дунё тинглар садоларингни.
Энди дўстни бағринга босиб,
Асра қолган даҳоларингни...

*Нарзиша
Ортиқова*

1976 йил 19 февралда Фарғона вилояти, Фарғона тумани, Водил шаҳарчасида туғилган. 1993–1998-йиллари Фарғона давлат университети ўзбек филологияси факултетида таҳсил олган. Илк шеърий тўплами – «Оқ булут соғинчи».

«Бир ховуч ҳайрат» шеърий тўплами, «Ўрикли ҳовли» шеърий ва насрий тўпламлари нашр этилган, мақолалари босилган.

МЕНИНГ НОМИМ

Ҳали «гап» билмаган,
Ҳали хат билмаган,
Саводсиз, савдосиз болалигимда,
Исмимни ёзишни ўргатинг, дея
Онамни қўймасдим ҳоли жонига.

Дафтар чизигида босма ҳарфлар,
Улаб-уланмаган осма ҳарфлар –
Машқ килардим тинмай

Исмим ёзишни.
Йиллар жанг майдоним – оппоқ қоғозлар
Каби учиб кетди умр шамолда.

Лекин ҳалигача қоралаб қоғоз,
Қоралаб қорларни, кириб қумларни,
Ойналарга пуфлаб қаҳратон чоғлар,
Ҳали ҳам, ёзаркан тояр қаламим,
Безатаркан ёзиб
Кўримсиз номим.

* * *

Ўрик гулларига айланди борлиқ,
Қуёш нурларида солланар хуррам.
«О, қандай шўҳ, гўзал, кўзлари тиниқ,
Шу қиз қалбида ҳам борми алам-ғам».
Ҳа, жуда бахтлиман, йироқ ғам-ҳижрон,
Кулгумни қистайди аввалги фирок.
Чиройли қурчоқдек ғамим йўқ, тамом,
Ишонмасанг, мана, кўзларимга боқ.
Қалбим соғинчлардан эзилмас, эркин,
Севаман жазира кунни, ёмғирни.
Фақат ёқмас куздан эсан нам эпкин,
Севмайман «алвидо эмас, хайр»ни...

* * *

Қорлар ёғар – сенсиз тун,
Майса унар – сенсиз кун.
Тонгим, шомим сенсиз – хун,
Сенсиз тенгсиз бахтларга
Ўралмоғим ростми ёр,

Аршнинг пок ҳовлисига
Сўралмоғим ростми, ёр?!
Сим-сим ёмғир – ёлғончи,
Ўтмас кунлар – гумончи.
Эшик қоқар тонг – совчи,
Сенсиз тенгсиз бахтларга
Ўралмоғим ростми, ёр,
Аршнинг пок ҳовлисига
Сўралмоғим ростми, ёр?!

Наҳот тақдир беомон,
Наҳот бахтдир гам-хижрон,
Ишонгим келмас ҳамон,
Сенсиз тенгсиз бахтларга
Ўралмоғим ростми, ёр,
Аршнинг пок ҳовлисига
Сўралмоғим ростми, ёр?

* * *

Минг йил эмакладим чангалзорларда,
Учдим чўққиларга, кездим дунёни...
Учратарман дея Яратган менга
Атаган ва ҳолиқ қилган рўёни.
Ўксиниб, тонг билан суҳбат чоғида
Атиргул баргида учратдим шеърни.
Эски-тускиларнинг чанг тахлоғидан
Бир парча қоғозга солдим меҳрни.
Тинчигандай бироз, бўлди дилим хур,
Бор энди ҳамроҳим – қаламим маним.
Буёғи ҳаётим бари – шеър, шуур,
Эртакмас кўз ёшлар, кулгум, сЭевганим.
Тарк этмасин энди илҳом – қатим нур,
Ўзмаганим гуноҳ, чора – ёзганим.

КАЙФИЯТ

Кўнгил гўзал, ишқ наъмаси
Чиндан гўзал.
Зарпечак дард азал-абад
Дилни безар.
Пар қанотлар мени кучар,
Олиб учар.
Армонлар зор, кучоқлардан
Сочилар зар,
Сочилар зар...
Булут – оппоқ, юз-кўзим – оқ,
Лабим – кумуш,
Ойга кўчмиш дилдаги доғ,
Ойдир ҳомуш.
Диллар – оппоқ, ҳислар – машшоқ,
Тинмас ушшоқ.
Олисларда гуллар тилак,
Гуллар – кўйлак,
Тўшак – япроқ.

*Зилолабону
Холиқова*

1987 йил 15 январда Жиззах шаҳрида санъаткорлар оиласида дунёга келган.

1993 йил Х. Олимжон номли 21-ўрта мактабда ўқиб, 2004 йил Санъат коллежининг хореография «Миллий рақс» бўлимини имтиёзли тамомлаган.

Унинг «Гавҳарим бор», «Кўнгилга йўл», «Сукунат маликаси» ҳамда нуфузли халқаро антология ва республика бўйлаб чоп этилган алманахларига шеърлари киритилган.

Айни дамда ижодкор ёш қаламкашларни юзага чиқариш учун ташкил этилган онлайн «Оҳу» клубига раҳбарлик қилиб келмоқда. Ўз ташаббуси билан «Истеъдод учқунлари», «Меҳригиё», «Бахт кўнгироғи» алманахларини чоп эттирган.

2017 йил Туркияда бўлиб ўтган «Ҳазар сиир аксамлари» фестивалида ҳамда Ҳиндистонда Чандигарх шаҳрида чоп этилган «Голден бридж» антологиясининг тақдимотида ҳамда Озарбайжоннинг Баку шаҳрида бўлиб ўтган «Бута-4» алманахида шеърлари киритилган ва тақдимотдаги фаол иштироки учун тақдирланган.

АКА-СИНГИЛ

– Ассалому алайкум, акажон, яхши ётиб турдингизми? Туғилган кунингиз билан табриклайман, мана бу совғам сизга.

– Воалайкум ассалом, митти фариштам, катта раҳмат, нима бу?

– Очиб кўринг, мен ҳозир келаман.

Нодир туртбурчак, зарқоғозга ўралган совғани очди-ю, ўзининг ва синглиси Нозиланинг бир-бирига суяниб турган, кўлда чизилган сурати турарди.

Нозила сочларини тараб, ленталарини тақиб, мактабга боришга тайёргарлик кўраркан, Нодир синглисининг бурнидан чимчилаб, «рахмат» деганча ўпиб қўйди.

Орадан йиллар ўтди. Нодир уйланди.

Ишга кириб, катта лавозимга ўтганда феълида анчагина ўзгариш пайдо бўла бошлади.

Ота-онаси икки қиз ва бир ўғилни уйлик-жойлик қилдик, энди кенжамизни ҳам узатиб олсайдик, дея орзу-ниятни кўнгилга туғиб қўйган дамда, ким ўйлабди бошига кулфат ёғилишини.

Нодирнинг уйланганига уч йил бўлса-да, хануз бефарзанд эди.

Шундан бўлса керак жиззаки, сал нарсага уйидагиларни жеркиб берар, худбин бўлиб борарди.

Нозила сеvimли акаси ўзгариб, унга кўп ҳам эътибор бермайдиган, энг мухими, уни энди «митти фариштам «дея чақирмай қўйганди. Хотинини авайлаб, кўпроқ Нозила ва онасига юмушларни бажартирар, сал тартибсизлик ёки Нозиланинг бир ерда ўтириб қолганини кўрса:

– Ишларингни қил, келин ойинга қараш, чарчаган. Ҳаммангни бир ўзим боқсам, эрта-ю кеч ишдамиз, ойим билан кун бўйи нима қиласизлар ҳайронман, келгунимча овқат тайёр бўлсин, – дер, шу билан барча уй юмушлари Нозила ва онаси зиммасига ўтарди.

Кунлардан бир кун, Нозила ухлаб ётаркан, кимдир туртиб уйғотди. Чўчиб тушди, кўзини очса поччаси.

– Тез тур, ойимизнинг мазалари қочиб қолди, кўчага чиқяпман, тез ёрдам келади, кутиб олай... ойимга қара, шошил...

Апил-тапил онасини хонасига кираркан, бир аҳволда ётганини кўриб, югуриб борди.

– Ойижон, кўрқитманг, нима бўлди? – деганча йиғлаб юборди. Бу орада тез ёрдам ҳам келди. Онасини текширган шифокор, «инсулт», олиб кетамиз, ахволи оғир, деди.

Улар кетди, қоровул бўлиб Нозила йиғлаганча уйда қолди. Келин ойиси ҳамда акаси билан уйда қолишини ўйласа юраги орқага тортарди. Дадаси чет элга ишлагани кетган, опалари кам келади.

Онаси ҳали касалхонадан келмаган кунларнинг бирида уйларига Нодирнинг оғайнилари келадиган бўлди. Бундан бехабар ўн етти ёшли Нозила ҳовлининг бир четида жойлашган ўзининг махсус ижодхонасига кириб кетди. Болалигидан сурат чизиш, шеър ёзишга қизиққани учун дадаси омборхонани бўшатиб «ижодхона» қилиб берганди. У хаёлларга берилганча шеър тўқиб ўтираркан, уй ичкарасидаги телефони жириглаганини ҳам эшитмади. Ярим соатлар ўтиб шеърини тамомлаб, қайта ўқиб чиқаётган дамда келинойиси ишдан келди.

Деразадан унинг келганини кўрса-да, индамади. Ёзув-чизув билан банд бўлиб ўтираверди.

Нозила бу орада яна битта шеърини тугатишига оз қолганди, уй ичидан акасининг жаҳл аралаш гапиргани эшитилди. Нозила кўрқиб жим эшитиб ўтираркан, келинойисининг:

– Менга нима дейсиз, бир ўзим улгурмаяпман ахир, энди ишдан келган бўлсам...

– Нозила қани?

– Ўтиргандир хонасида ялпайиб... Синглингизга индамайсиз, меҳмон келсин-да у ётсин, мен иш қилай а?

– Бор, чақириб кел! – деди акаси. Келинойиси Нозиланинг хонасига кириб:

– Чиқинг бу ёққа, меҳмон келаркан ... иш кўп, – деди-ю, эшикни шарақлатиб ёпиб чиқиб кетди. Келинойисининг хурмача қилиқларидан тўйган экан. Сабр косаси тўлиб тошди. Боз устига Нозила эрка, мағрур бўлиб ўсган эмасми? У ҳам асабийлашди, илҳомниям белига тепишди, деганча ғудраниб, ҳовлига шитоб билан чиқди-да, келинойисига:

– Тинчликми, нега менга жаҳл қиласиз, эшикни юзимга ёпиб кетишга ким ҳуқуқ берди сизга? Ёки ҳар куни келинлик вазифангизни дўндириб бажардингизми? Қўлингиздан иш келмай улгурмасангиз, мен айбдор эмасман-ку, келиб тўтриликча айтиш мумкинми? – деди.

Жаҳли чиқиб турган акаси тўғри унинг устига бостириб келди. Елкасига бир туртиб, «ўчир овозингни» дея ўшқирди. Акасидан буни кутмаган Нозила Нодирга ажабланиб қаради:

– Сизга нима бўлди, ака?! Мана шу хотинингизни деб отанангиз ҳам, мен ҳам кўзингизга кўринмай қолдикми-а? Энди ойим йўқ, турткилашни бошладингизми? Мени ижод қилиб ўтиришимни биласиз-ку, ака, мен керакманми, ўтирибман хонамда, бундан кейин... – яна келинойисига қаради, эшикни тақиллатиб, охиста киринг.

– Ўчир овозингни, тилинг чиқиб қолибдими? – тутоқиб кетди акаси. – Мен келганда ҳар доим кўз онгимда тур, ижодинг билан менинг ишим йўқ, тушундингми? Келинойинг нимани буюрса, шуни қил!

– Ҳали шунақами? Сиз хотин кули бўлишингиз мумкин, аммо мен сиз ўйлагандек эмасман. Ҳозир дадамга кўнғирок қиламан...

Шу гапи оловга мой сепгандек бўлди. Нодир зўрга ўзини тутиб турган эмасми, қўлидаги халталардан нарсаларни бўшатаркан, қўлига тушиб қолган консервани Нозилага қарата отди-ю, кетидан унинг бошига ураверди. Тўғри келган ерига тепди, бу ҳам камлик қилгандек, белига қаттиқ тепганди, гуллар экилган боғчада митти фонтанлар учун ўрнатилган темирга боши билан бориб урилди-ю, буткул хушидан кетди. Болалиқдан анчагина нимжон ўсган Нозила биринчи тепкидаёқ хушини йўқотган эди.

Бирдан ҳамма ёқ жимиб қолди. Нодир жаҳл билан синглисига эътибор бермасдан ичкарига кириб кетди. Келин боса қарахт ҳолда қўрқув билан секин юриб Нозилани туртди. Чалқанча ағдарди-ю, додлаб юборди.

– Нодир ака, нима қилиб қўйдингиз?..

Нодир ҳам зумда ўзига келиб ҳовлиққанча улар ёнига келди. Хайхот, Нозиланинг бир кўзи оқиб тушган эди. Кучли зарб билан темирга урилганда кўзига фантанчанинг учи кириб кетган ўзи палманинг ёнига тушган эди.

Айни шу дамда Нодирнинг оғайнилари дарвозадан кириб бу мудҳиш манзаранинг гувоҳи бўлишди. Нозилани зудлик билан шифоҳонага элтишди, бир зум ўтиб, реаниматсия деган эшик очилиб бош шифокор чиқиб келди, у дарғазаб эди. Нодир бошини кўтаролмас кийимлари қон деворга суянганча бошини тангаллаб ўтирарди. Оғайнилари шифокорни кўриб ўрнидан турди.

– Нима бўлди у яхшими?

– Нима бўлганини сизлардан сўраш керак. Ким қилди бу ишни?

Ҳаммалари Нодирга қарашди. У ҳамон қарахт бўлиб ўтирарди. Шифокор, оғайниларига қараб:

– Афсуски, кутқара олмадик, кучли зарб билан бошига урилган мия суяги синган, қон қуйилган, бел суяги лат еган, яна кўзи оқиб тушган... тирик қолганда ҳам бир умр ногирон бўлиб қолар эди...

– Нима-а? У ўлдими!? – Нодирнинг ич-ичидан ҳайқирик чиқди.

Шу пайт ҳамшира чиқиб Нозиланинг қонга ботган кийимларини Нодирга узатаркан:

– Мана бу қоғоз марҳуманинг чўнтагидан тушиб қолди, – дея буюмларни қўлига тутқазганча ичкарига кириб кетди.

Нодир телбалардай гандираклаб, коридор бойлаб қоғозни титроқ қўллари билан очаркан, унда бежирим ҳарфлар билан битилган шеърга кўзи тушди.

ФАРЗАНД БЕР

*Ҳар нарсага қодирсан, ё Раб,
Кўп нарсани қилмайман талаб,
Чарчамасман бир умр сўраб,
Акамга сен фарзанд бер, Худо.*

*Ҳар банданинг бўлсин зурёди,
Ҳеч тутмасин аёл фарёди,
Ширин бўлгай меванинг тоти,
Акамга сен фарзанд бер, Худо.*

*Келинойим кўз ёш тўкмасин,
Аламзада, зардоб ютмасин,
Бу хаётда ёлғиз ўтмасин,
Акамга сен фарзанд бер, Худо.*

*Волидамнинг ягона ўғли,
Дадамнинг у дастёр, ўнг қўли,
Бахтга элтгин, очилсин йўли,
Акамга сен фарзанд бер, Худо.*

*Эгиб қўйма мағрур қаддини,
Малҳам бўлиб олай дардини,
Йўқотмасин элда қадрини,
Акамга сен фарзанд бер, Худо.*

*Мен ҳам амма бўламанми, айт?
Иродамни кўп синашдан қайт,
Орзуимдан яралмоқда байт,
Акамга сен фарзанд бер, Худо.*

Митти фаришта

Нодир шеърни ўқиб кўчага чикди, холсизланиб тиззалаб
ерга ўтириб қолди, атрофга хиссиз боқар экан ёмғир томчилай
бошлади. Бўғзиға қадалиб турган фарёд шу онда отилиб чикди:

– Нозила-а-аа...

*Шохида
Сувонкулова*

1987 йил 1 ноябрда Ўзбекистон Республикаси, Жиззах вилоятида туғилган.

«Бир сиқим жавохир» (2000 йил), «Истиклолим-Истиқболим» (2000 йил), «Бир туп ўрик» (2001 йил), «Онам кутар» (2015 йил) шерий тўпламлар муаллифи. «Жон ичра жондир Ватан» (2000 йил), «Меҳригиё» (2018 йил) шеърий баёзларида ижод намуналари билан иштирок этган.

Республика ва маҳаллий ОАВда ўзининг бадиий ва илмий ижоди билан мунтазам иштирок этиб боради.

2003–2009-йиллар Мирзо Улуғбек номидаги ЎЗМУ журналистика факултетида бакалавр ва магистратура босқичларида тахсил олган.

2002 йил Зулфия номидаги Давлат мукофотининг Адабиёт йўналишида тақдирланган.

ГУЛИМ ДЕНГ...

Пойингизнинг ҳокиман,
Йўлингизда йўлим денг.
Меҳрингизга муштокман,
Сен юрагим, кўнглим денг.

Тиканларим санчмайман,
Хуш ифорли гулим денг.
Истагимни англовчи
Бегуборим, дилим денг.

Минг паридек покиза,
Парирўйим, хурим денг.
Хонадоним чиройи,
Зухро юлдуз, нурим денг.

Ҳилватимда маҳбубам,
Суюклигим, борим денг.
Ҳижрон тирнаган чоғда
Ибодатгўй зорим денг.

Сенинг билан бу олам,
Дилхуш, кўркам, сўлим денг.
Бўлмасанг, гар ёнимда
Ҳаёт менга ўлим денг.

Чанқоқдирман севгига
Эркалатинг, дилим денг.
Сўзсиз сўлиб қолмайин.
Суюб-суюб гулим денг.

*Шеърим, яна ўзинг яхшисан...
Усмон Носир*

Рўзгорим шеър эмиш, болам шеър эмиш.
Она, койиб туринг, шеър ёзмай кўйдим.

Ғийбатга қўмилдим уйнинг бурчида,
Она койиб туринг, шеър ёзмай қўйдим.

Яхшига ёндашиб яшардим ахир,
Шеър бўлиб мисрага безак берганда.
Қўнглимнинг жиловин эркин қўярдим,
Шеъримни сиз томон олиб бурганда.

Самарқанд нонини ҳарчанд мақтаманг,
Менга татимайди ҳандон пистаси.
Ёлғиз қўйинг, бироз завқим келади,
Қаранг, туғилиябти шерим мисраси.

Ҳар бандда тарихдан келажак томон
Сехрли эшикни бунёд этаман.
Ҳар бандда ўзимдан ул ёрим томон
Меҳрли эшикни бунёд этаман.

Шеъримнинг оҳанги булбулдек гўё,
Сайроқи овози бирам ҳушнаво.
Парқудан булут бор, қуёш тафти бор,
Жилдиروق сойи бор, яна хуш ҳаво.

Усмон Носир куйлаб ўтган шеримсан,
Ҳуснингдан гулзорлар яна шарманда.
Бир шоир қалбимас, ҳаёт нақшисан,
Жоним каби ўзинг яшайсан танда.

Юрагим урябди, гупур-гупури,
Демак, шерим, ҳали тугилганинг йўқ.
Мен ўлиб кетарман, аммо сен яша,
Яшайман ўшанда бўлиб кетмай йўқ!

КЕТАЯПМАН

Шамолларда қолди мискин хисларим,
Соғинасиз қумсаб, менинг исларим,
Уйингизга сиғмай қолди изларим,
Кўнглингиздан бугун ёр кетаябман.

Тўшагингиз тикон каби санчилди,
Йиғлайвериб телба юрак ачинди,
Сизга бошқа ёрнинг қалби очилди,
Кўнглингиздан бугун ёр кетаябман.

Ярим қовурғадан яралгандим мен,
Умрингизга нурдек таралгандим мен,
Шунча санамлардан сараландим мен,
Кўнглингиздан бугун ёр кетаябман.

Асли кўнглингизга киролмагандим,
Ҳаддим сиғиб меҳр сўролмагандим,
Кўзингиздан ўзим кўролмагандим,
Кўнглингиздан бугун ёр кетаябман.

ЯШАЙМАН

Дастрўмол тутманг менга,
Кўнглимни тутмадингиз.
Садоқат саройинин
Пойида кутмадингиз.
Ёки армон севгингиз,
Бир дам унутмадингиз.
Йўлингизга оқ йўллар,
Шеърим билан яшайман.
Оллохга бўлган севгим,
Меҳрим билан яшайман.
Йўқ дилимда адоват,
Бахтли бўлсангиз, кетинг.

Ортингизга кайрилмай,
Максад сари интилинг.
Жаннатнинг ул париваш
Парирўйига етинг.
Йўлингизга оқ йўллар,
Шеърим билан яшайман.
Оллоҳга бўлган севгим,
Меҳрим билан яшайман.

«Роббана атина»ни
Такрорлайман ҳар тонг, кеч.
Тоқ қилиб яратмаган,
Бандасини Оллоҳ ҳеч.
Суймаганга суйкалиб,
Ўтди ёшлик билдим кеч.
Йўлингизга оқ йўллар,
Шеърим билан яшайман.
Оллоҳга бўлган севгим,
Меҳрим билан яшайман.

ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Чучмома ифори келди бўйимга,
Ўйноқи туйғулар келди ўйимга.
Яна қайтдим шодон, ёшлик кўйимга,
Юрагим гупурар келмоқда баҳор.

Бинафшажон куйинг дилимга малҳам,
Бахтиёр кунимиз кўрайлик баҳам.
Адирларга япроқ ёзасан бирам,
Сенинг бўйларингни билмоқда баҳор.

Олчалар гуллади кўчамда қийғос,
Деразам олдида яшнади гилос.

*Рахшона
Ахмедова*

1987 йил Фарғона вилояти, Ўзбекистон тумани, Қайқубод қишлоғида туғилган. Шеърлари «Истиклол умидлари» ёшлар алманахига киритилган. 2001 йил «Баҳорим, келақол», 2004 йил «Баҳор қалдирғочи» номли шеърӣ тўпламлари эълон қилинган.

2008 йил «Йилнинг эиг фаол журналисти – 2007» танлови совриндори бўлди.

У 2008–2009-йиллар давомида Жанубий Кореянинг Пусан чет тиллари университетида тахсил олди. 2010 йил Ўзбекистон давлат Жаҳон тиллари университети Халқаро журналистика факултетини тамомлаган.

«МЕНИ КЕЧИР, КУМИКО!»

(ҳикоя)

1

Кумико билан Японияда танишганмиз. Биз Тоҳоку университетининг тарих факултетида бирга тахсил олардик. Дарсдан сўнг унинг уйига борардик, у менга япон тилини

ўргатарди. Эвазигаубиланинглизтилидагаплашишимкеракэди. Сочлари ўгил болаларникидек калта, кўзлари қисик гўзаллик борасида ўртамиёна киз эди, десам мендан ранжимас. Тишларининг бироз олдинга чиқиб туришидан хижолат тортар, кулганида огзини тўшишга уринаркан, ҳар доим ҳам бунинг уддасидан чиқа олмасди. У ҳар бир япон аёли каби майда қадам ташлар ва айнан шу жихат уни ўғил болалардан ажратиб турарди. Баъзан туриб-туриб сўрарди:

– Сизларда ҳамма қизлар чиройлими?

Мен ғалати бўлиб кетардим.

– Сен ҳам чиройлисан, Кумико, – дердим жилмайиб. – Ҳар қизнинг ўз гўзаллиги бор.

У жуда меҳрибон ва хушчақчақ киз эди. Камгап, одамови характерли японларга қараганда, киришимли, сўзамол биз ўзбекларга кўпроқ ўхшаб кетарди.

Бироқ у ўзи ҳақида гапиришни унча хушламас, у билан суҳбатимиз мавзуси фақат менинг атрофимда айланаверарди.

– Онанг билан гаплашиб турасанми?

– Кунда-кунора.

– Кунора? – У кўзларини борича очиб, ҳайрон бўларди. – Нима ҳақида гаплашасан?

– Ўзимиз ҳақимизда. Яхши юрибманми? Нималар билан бандман, нималар қияпман, шуларни сўрайдилар. Мен ҳам уларнинг соғлиғи ҳақида қизиқаман.

Уйдагилар яхшими, нима янгиликлар билгим келади.

– Зерикиб кетмайсанми?

– Нимадан? Сўзлашишданми?

Йўк, иложи бўлса, ҳар куни гаплашардим.

У ҳайрон бўларкан, сас-садосиз, пича ўйланиб қоларди. У оилада ёлғиз фарзанд, шунга қарамай, ота-онасидан алоҳида яшарди. Бу эса менга ғалати кўринар, у худдики меҳрибонлик уйда катта бўлгандек туюлаверарди. Ота-онаси ҳақида кўп ҳам гапирмас, унинг Киёшиисмлиёқимтой, лекинакиллайверадиған

кучуги бор эди, холос. Кумико уни ҳаддан зиёд яхши кўрарди. Ҳафтада бир марта кучугини «Гўзаллик салони»га олиб борар, ойда икки марта ветеренар кўригидан ўтказиб турарди. Уни ювиб тарашар, юнгларини калталашарди. Паҳмоқвойнинг юнгларини тараб, бошига лента кўндириб кўйишганида, бирам ёқимтой бўлиб кетардики, бироқ бу менинг ғашимни келтирарди. Ўзимга кўйиб беришса, уни зумда кўчага қувиб юборган бўлардим. Кишига алам қилади, ахир, уйсизлар, тўйиб-тўймай кун кечираётганлар қанча? Бал-ким унга ҳасадим келар, яна билмадим. Бироқ уни ҳар кўрганимда ғазабим қайнарди, буни Кумикога сездирмасликка ҳаракат қилардим. Кумиконинг уни ҳар куни айлантиришга олиб чиқаркан, ортидан ҳожатигача тозалаб юрарди. Буни кўриб жийириниб кўярдим. Кучук ҳам мени ёқтирмас, кўриши билан ақиллашни бошларди.

– Бас қил, Киёши, – дерди Кумико буйруқ оҳангида унга кўрсаткич бармоғини кўрсатиб. Кучук шу захотиёқ жимиб қоларди. Унинг ҳурматини қилса керак-да. У Кумикога бошқача боқарди, қарашларида ўзгача меҳрни илғардим. Ҳар қанча ғашим келмасин, тан олиб айтаман, инсон ва ҳайвон ўртасидаги бу қадар яқин муносабатни илк бор кўришим эди. Жаҳлим чиқишининг яна бир жиддий сабаби, Кумико ўзига умуман эътибор қаратмас, ойна олдида ўтирганини ҳеч кўрмасдим. Қош-кўзларини бўяш тугул, ҳатто лабларига бўёқ сурмасди.

Бир гал ғашим келиб дедим:

– Шу бир жониворга нега бунча меҳр қўймасанг, ундан кўра турмушга чик, болали бўл, ана уларга меҳр берсанг бўлади.

– Турмуш қуриш менга эмас, – деди у кулиб.

– Нега? Нимага бундай ўйлайсан?

– Оила жиддий масала, ўйлаб кўришим керак, – деди у доимгидек кучуги бошини силаб кўяркан.

– Эее, нимасини ўйлайсан, – дедим ҳовлиқиб, – турмушга чиқиш сен ўйлаганчалик қўрқинчли нарса эмас, қолаверса, ана-мана дегунингча ёшинг киркка боради. Кейин нима қиласан?

– Ёш муҳим эмас, энг муҳими, сен ўзингга ҳар томонлама мос инсонни учратиш, – деди у мулойимлик билан.

– Бу дунёда мукамал инсон бўлмайди, азизим, дедим бўш келмай.

Бироқ бу борада қарашларимиз турлича эди. Ҳеч қачон фикрларимиз бир нуқтада тўқнашмаслиги аниқ. У ўзига мос инсонни бир кун учратишига ишонса, мен эртaroқ турмушга чиқиш кераклиги, аёл кишининг ёши ўтиб қолса, эртага ўзига муносиб инсонни тополмаслиги ҳақида ваъз ўқирдим. Зум ўтмай дедим:

– Унда етимхонадан бирор бола асраб ол. Она парвариши, меҳрига зорлар қанча, – бу гапни кучукдан қутулиш учун айтдимми, билмадим.

– Нималар деяпсан, Шона! – у мени шундай чақирарди,

– Бола ортиқча юк! Мен кучукдан хоҳлаган пайт воз кечишим мумкин, лекин боладан... кечиб бўлмайди. Кумикони тушуниш қийин эди. Унинг гаплари мени ўйлантириб қўярди. Хоҳлаган пайт воз кечиши мумкин бўлган бир кучукка нега унда бунча эътибор бермаса, ҳайрон бўлардим.

2

Диплом ишим химояси яқинлашаркан, Кумико доимгидек менга қўлидан келганча ёрдам бермоқда эди. Ўша куни Кумико учун машъум кунда ҳам биз бирга эдик. Битирув иши маърузасидаги баъзи жумлаларни тўғирлаб беришга ваъда берган, шунинг учун унинг уйида эдим. Ишлаб ўтириб иккимиз ҳам кеч бўлганини сезмай қолибмиз.

– Бугун меникида қолақол, бироздан кейин қаҳва дамлайман, яна қайта кўриб чиқамиз, – деди Кумико меҳрибонлик билан.

– Хўп, – дедим бу таклиф мойдек ёқиб, чунки диплом химоямга икки ҳафтагина қолган, бугун ишимизни охирига етказишдан умидвор эдим. Кумико доимгидек кучугини сайрга олиб чиқиш учун тайёрлай бошлади.

– Кел, бугун чиқмай кўяқоламиз, оёғим тортмаяпти, – дедим кўнглим бир нохушликни сезгандай.

– Йўқ, Киёши зерикиб кетди, ахир, чиқмасак бўлмайди, – Кумико доимгидек оёқ тираб олгач, ноилож унга эргашдим. Биз йўл бўйи гаплашиб бордик. Киёши тинмай олдинга интилаверар, юлкинар, Кумико эса уни маҳкам тутишга уринарди. Кучук арқонни ҳадеб торткилайвергач, ғашим келди.

– Кел, мен олақолай, кўлинг оғриб кетди, – дедим меҳрибонлигим тутиб. Аслида ўшанда қандай мақсадни кўзлаб бундай деганимни эслолмайман. Ҳарқалай ёмон ниятим йўқ эди, бироқ... Кумико аввал иккиланди. Узатилган кўлим ҳавода муаллақ тураркан, хижолат чекди, чоги, иккиланибгина арқонни тутқазди. Арқон бошида ушлагич, унда қизил тугмача бор эди, уни босиб турилса арқон узайиб кетмасди. Тугмачани бош бармоғим билан қаттиқ босиб олгандим. Сайр кўнгиладигдек ўтаётганди. Йўлдан ўтиш учун охириги чорраҳада тўхтадик, суҳбатимиз қизгин паллага кирди:

– Юртингга қайтганингдан сўнг тезгина турмуш қуриб кетсанг керак? – деди у қулиб. Чунки бизда қизлар эрта турмуш қуриши ҳақида у биларди.

– Ойим совчиларкелибётибди, дейди, янаким билсин, – дедим ҳали тақдирим борасида бир нарса дейиш қийин деган маънода. Шу тобда Киёшининг ҳадеб олдинга интилавериши рости жаҳлимни чиқарди. Қани қаергача бораркансан, дедим ичимда. Сўнг тугмачанинг устидан бармоғимни олдим. Киёши олдинга чопди, машинабалонининг «ғииийк» этган товушидан сесканиб тушдик. Ҳаммаси бир дақиқа ичида рўй берди. Нима бўлганини англолмай қолдик. Мен бундай бўлишини кутмагандим. Киёши машина остида ётарди, инграған товуш чиқарарди,

холос. Кўрқиб унга яқинлашдик, у ўлар ҳолатда эди. Киёши чорраҳада тўхташни, кутиб ўтиришни, машиналар юришдан тўхтагач, сўнгра юриш кераклигини биларди. Эгасининг ёнидан ҳадеб кетавермасди ёки Кумико арқоннинг ҳаддан ташқари, узайиб кетишига йўл қўймасмиди... Киёши бутун нима учун олдинга ирғишлайвергани сабабини билолмадим. Галати хаёллар қуршовида эдим, кучукка раҳмим келаётганди, аммо энди ундан қутулганимдан хурсанд эмасдим, бу аниқ. Кумико тамомила эсанкираб қолди. Машина эгасининг икки букилиб қайта-қайта узр сўрашига ҳам парво қилмади. Бош силкиб қўйди, холос.

– Балки чикмаганимиз маъқулмиди, – деди Кумико кучугини уйга қўллариди кўтариб қайтаркан қайғули боқиб. – Лйтганингни қилсам яхши бўлармиди.

Нима дейишни, нима деб таскин беришни билмасдим. Қаттиқ хижолатда эдим. Агар мен арқонни бўшатиб юбормаганимда, бу ҳодиса рўй бермасмиди. Мен айбдор эдимми ёки... буни сира тан олгим келмас, ўзи ҳадеб тортқилайвергач, нима қилишим керак эди, дердим виждоним олдида ўзимни оқларканман. Уйи орқасидаги тоғ этагига кўмиб қайтгач, Кумико кучуги учун узоқ ибодат қилди. Ўзимни ноқулай сеза бошладим, кетиш учун отланаётгандим, деди:

– Ҳақиқий дўст кишини қайғусида ёлғиз қолдирмайди. Ичимдан зил кетдим. Мен ўша кун Кумико билан қолдим. У тинмай саке ичаркан, Киёшини сотиб олган кун ва у билан боғлиқ бошқа хотираларни бирма-бир эслаб, кўз ёши қиларди. Мен эса ёнида ўтирардим, холос. Бутун тун ухламадик, тонг отар маҳал мени кузатгани чикқанида, йиғлайвериби қизариб кетган кўзларидаги оғир бир қайғуни кўрдим.

Кумико ҳимоям куни келмади. Ўзи таклиф қилмаганидан кейин, уйига ҳам боролмасдим. Диплом топшириладиган кун яна кўзим олазарак боқиб, одамлар орасидан Кумикони қидирардим. Шундан сўнг юрак ютиб уйига йўл олдим. Эшик кўнғироғини узоқ босиб турдим. Сўнг у кўриниш берди, маст эди. Ўша воқеадан сўнг ўзгариб кетган, бир гапириб ўн куладиган, ҳушчақчақ Кумикодан асар ҳам қолмаганди. Сочлари хурпайган, қабоклари шишиб, кўзлари янаям кичрайиб кетгандек туюлди. Юзида аввалгидек табассум кўринмас, мен дугонамни таний олмай қолгандим.

– Ичкарига киришга таклиф қилардим-у, афсус..., – деди у бошини ҳам қилиб.

Қия очиқ эшикдан шундоқ кўриниб турарди. Оёқ ости шиша, консерва идишлар, яна алламбало, газета ва эълонлар ёзилган қоғозларми-ей, бари полда ёйилиб ётарди.

– Бирровга келгандим, кейинги ҳафтада кетаяпман, – дедим ютиниб. – Сенга раҳмат айтмоқчийдим.

– Мен раҳмат эшитадиган нима қилдимки... Аслида сенга раҳмат, кўп шодон кунларим сен билан бирга ўтди.

– Нималар деяпсан... – Кумикога қараган сарим юрагим эзилиб кетмоқда эди. – Сени бу қадар ёмон аҳволда кўраман деб сира ўйламагандим... Ўзингни қўлга ол, ахир у бир кучук-ку! Одамлар онасидан, отасидан жудо бўлиб ҳам тақдирга кўнади, сен каби ғамга ботмайди. Бу гапларни айтиш оғир эди. У гапларимни индамайгина эшитди. Вақт ўтса ҳаммаси жойига тушиб кетишига ич-ичимдан ишонсам-да, Кумиконинг бугунги ҳолати бунга умид қилиб бўлмаслигидан дарак бериб турарди. У ҳеч нарса демади. Фирт маст эди, гапларимни тушундимми-йўқми, билмайман. Совуққина хайрлашди. Уни кейинги семестрга қолдиришди,

деб эшитдим. Аэропортга кириб кетаётган пайт ортимга қараб-қараб кўярдим. Ундан дарак бўлмади. Ватанимга қайтгач, тез орада интернет орқали хат ёздим.

«Оҳаё. Кумико, сени қаттиқ соғиняпман. Сени кўмагинг билан кўп нарсага эришдим. Барчаси учун раҳмат! ...Ўзингни қўлга олишинг керак, ҳаёт давом этади. Ҳамма нарсанинг давоси вақт... Мен сени яхши кўраман. Дугонанг Шона» Орадан анча кунлар ўтиб кетди. Жавоб бўлавермагач ўша хатни яна қайта юбордим. Сўнг ундан бир мактуб келди. Унда шундай ёзилганди:

«Оҳаё. Шона, азизим, мен ҳам сени қаттиқ соғиняпман. Шу ердалигингда сен ҳақингда ўйласам бўлди, ёлғизлигим билинмасди. Сен кетгач, буткул хувиллаб қолдим...

...Киёшини тушларимда кўряпман. У тушимга бошида гуллардан чамбарак тақиб олган ҳолда киради. Итлар учун ҳам жаннат бўлса агар, у ўша ерларда юргани аниқ... ...Ёнингда яқинларинг бўлмагач, ҳаётга қизиқиш қолмас экан. Мен олға юришга ундайдиган йўлчи юлдузимни йўқотиб қўйгандекман... Ўзингни эҳтиёт қил... Дугонанг Кумико.» Шундан сўнг ундан бошқа мактуб олмадим. Кўп хатларим жавобсиз қолди. Унга нима бўлди экан, дея ўйлардим. Кумико беҳад тарбияли қиз эди. Мен сабаб сеvimли кучугидан айрилди, бироқ гина қилмади. Мени айблаши мумкин эди, бир оғиз ёмон сўз демади. Ҳатто хатимга жавоб ёзиб, илтифот кўрсатди, у чексиз сабрини намоён қилди. Афсусда эдим. Билиб-билмай дугонам ҳаётини барбод қилиб қўйганимни энди тушунгандим. Мен айбдор эдим. Қалбимдан отилиб чиққан бир сўз тилимга кўчди: «Мени кечир, Кумико!»

*Акмал
Ширсунов*

1988 йил Самарқанд вилояти Ургут туманида зиёли оилада туғилган.

Бошланғич таълимни тумандаги 3-ўрта мактабда олгач, кейинчалик 1999–2005 йиллар оралигида «Иқбол» литсейида ўқиган.

2005 йилда Тошкент давлат иқтисодиёт университети «Иқтисодиёт ва статистика» факултетига ўқишга киради. 2009 йилда мазкур ўқув даргоҳининг дастлаб бакалавриатини, 2011 йилда эса магистратурасини имтиёзли диплом билан тамомлаган.

Мехнат фаолиятини 2010 йилда Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитасида бошлаган. Бир муддат илмий изланиш олиб бориб, ихтисослиги бўйича Тошкент банк ҳисоб-кредит коллежида дарс берган. Бир қатор марказий нашрларда шеърлари эълон қилинган.

ЎТТИЗ ЁШ

Гоҳи дунё менга ҳув кўҳна таниш,
Гоҳ энди келгандай олазаракман.
Куним йилдан узун, йилим кундан тез,
Томири узилган гулдай қарахтман!

Табриклар ёғилди бугун бошимдан,
Қарши олганмишман ўттиз баҳорни.
Фақат совуқ қотган куним эсимда,
Ўттиз қишимни ҳам эсловчи борми.

Ўткинчи нарсалар ўтди, ўттиз ёш,
Ўтмиш у ўйинлар, ўй-у ўтлоқлар!
Эндиги ўйиндан ўқ чиқади, қоч,
Уришса ярашмас энди ўртоқлар!

Тинмай эскиртирди устимни ҳар йил,
Санаш осонроқдир сочим қорасин.
Ўйлар чуқур қазди юзимда ҳар хил,
Энди м'Энга қайси қиз ҳам қарасин.

Ўттиз ёш, қулоқ ос, бир ўтинчим шу:
Сўндирма ҳайрат-у ҳисларни зинҳор...
Тутаб ачитмасин кўзимни туйғу
Ўтин бўлсам ёққин,
Ўт бўлиб ёқвор!

БАҲОР ЁМҒИРИ

Осмонда тўпланиб бир тўда булут,
Ерни қамал қилди ўқлар ёғдирди.
Қуёш мададидан энди йўқ умид,
Уни ўз томонга ёвлар оғдирди.

Қочган қочиб қолди пана жой топиб,
Дарахтлар кўксини ўққа тутдилар.
Куртаклар жон таслим этди ер ўпиб,
Новдадан қулади, ёмон отдилар.

Мендайлар пастлатиб қўйиб кўшиқни,
Деразадан боқиб сақлар жонини.
Ёвга тик борганлар кўчага чикди,
Ўққа қалқон қилиб соябонини.

Ёв кочди – булутлар тўзғиди бирдан,
Ташқари отилдим мардлгим тутиб.
Қуёш ҳам топилиб қолди қаердан,
Ёвнинг чекинишин тургандай кутиб.

... Табиат жимгина нафас ростлайди,
Йиғлаб енгил тортган одамдай сокин.
Шаббода йўлини биров тўсмайди,
Япроқлар бош ирғаб кўяди секин.

Менким, табиатнинг жангчиси, олди.
Дейман баҳор бўлса, гуллар кўпайса.
Фақат шу... хаёлдан ҳеч кетмай қолди,
Чўмилиб баданин артмаган майса...

ЛОЛА

Қирларни айлансам эрта баҳорда,
Қикирлаб турибди тоғнинг лоласи.
Лола, мени ерга урма бекорга,
Қирда бўлсанг, менам тоғнинг боласи!

Эгилганим тўғри сенинг пойингга,
Чиройинг деб бўлдим мен тоза хароб.
Шу жабрлар ҳаққи қизил жомингга,
Лолажон, қуйиб бер бир коса шароб.

Сипқориб тин олсин бу ҳалак жоним,
Япроқ-кокилингни лабимга босай.
Қизил бўянганинг бу жигар қоним,
Юзим рангини ҳам олдинг-қу тоза.

Тиз чўкиб ўпаман япроғинг: мазза,
Сен ял-ял очилган мен тили дудук.
Бир силкиниб кўйсанг жаҳоним ларза,
Бир сийпалаб кўйсанг жоним тасаддук!

Бандингдан узмайман, бўлма хавотир,
Сен кикирлаб турсанг қандок юламан?
Ҳар баҳор қошингда бўламан хозир,
Ўлсам ҳам пойингга келиб ўламан!

ВАҚТ

Вақт, мени қаёққа етакляйсан,
Ким бўлиб ўтаман эрта дунёдан?
Қоқиниб-суриниб йўлимни топсам,
Дилим бўлмасмиди бугундай мотам.

Вақт, мени қаёққа етакляпсан?!
Отам қарияпти, онам хаста жон...
Эртам ўнғай келиб мартаба топсам,
Уларсиз татимас на давлат, на шон!

Вақт, мени қаёққа етакляпсан?
Шошмай тур келдимку шунча йўл босиб.
Болалик турибди ортимда хафа,
Унинг билан олай хайр-хўшлашиб!

Вақт, мени қаёққа етакляпсан?
Чин дўстларим тушгач турмуш бутларга.
Душманам қўлида эрмакляпсан,
Шер келтир, ем қилма мени куртларга!

Вақт, ўзи қаёққа етакляпсан?
Судрайсан тақдирнинг йўлақларига.
Хотима топмасдан бу умр қиссам,
Тутсайдим онамнинг билакларидан.

Етсайдим онамнинг тилақларига...
Вақт мени қаёққа етакляпсан?!

ШЕЪРИЯТ

Айтгин, чин болангми ё келгиндими?
Юпатма, ростини сўзла, шеърият!
Жон қушим сайраса сенга бандиман.
Эшигинг қоқмоққа топаман журъат.
Лекин сен кўнглингга келтирма сира,
Шоирлик номини талаб қилмайман.
Юзсиз меҳмон бўлиб эмас, бокира...
Туйгулар элчиси бўлиб киргайман.
Мен шовқин солмасман даргоҳингда ҳеч,
Қоралаган бўлиб бир-икки жумла.
Маст бўлсам ҳисларим келганда жунбуш,
Иргитмасанг бўлди мени ғижимлаб!
Мен ёзсам бировга ёқиш учунмас,
Дилим тошқинини шеърга соламан.
Кўксини мен медал тақиш учунмас,
Тоза ҳавога олиб қўйган боламан!
Билмайди бу боланг сиполик нима,
Кулиб туришни ҳам эплаёлмайди.
Вақт топса юмушдан қочиб салгина,
Бир ўзи хаёллар суриб толмайди.
Хаёл осмонида каптарлар ўйнар,
Ўй сурса гулларни эркалайди у.
Ўнгида завқ топар ўзини қийнаб,
Тоғлар залворини елкалайди у.
... Айтгин чин болангми ё келгиндими,
Юпатма, ростини сўзла, шеърият!
Кўнгилли асирми, эрксиз бандими,
Шу йигит кўнглини бузма, шеърият!

*Ўткир
Муликбоев*

1990 йил 11 августда Жиззах вилояти Пахтакор туманида деҳкон оиласида дунёга келган. Самарқанд вилоятидаги 1997–2008-йилларда ўрта мактабни тамомлаган. Яқинда ташкил этилган Самарқанд вилояти ёш ижодкорлар кенгаши аъзоси. Шеърлари матбуотда чоп этиб келинмоқда. Шу йил «Муҳаббат боғи» номли шеъррий тўплами чоп этилиш арафасида.

СОҒИНДИМ, ҚИШЛОҒИМ, АДирЛАРИНГНИ

Соғиндим, қишлоғим, адирларингни,
Илон изи кетган кадрдон кўчам.
Қўйлар мараганда оҳулар чопган,
Бўрибосарларим қўриган кечам.

Ниҳол бўйларини кўкка чўзганча,
Болалик тенгдошим яшнар дарахтлар.
Дарахт вужудида сирлар яширган,
Қушни қизга дилдан битилган хатлар.

Бугун тоғлар соғинч нигоҳин қадар,
Ўзи катта қилган этакларида.
Осилиб ер эдим ширин мевасин,
Олис болаликнинг эртакларида.

Менга таниш яна гўзаллик, борлик,
Яқинлар соғинмай кетдингми дейди,
Олис бир ўлкада, қалбинг музлаган,
Бир ён ватан мени унутдинг дейди.

Сўзлар топилмайди сабабларим кўп,
Улғайгач, рўзғорнинг ташвишларидан...
Умид кемасига ўтириб олиб,
Кетсам, кетаверсам нолишларидан.

Соғиндим, қишлоғим, адирларингни,
Илон изи кетган қадрдон кўчам,
Қўйлар мараганда охулар чопган,
Бўрибосарларим кўриган кечам.

МЕН ДУО ҚИЛАМАН МУНАВВАР ОЙНИ

Мен дуо қиламан мунаввар ойни,
Уйғондим ўзгача ҳаяжон билан.
Кўпайиб кетгандек софдил карашлар,
Саҳарлик бошланди соф виждон билан.

Шукрона келтириб неъматларига,
Яратган, етказган кунингга шукур.
Меҳр уйғонади муҳаббат бирла,
Онг-у шуурим узра иймон, лавх, зикр.

Бу ойнинг отгучи тонги бошқача,
Дуода еттидан, етмиш ёшгача.
Мўминлик нафаси уфирганида,
Гул унар саҳрода ҳатто тошгача.

Азон эритади дил музлигини,
Ювади вужуднинг, ғам тузлигини.
Ҳақнинг жамолига бўлиб маҳлиё,
Тарқатар баҳорий ҳис, кузлигини.

Таомдан тийилган нафс жиловланар,
Шайтон йўлолмасдан хўп каловланар.
Кафтлар юз ўпганда каломи бирла,
Эзгулик куёши чин аловланар.

Сиз босган кўчангиз излари бошқа,
Парвона сиз бирла эзгу бир ришта.
Шукрона келтиринг, нолиманг сира,
Ўзи яшайсизку дўстим бихиштда.

Бисмиллоҳ, бу сўзнинг сеҳри сезилгай,
Килган, ва килгучи амалингиздан.
Шайтонсифат кучлар нари чекингай,
Намозга шайланган қамалингиздан.

Тилда дилда доим бир амал ғоя,
Тамал тош бўлолгай исломиятга.
Ватан гўзал, Аллоҳ жамоли гўзал,
Шу керак аслида инсониятга.

Тутган рўзангизга шафофат ёғгай.
Ўткир мўминларга меҳрла боққай.

ЁМОНСАН, ДЕГАНЛАР ЁНИМГА КЕЛСИН

Базан эркинликни тусайди хаёл,
Билмайин қоламан бор-у йўқлигим.
Ҳеч кимга оғирим тушмаса бўлди,
Эсимдан чиқади оч-у тўқлигим.

Бор дунёда яшаб қолай-чи пича,
Рўёлар ёритмас тақдир не десин.
Кулсам кулгичимга шайдодир дунё,
Ёмонсан, деганлар, ёнимга келсин.

Яхши бўлишсалар мендан-да ортиқ,
Вақт келиб бахт отли сандиқ очаман.
Мен боқий яшайман, ҳали кўрасиз.
Ажал сиртмоғини узиб қочаман,

Ҳали менсизликка кўнмайди дунё,
Ахир яхши кўрган инсондир азиз,
Ситам деб тўрт карра нолимаяпман,
Қолдирмоқ ниятда ортда нишон из.

Инжиқ табиятим момақалдирик,
Ҳовурни босади жалалар, селлар.
Ёмғирдек томчилар пешона тери,
Толе ёруғлигин кутади еллар.

Олади бир куни кувонч,
Бахтла сўрашаман мен ўша дамлар.
Шодланиб яшайман ирғитганимча
Эски варақлардек, қайгулар, ғамлар.

Кимдир ранжитмоққа уринмасин ҳам,
Кўнглини оғритар ҳислар бўлмаган,
Кувониб яшайлик, ана Ўткирдек,
Дил кадаҳ бахт истар, бироқ тўлмаган.

Ёмонсан, деганлар, ёнимга келсин.

ЮЛИБ ҚОЧАР ЭСГАН ШАББОДА

(Кўшиқ учун)

Юлиб қочар эсган шаббода,
Бир қизгина дудоғидан ол.
Келтиради, айлайди сармаст,
Лабларимга тегилади бол.

Кулиб сочар қалбимдан ҳислар
Муҳаббатга айланган сеҳр.
Қизгинанинг яноқларига,
Қўндираман оҳиста меҳр.

Эсар кувнаб майин шаббода,
Мактубимиз ташийди тинмай.
Ошиқ бўлиб қолдим қизгина,
Ишқ юракка ҳайриҳоҳ билмай.

Нозланади ибо-хаёли,
Кузатаман безовта хаёл.
Рафиқамга айланса шул қиз,
Бўлажакдир, энг бахтли аёл.

Чопқиллади туйғулар дук-дук,
Тўхтаб қолди эсмасдан сабо.

Излаб қолдим нигоҳин шошиб,
Муҳаббатга айланди ҳаво.

Танишамиз, розлар қўшилган,
Ўткир кутган бахтлар қошида.
Икки дилни ёндираб лов-лов,
Никоҳ базми висол бошида.

Юлиб қочар эсан шаббода,
Бир қизгина дудоғидан ол.

ҚЎЛИМГА ТУТАМАН БАХТНИ БИР ҲОВУЧ

Қафтимга оламан очундан бахтни,
Қўлларим зиёга талпинтираман.
Бармоқлар ортида кўқдан ажабо,
Эзгулик аталган нурни кўраман.

Узукдек товланар бармоқларимда,
Ажиб бир синоат толедан туҳфа.
Афтоб тирикликка ёркин бир машал,
Ғам қолмас сира ҳам қилмасман шубҳа.

Қуёшли ўлкада туғилган жоним,
Меҳрибон нигоҳлар орасидаман.
Пурвиқор тоғларнинг лабларин топган,
Парёстик булутлар қаршисидаман.

Менга жилмаяди бахтлилар, бахтлар,
Туҳфалар топганим шул дея тахтлар.
Кўнгил босган изи етгинчи осмон,
Вужудда уйғонар, чанқоқ ҳис шахтлар.

Булутлар айланар, теграмда осмон,
Мовий яноғидан томдирганча бол.
Севишга ундайди табиатимни,
Гуллар яноғидан бўсаларинг ол.

Ватанга бошқача, ишқим ўзгача,
Тотли нафасидан яйрайди жон дил.
Термулиб туради гўзал бир нигоҳ,
Бунчалар беғубор, бунчлар софдил.

Дарахтлар япроғи шивирлар эрта,
Ушалиб кетади орзу бу рўёб.
Висолга талпинган икки жон қалбдек,
Ер осмон пинжида, туташар жуфт лаб.

Ўткир жилмаяди яна бахтиёр,
Тириклик немати қадри бу жондир.
Инсон ҳаётига мазмун тутгувчи,
Муҳаббат танангда жўш урган қондир.

*Мирзохид
Шавкат*

1991 йил 26 мартда Самарқанд вилояти, Қўшработ тумани, Қовунчи МФЙ, Ўразмат қишлоғида туғилган.

2011–2015-йиллар СамДУ ўзбек филологияси факултетида таҳсил олган. «Ошпоқ орзулар» (2014), «Рангин туйғулар» (2016) шеърий тўпламлари муаллифи.

Ҳозирда Қўшработ туманидаги 42-мактабда она тили ва адабиёт фанидан сабоқ бермоқда.

ВАТАН

Бир сўз бор – кўёшдай мунаввар,
Бир сўз бор – гуллардан муаттар.
Бир сўз бор – жон қадар мўтабар –
ВАТАН!

Битта сўз онадай улуғ сўз,
Ҳар харфи муқаддас, кутлуғ сўз.
Қалбларда ёниқ сўз, ёруғ сўз –
ВАТАН!

Бир сўз-ки, олтиндан қимматли,
Тенги йўқ меҳрда ҳимматли.
Бошқа сўз топилмас ҳикматли –
ВАТАН!!!

ЎХШАЙДИ

Юрагимдан ранг олмиш замин,
Қизғалдоғин қирга тўшайди.
Борлиқ аро бормиз токи биз,
Тириклик – бир сирга ўхшайди.

Ёмғир бўлиб ёғса яхшилик,
Яшилликка бурканса олам.
Армонларин кўмиб, яшириб,
Дил боғини гуллатар одам.

Юрагимдан ранг олмиш замин,
Қизғалдоғин қирга тўшайди.
Қирда қулиб турган қизғалдоқ,
Эй дўст, сиз-у бизга ўхшайди.

КЎМИБ ҚЎЙИНГ...

Кўмиб қўйинг қароғингизга,
Кўзёш бўлиб, сизиб чиқаман,
Экиб қўйинг юрагингизга,
Соғинч бўлиб, униб чиқаман.

Кузак бўлинг дилхазон ўйнаб,
Йўлингизга тўзиб чиқаман,
Ўтга отинг бир қараш билан,
Қақнус мисол ёниб чиқаман.

Ёмғир бўлиб ёғинг самодан,
Кипригимга тизиб чиқаман,
Шабнам бўлинг дилбаргга қўнган,
Капалакдек симиб чиқаман.

Сиз ой бўлинг ўроғингизга,
Армонларим илиб чиқаман,
Қуёш бўлинг – баҳорий офтоб,
Қалбим кунга ёйиб чиқаман.

Сиз-ла ёруғ тунларим, қар
Сочларингиз ўриб чиқаман,
Келмасангиз аҳволим сўраб,
Сизни ўйлаб ўлиб чиқаман.

Кўмиб қўйинг қароғингизга...

МУНОЖОТ

Қалбимга имон бер,
Маърифат – нур бер.
Тансиҳатлик, ғайрат –
Гўзал умр бер.

Тилимга шукр бер,
Сўзимга таъм бер.
Нам берсанг кўзимга
Шодликдан нам бер.

Бахт-у саодатни,
Тангрим, бутун бер.
Меҳр-муҳаббатнин
Умрин узун бер.

Тангрим, ҳаловат бер,
Роҳат, ҳузур бер.
Юз йил умр берсанг,
Юз йил сабр бер.

ИЗҲОР

Босган изларидан гуллар очилар,
Ойжамолин кўриб диллар очилар.
Синглим, опажоним, аёлим, қизим,
Онам дуоси бор йўллар очилар.

Борлигингиз бахтим – дуоси тумор,
Байрамингиз қутлуғ, кўзлари хумор.
То Қуёш фалақда сочмишдир зиё,
Сизлар бор, қалбимни тарк этмас баҳор.

*Мохинур
Кудратуллаева*

1992 йили 17 сентябр куни Бухоро вилояти, Шофиркон туманида туғилган.

5 та шеърӣ китоби нашр этилган: 2004 йилда «Китоб ўқиган бола», 2006 йилда «Атиргулим», 2008 йили «Мен меҳрман», 2018 йили «Сиз учун».

12 ёшида Бухоро вилоят ҳокимининг стипендиясиға сазо-вор бўлган ва Республика ёш ижодкорларининг «Нафосат– 2008» танловида ғолиб бўлган.

2006 йили «Енгяхши китобхон» танловининг Республика босқичида 1-ўринни, «Момоннинг сандиги» Республика танловида ҳам ғолиб бўлган ва ижод намуналари тўпламга киритилган.

2018 йилдан бошлаб «ЗЎР ТВ» телерадиоканалида муҳаррир сифатида фаолият юритиб келмоқда.

ТИНГЛОВЧИ ТОҒ!

Мен тоғларнинг қаърига сингдим,
Хотирани кўмдим бағрига.
Мен виқорни бугун ўргандим,
Тушгандекман ғурур макрига.

Мен юракдан тинглашни билдим,
Қуршаяпти мени фироқлар.
Бир мен эмас, неча асрким,
Одамзодни тингларкан тоғлар.

Ё Раб, қаранг жимжитлик сириин,
Бу ер қандай тинч осойишта.
Айтар доим матонат куйин,
Ўзингизга ўхшадим, ота!

Бўғзимда тош қотган минг додим,
Ёд, ўйларим тарк этинг бир он.
Ичимдаги тўфонни енгдим,
Отиламан, мен энди вулкон!

Мен тоғларнинг қаърига сингдим...
Мен яшашни ўргандим ундан...

ҲАЁЛИЙ СУҲБАТ

Қара, юрагимда қариди севги,
Сочлари оқарди аламдан.
Мехрли сўзлар ҳам занглади,
Ҳарорат кетяпти танамдан.

Сесканиб кетаман гоҳида,
Елкам қўл тафтини сезади.
Фуруринг тўшабсан пойимга,
Рухимда насиминг кезади.

Қўркаман ортимга қарашга,
Кўзларинг кўзимга тушса-чи?
Сен менинг юрагим қафаси,
Мен сенинг юрагинг қушчаси.

Атрофда кезади минг хаёл,
Гумонлар сочимни ўради.
Жамалак такади рашк беор,
Ёлғонлар ҳолимни сўрайди.

Жимирлаб кетяпти этларим,
Нимадир айтмоқчи бўламан.
Пешонам ўпади дардларим,
Кечиккан иқрорни сезяпман.

Қарадим...
Кўрдимки, рангсиздир фазолар,
Сочингда оқлар бор аламдан.
Надомат руҳимни жазолар:
Энди кеч! Жон чикди танамдан.

Энди кеч!

ИЛТИЖО

Мен уни деб ўздан кетибман,
Ўзгаларга керак бўлган пайт.
Қирқ бир жоним билан ёняпман,
Худо, менинг кўнглимни юпат.

Қулоғимда бонг урур сўзлар,
Руҳим дорга осяпти ҳасрат.
Шайтон тигин кўксимга санчар,
Худо, менга сабрингдан жўнат.

Нима қилай, шу бўлса феълим,
Фурур пичоқ санчар десам «қайт»,
Кўп адашдинг, кўп бор, азизим,
Худо, унга тўғри йўл кўрсат.

Не телбалар ўтди, ҳислар ҳам,
Дил қулфига занглар қилди қасд.
«Мен йўқотган сен ўша санам»,
Дегувчини қил дилга пайванд.

Мен уни деб ўздан кечибман...

СЕВИБ ҚОЛИШ

Эй, Худо!
Мен уни яхши кўраман!
Уни одамларнинг нақши кўраман,
Унинг кўзларига дуч келган кундан,
Ичимда бир ичкин бахши кўраман.

Эй, Худо!
Мен уни ортиқ кўраман!
Гўёки ўзингдан тортиқ кўраман.
Художон, мен уни учратган кундан,
Ўзимни ўзингга боғлиқ кўраман.

Эй, Худо!
Мен уни жондай кўраман!
Ҳаттоки қулниям хондай кўраман.

КАПАЛАК

Сенинг оламингга қизиқиб қолдим,
Қачон қарамайин доим жонсарак,
Ўзимни дунёмдан мен безиб долдим,
Сенга ҳавасларим келди, капалак.

Тўн кийдим, ёқа-ю енгин тополмай,
Мулозамат сирин билмай мен ҳалак,
Билмаган нарсамни қўрқиб сўролмай,
Сенга ҳавасларим келди, капалак.

Чаманда кезмоқлик нақадар шараф,
Неча орзуларда яшар бу юрак.
Бугун тиканзорни қилишар тараф,
Сенга ҳавасларим келди, капалак.

Гапирсам тилимдан тутилар мудом,
Ахир ҳақни ҳар дам эсламоқ керак.
Менинг ўтинчимни тинглагин бир он,
Сенга ҳавасларим келди, капалак.

Оғочлар кимлардан қолгандир мерос,
Замин кенг, бу юрак сиғмайди фақат,
Неча йиллар яшаб олдимми қасос,
Куйгин, бир кун яшаб кетай, капалак,
Сенга ҳавасларим келди, капалак...

Феруз
Камолов

1993 йил 3 майда Бухоро вилояти, Шофиркон тумани,
Пахтабод маҳалласида туғилган.

КЎНГИЛ

Кўнгил, мунча нозик туйғусан,
Хисларга эрк берарсан нолон,
Кўнгил, бугун ёмон қайғусан,
Қайғуларга ботганинг ёмон.

Кўнгил, бугун дардимни сочсам,
Қайғуларга ботмай қўяқол,
Аламлардан нарироқ кочсам,
Ўзлингидан изла, топақол.

Ишқимда сен сарғайган жавон,
Гўё боғсан хазонлари кўп,
Бағримда сен оловранг алвон,
Юрагимнинг ёмонлари кўп.

Кўнгил, мунча нозик туйғусан,
Аччиқ гапга синасан аста,
Ширин гапга мойил урғусан,
Ширин гапга кўнасан аста.

Сенга қанча сиримни айтсам,
Сирли сандик, сирдошим ўзинг,
Бир юзингни кўриш истасам,
Кўринмас қош, на қаро кўзинг.

Ўнгимдасан, хаёлимдасан,
Кўнглимдасан, қароғимдасан,
Сирдошимсан, сўроғимдасан,
Кўнгил, бугун ардоғимдасан.

Феруз сени жўшиб ёзганда,
Байтларида охлар уфурар,
Ишқ боғида танҳо кезганда,
Азоблари қалбдан кўпирар.

ИШҚ БУ...

Ердан осмон қадар чўзилган ишқ бу,
Икки дунё орасидан узилган ишқ бу,
Етти олам сарварига зор уриб,
Шоир шеърларида тирилган ишқ бу.

Орсизларга вафо қилмаган ишқ бу,
Орият кўлида ўлмаган ишқ бу,
Хиёнат бағрида мангуга кетиб,
Шоир шеърларида тирилган ишқ бу.

Аммо кўп орсизнинг эрмаги талай,
Кўп диллар бағрида чанқаган ишқ бу,
Жом тўла майидан ичиб ҳарқалай,
Шоир шеърларида тирилган ишқ бу.

Узун аро йўлда адашган қисмат,
Такдир тақозога йиғлаган ишқ бу,
Кўриб стамлар-у чекиб уқубат,
Шоир шеърларида тирилган ишқ бу,

Хазоннинг бағрига қалбини босиб,
Қалби хазон бўлиб сарғайган ишқ бу,
Ўчмас битикларга ипсиз осилиб,
Шоир шеърларида тирилган ишқ бу.

Ҳар тарафи бозор, савдоси арзон,
Арзонлар қўлида сарсон-саргардон,
Аммо куйик қалбга бўлиб бир армон,
Шоир шеърларида тирилган ишқ бу.

Ишқ бу – муҳаббатдан яралган ҳислар,
Поклик-у, софликка қолдирган излар,
Шоир ашоорида айтилган сўзлар,
Шоир шеърларида тирилган ишқ бу.

АДОЛАР ҚИЛДИНГ

Дайди шамоллардек учиб юрибман,
Хазонларни кучиб сочиб юрибман,
Мен телба тентакми эй малак сиймо?
Мезонлардек маҳзун сузиб юрибман,
Тундан тонгачаки изғиб юрибман.
Кўйингда, ўйингда адойингми ман?

Меҳри кенг нигоҳлар алқалар мени,
Юзлари ҳилоллар йўлқалар мени,
Йўлимни пойлаган кўзи шахлолар,
Йўлимга интизор эркалар мени.
Ханжар нигоҳи-ла қиймалар мени,
Кўйингда, ўйингда гадоингми ман?

Осмонни уйғотдим тунда шеър айтиб,
Заминни аллалаб қўйдим ухлатиб,
Ойнинг жамолига бурмадим юзим,
Лек топмай сарсонман сени ахтариб.
Кетдим коинотнинг кўксига балқиб,
Кўйингда, ўйингда адоингми ман?

* * *

Кўнглимни чакдилар кўнглимдагилар,
Заҳарли илондек томоғим бўғиб,
Қанча синовларда тобланди ҳаёт,
Тақдир яхларида оёқда туриб.

Кўнглимни буздилар бузғунчилари,
Фиск-фасодларла солдилар қовок.
Кўринмас лойиқ сўз тузгувчилари,
Андиша номини қўйдилар кўрқок.

Ҳа, мен кўрқокман, андишалиман,
Зулм-разолатдан кўрқаман бироқ,
Тухмат тошларига саришталиман,
Зулматда кўнглимга ёқаман чирок.

Ҳа, мен сен билган ўшаман-ўша,
Пешонаси шўрлик, виждони тоза,
Ҳақ йўлин тутганман этмай машмаша,
Ҳалоллик боғида бичиб андоза.

Олганим, орттирганим билганимдир,
Улардан қолганлари кўнглимдадир,
Доғимдир, алаимидир, андуҳимдир,
Кўнглимни чакқанлар доим кўнглимдадир.

Қалбимни эздилар тоvonлар ила,
Эзгинди мажруҳман, лек қаддим ғоздир,
Юрдим, югурдим нодонлар ила,
Топганим дашном-у, дакки, танбехдир.

УСТОЗЛАР

Жовдираган кўзларимга танитдингиз дунёни,
Маърифатнинг чироғи-ла ёритдингиз рўёни,
Болаликдан бой қилдингиз таъфаккурни, зиёни,
Отам каби, онам каби азиз бўлган устозлар!

Орқамизга опичладик бутун олам гавҳарини,
Кўлимизда эъзозладик маънавият зарларини,
Ўргандик ўзингиздан машаққатнинг завқларини
Отам каби, онам каби азиз бўлган устозлар!

Меҳр қўйдик илло Ватан осмонига, тупроғига,
Меҳр қўйдик одоб, ахлоқ заррасининг гул боғига,
Меҳр қўйдик ота, она хурматининг ардоғига,
Отам каби, онам каби азиз бўлган устозлар!

Дўстга меҳр, садоқатни ёд этдингиз қалбимизга,
Қатра-қатра сингдирдингиз муҳаббатни онгимизга,
Ҳар дам эсон, омон бўлинг, чирой ёзиб бахтимизга,
Отам каби, онам каби азиз бўлган устозлар!

*Дилноза
Камол*

1994 йилда Қашқадарё вилояти, Китоб туманида туғилган. Вақтли матбуотда, шуингдек «Хаёт чашмалари», «Истеъдод учқунлари», «Муҳаммад Юсуф издошлари», «Истиқлол насимлари», «Ирмоқлар», «Юксак орзулар», «Ёшлик илҳомлари» номли алманах китобларда шеърлари чоп этилган. Кўплаб шеърлари бир қанча санъаткорлар томонидан қўшиқ қилинган. «Юксак маънавиятли авлод» Республика фестивалининг «Бадий ижод» номинатсияси бўйича вилоят босқичи ғолиби (2018), Республика ёш ижодкорларининг «Зомин» семинари иштирокчиси (2018).

ВАТАН

Ватан дея йиғлаган кўнглим –
Япроқларда титраган шабнам.
Ҳовучларим тупроқ ўпар жим,
Аждодларни ёдга олган дам...

Қаро тунда оппоқ доғли юз,
Кенг оламга бағишлар чирой.

Осмонингда осиглиқ ҳануз,
Балдоғимга ўхшар тўлин ой.

Тушларимда кўк кўрпасидан,
Юлдуз сочиб ўтади ҳурлар.
Кўк гумбазлар қобирғасидан,
Жилоланиб сизади нурлар.

Тиним билмас соат палласи,
Тун кундузга ўрин берган дам.
Узоқларда оппоқ саллали,
Тоғлар расмин чизади қалам.

Мен исмингни ёздим доналаб,
ВАТАН дедим, илиқлик сездим.
Майсаларнинг сочин шоналаб,
Оғушингда елдайин кездим.

Кўзни олар кўкда мис танга,
Манзил узра борарман шитоб.
Яноқларни бўяб ол рангга,
Сўнгахкача қиздирар офтоб.

Меҳринг – олов, ёндир Ватаним,
Ғам-гуссамни ёқиб кетайин.
Томирларда кўпирсин қоним,
Тўлқинида оқиб кетайин.

Эркалагин мени кафтингда,
О, ватаним, сезилмасин дард.
То ўлгунча сенинг тафтингда,
Ёнмоқликнинг ўзи катта бахт!

БОРАР МАНЗИЛ ҚАЁН...

Яна тун бошланди, яна бедорлик,
Бир лаҳза ором йўқ, ололмасман тин.
Яна соғинчингда жоним беморлик,
Шу қадар узоксан, шу қадар яқин...

Ёмғир ёғаверар юракни эзиб,
Гўё томчилари сен ҳақда сўйлар.
Курук хаёллардан кетганман безиб,
Мен сени ўйлайман, мени ким ўйлар...

Пешонамга олий бахт бор эҳтимол,
Ёмғир иси инган тупроқ кучарман.
Борар манзил қаён, жануб ё шимол,
Эҳтимол, куш бўлиб кўкка учарман...

О, тошлоқ кўчалар – лойга қоришиқ,
Пойабзал тешиқдир, шилта соябон.
Йўлда кўлмақларга айтсам мен кўшиқ,
Томчилар рақсга тушади, ишон!

ЛЎЛИ ҚИЗГА

Нелар ўтди, лўли қиз,
Нон деб эгик бошингдан.
Устунми шу бир чақа –
Тўкилган кўз ёшингдан?!

Кел, узилиб дунёдан,
Сўзимни тингласанг-чи.
Сўзни сўраб Худодан,
Мен ҳам битта тиланчи.

Ҳаётимнинг матлаби –
Шеърдан, сенга очай гап.
О, лўли қиз мен каби,
Юрибсанми тентираб?!

Совуқларда бурушган,
Мана, қўлларимга боқ.
Шеър ёзмокқа тиришган,
Қалам ушлаган бармок.

Шеър ёзарман Худо деб,
Қофиялар қовушинг.
Ерни тирнаб лўли қиз –
Йиртилибди ковушинг.

Хафа бўлма, лўли қиз,
Ковушсиз ҳам кезамиз.
Юр, ватаннинг тафтини
Ялангоёқ сезамиз!

Юргил, тушмасдан қиров,
Юз босамиз тупроққа.
Қўркма чақириб биров,
Тутмас бизни сўроққа.

Сезяпсанми суҳбатдош,
Сўздан кучли олов йўқ!!!
Ҳаётимни қилар фош –
Шеърларимни олиб уқ!

Кел, узилиб дунёдан,
Сўзимни тингласанг-чи.
Сўзни сўраб Худодан,
Мен ҳам битта тиланчи!

СЕНГА...

Ялдоли тунларда эртақлар айтиб,
Безовта руҳимни аврайман ҳамон.
Токай давом этар бундайин яшаш,
Наҳот кулаяпти устимга осмон?!

Йўлингда интизор жовдирар кўзим,
Шу кўз юмилмайин берақол садо.
Қирғоқман, мен томон сапчиб тўлкиндай,
Қачон рўпарамда бўласан пайдо?!

Бир куш типирчилар олов вужудда,
Ёлғизлик қуйидан зерикдим ахир.
Энди эртақлар ҳам килолмас удда,
Кел, қалбим эгаси, меҳр бер, меҳр!

Шамол сочларига қўлларим шона,
Шамолга шеър айтмак қисматим экан.
Ҳақ йўлда юрганни Ҳақ қўллар, она,
Ҳатто Пайғамбар ҳам умматим деган...

Гарчи, юрагимни ўртар хотира,
Сиз борсиз – ҳаётга кулиб қарадим.
Фарзандлик бурчимни оқлашдан кўра,
Балки шоирликка кўпроқ ярадим.

Анинг илкидадир ҳар битта тақдир,
Бир кун кетар бўлсам дунёдан тона.
Қора булутларни қувиб бирма-бир,
Фақат шамол бўлиб қайтаман, она.

*Ислом
Асилбеков*

1994 йил 20 мартда Наманган вилояти, Чуст туманида тугилган. Ёш ижодкор бадиий ижоднинг наср ва публицистика йўналишида қалам тебратди.

Мақолалари матбуотда ёритилган. 10 га яқин илмий мақолалари эса халқаро журнал, конференция тўпламларида чиққан.

Буюк Британия, Ҳиндистон, Германия, Голландия кабиларшуларжумласидандир. Яқиндаёшижодкорларнинг хикоялари, Ҳиндистонда чоғ этилган «Замонавий ўзбек хикоялари» антологиясидан ўрин олди.

«Замонамиз қаҳрамонлари», «Жилғалар кўшиғи», «Улуғ салтаиат васфи» ҳамда Республика ёш ижодкорларининг «Бўстонлик» II форуми иштирокчиси.

Ҳозирда Ўзбекистон журналистика ва оммавий коммуникациялар университети талабаси.

ҚОПЛОН

Бечорага...

Тоғам менга эрта баҳорда бир кучукча олиб келгандилар.

Бирам чиройли эди, кўрганларнинг хаваси келарди. Унга Қоплон деб ном кўйдим. Аввалига хадиксираб турган кучукча бора-бора бизга ўрганиб қолди. Гоҳо биз билан ўйнашар, ирғишлаб, ортимиздан чопарди. Кўча-кўйда юрсам, хамроҳим бўлди.

Қоплон қаҳратон киш фаслида болалади. Совуқ юзни чимчилар, кучукчалар эса онасининг пинжига сукулиб, дағ-дағ қалтирарди. Жовдираган кўзлари билан менга маънос тикилган Қоплонни кўрганда юрагим эзиларди. Чунки ҳақиқатдан ҳам совуқ эди-ю, уйда мендан бошқа ҳеч ким йўқ, ота-онам опамниқига меҳмонга кетишган бир вақтда мен болалигимга бориб, «ит-ку, ҳеч нарса бўлмас» дея бепарволик қилибман. Қоплоннинг илтижоли қарашларини тушунмабман.

Отхонамиз олдидаги эски, кичкина, тепаси қулаб кетган уйчада Қоплон болаларини бағрига олиб, авайлаб, уларнинг устидаги қорларни ялаб-юлқаб тиллари билан тозаларди. Эрта тонгда итимнинг увиллашидан чўчиб уйғониб кетдим. У гоҳ мен томонга, гоҳ отхона олдидаги уйчага қарар эди.

Шошганча ялангоёқ ҳолда уйча ичига кирдим. Қарасам, тўрттала кучукча совуқдан қотиб қолганди... Афсус, агар мен эътиборли бўлганимда, иссиқроқ жой ҳозирлаб берганимда улар ўлмаган бўлармиди? Ота-онам меҳмондан қайтиб, мени роса койишди. Қоплон эса ҳамон болаларининг бошида. Совуқдан қалтираётган бўлса-да, нари кетмас, улардан нигоҳини сира узмасди. Унинг кўзларидан ёш шашкатор бўлиб сизар, совуқ сабаб жон берган кучукчаларнинг атрофидан кетмасди.

Шу дам совуқдан қотиб қолаёзим. Дарҳол бирор нарса кийиш учун уйга чопдим. Атиги беш дақиқагина оёғимдан ўтган совуққа чидолмадим, кечагина она қорнидан тушган

кучукчалар бир кун давомида канчалар қийналганини энди англадим. Ўзимдан хафа бўлдим. Она ит аста-аста болаларини тили билан ялар, устидаги қор парчаларини бурни билан суриб кўярди.

Тушга яқин кучукчаларни боғ четидаги ҳоли жойга кўмиш чун отхонамиз ёнидаги уйчага бордим.

*Юрагимда ачиниш ҳисси эрмаклаб, кулиб,
Нон ўрнига отишгандек тош,
Ит кўзидан юлдузлар бўлиб
Қорга оқди томчи-томчи ёш...*

(С.Есенин)

Уларни кўлимга оламан деб энди энгашган эдим, Қоплон важоҳат билан менга иррилади, ўзимни тик тутдим, орқага тисарилдим. Итдаги бундай чексиз оналик меҳрини кўриб, ҳайратланиб кетдим. Қоплон эса менга бир тикилди-да, изғириндан ғужанак бўлиб ётган болаларини яна бағрига олди...

ОҚ ТУЛПОР

Бобом болалигимда ўзларининг оқ тулпорларига мингазиб, узок-узокларга олиб борар, бу тулпор уларга кадрли эканлигини, ога мерослигини бот-бот такрорлар эдилар. У киши отга шунчалик меҳр билан қарар эдиларки, кўрган кишининг ҳаваси келарди. Кунларнинг бирида тулпорнинг жиловидан тутиб, биргалашиб тоғдаги чайламизга йўл олдик. Дарё ёқалаб борар эканмиз, бобомлар ёшлик чоғларининг энг қувончли, ёддан чиқмас дамлари худди шу яйловларда ўтганини, тонг саҳардан подалар билан оқ тулпорга миниб, тоққа чиқиб кетишларини айтиб бердилар.

– Бу жуда сезгир от, ҳатто мени бир неча маротаба ўлимдан ҳам сақлаб қолган, – дейдилар отнинг ёлини силаганча.

– Ўтган йили отим мени талофатдан, фалокатдан асраган. Тоғдан подаларни ҳайдаб тушаётган эдим. Кун ботиб қолган, бора-бора узокни кўз илғамайдиган бўлиб қолди. Оқ тулпор ҳеч юрмади. Ҳар ён бир-бир боқиб кишнайверди. Тоғ этагидаги чайла томонга интилаверди.

Подаларни бошлаб, чайла томонга йўл олдим. Етиб боргач, тулпорим ётиб олди. Бошини сарак-сарак этиб, менга бир қаради-да, хиёл кўзларини юмди. Мен ҳам подаларни чайла ёнидаги ёғоч тўсиқ ичига қамаб, тунаб қолдим.

Эртаси кун қўшнимиз Абдурасул аканинг овозидан уйғониб кЭтдим.

– Эй, Солижон, тирикмисан? Кеча тоғда бирталай подалар қоя тошларнинг остида қолиб кетиб, ҳаром ўлибди. Сени ҳам ўша ерда қолиб кетибди, деб ўйлабман.

Қулогимга яна тулпоримнинг кеча оқшомдаги кишнаши-ю, нигоҳларидаги жонсарак ноласи қайтадан эшитилгандай бўлди. Дарҳол тулпорга юзландим. Жойида йўқ. Ташқарига отилдим. Кўм-кўк яйловда подалар билан ўтлаб юрибди. Бошини кўтариб, бир-бир ўйноқлаётган кўзичоқларга қараб қўярди. Подадан узоқлаб кетишидан чўчигандек...

Ҳа, ўшанда бобомнинг кўзларида ёш билан тулпордан фахрланиб гапиришлари менда ҳам унга нисбатан ўзгача меҳр хиссини уйғотган эди. Орадан йиллар ўтди. Тулпор бу орада учта тойчоқ берди.

Бобом шу тойчоқларнинг кичигини менга совға қилдилар.

Мақтадан келибоқ, оқ тулпоримга ошиқар эдим. Уни етаклаб яйловга, боғларга олиб борардим. Уни ўзгача меҳр билан парвариш қилардим.

Бу орада бобом оламдан ўтдилар. Гоҳ-гоҳида у кишини қўмсаб, тулпор ҳам ўксингандек туюлади менга. Уни миниб бобомлар билан юрган жойларимизга борардим. Уларнинг

менга айтиб берган ҳикоялари-ю, қизиқарли воқеалари кулоғим остида такрорланарди. Тулпоримнинг нигоҳида эса бобомнинг меҳр ҳиссини кўраман гўё.

У билан узоқ сирлашаман. Сирларимни тинглагандай гоҳ-гоҳида унинг кўзларида ёш кўрингандек бўлади.

Юзимни юзига босаман. Нафаси иссик. Кўзларини юмиб-юмиб очади. Бундан ҳам яхши дўстни топиб бўлар эканми?

Биз бирга улғаямиз... Ҳали кўп йўллари босиб ўтамиз.

БУВИМНИНГ ТАРСАКИСИ

Бувижон, қани энди ёнимда бўлсангиз, меҳрингизга қониб туярдим. Ҳанузгача минглаб инсонлар орасидан шу меҳрни излайман. Сиз эркатой набирангизни неча бор эркалаб, неча бор инжикликларини кечирдингиз. Аммо бир тарсакининг ўрни хаёлимдан ҳеч қачон ўчмайди...

Ёдимда, ўшанда тенгқур қишлоқ болаларига бош бўлиб, мева ейиш истагида бир кампирнинг боғига «ўғирликка» тушгандим. Фарқ пишган меваларни қоқиб, исроф қилиб, сўнгра жуфтакни ростлаб қолган эдик.

Ўша куни боғнинг эгаси уйимизга келиб бувимга арз қилди. Қўрққанимдан бобомнинг ортларига беркидим.

Бувим ҳамма воқеадан хабар топгач, юзимга бир тарсаки туширди.

– Нега бировнинг боғига кирасан? Буям етмагандек кимларни эргаштириб боргандинг?

Шунда биринчи бор бувимнинг қаҳрли кўзларини, вазоҳатини кўрганман. Бу менга катта сабоқ бўлганди... Ҳозир кимдир қаттиқ гапирса, оғринаман. Шу онда ўша тарсакини соғинганим рост. Биламан, шу куни кўп афсусландингиз. Гуни билан ухлай олмадингиз, ёнимда узоқ вақт ўтирдингиз, бувижон...

Эрталаб олдимга бир пиёла қаймоқ билан иссиқ кулча қўйдингиз. Ўшанда ҳаяжон ила «мени кечиринг», дея йиғлагандим. Бугун ўйлаб қарасам, ўша тарсакида буюк меҳр бор экан, бувижон!..

Музқаймоқ...

Бобо набирасини етаклаганча музқаймоқ дўкони томон одимлар экан, ўзининг ҳам бир пайтлар бола бўлгани, инжиқлик қилиб отасига «ҳолва олиб берасиз» дея бот-бот хархаша қилганлари кўз олдида гавдаланиб борарди. Азизбек ҳам худди бобосининг ёшлиги. Айтганини қилдирадигон, ёқимтойгина 4 яшар бола. Эрталабдан бобосини холи-жонига қўймай «майўжни ейман, бобо!» деб туриб олди. Боланинг кўнгли пошшо. Нурмат ота ҳам эринмай неварасини етаклаб музқаймоққа йўл олган...

Азизбек битта эмас иккита музқаймоқни олиб гоҳ унисидан гоҳ бунисидан ялаб, чопқиллаб келади, бобоси эса унинг хурсандлигидан, болаларча самимий ҳамда беғуборлигидан кўзларига ёш олиб кулади «орқамда қолгин, умринг зиёда бўлсин».

Бог эшигида Азизбек тенгқур бир қизалоқ онасининг тиззасини кучганча йиглаб турибди «маёя ейман, маёя». Қизим эртага олиб бераман, пулимиз йўқ ҳозир...

Азизбек бобосининг кўзларига илтижоли қараб: «бобо улайга ҳам маёя олиб бейлик» дейди. Нурмат бобо бир набирасига, бир бояги она-болага қараб ортига бурилди...

Умиджон
Абдуманнонов

1994 йил 19 апрелда Фарғона вилоятининг Боғдод тумани Чуринди қишлоғида оддий ишчи оиласида дунёга келган. 2014 йил қишлоқ хўжалик, касб-ҳунар коллежини тамомлади. Шеърлари «Кўнгил кўчалари», «Олтин қалам» номли газеталарда чоп этиб келинмоқда. 2016 йил Ҳиндистонда нашрдан чиққан, «21-аср жаҳон адабиёти» антологияси ва «Оху» клуби томонидан чоп этилган «Истеъдод учқунлари» баёзига ҳам шеърлари киритилган.

Нураб бораяпти умрим девори,
Руҳимни охират кунга шайлайн.
Ширин бўлса керак ишқнинг озори,
Буюк дард бер Худо, ишқни англайин.

Тушда югургандай қадамлар унмас,
Ҳали манзилгача бениҳоя йўл.
Бизларга етишиш ҳеч мумкун эмас,
Мен ета олмаган баланд қоя бўл!

Шунда совимайди кайнок қонларим,
Сен деб ураверар юраклар дукур.
Юзида ранг билан ўтар кунларим,
Бошини тик тутиб яшайди ғурур!

Беркитма беназир табассумингни,
Мен сени бахтиёр кўрмоқлигим шарт!
Ҳеч ҳам қаримайди, соғинчи билан
Сенга қишлоғидан термулган дарахт!

Сен сабаб гуркираб бўй чўзаябман,
Висолга ташналик суғораябди.
Узатсам, қўлимга қўл бера кўрма –
Қўлларим ўзимга бўйсунмаябди.

Қалблар шивирлайди, кузатаман гунг,
Бизларда биз қолмас, шаксиз ўйласам.
Соатлар тўхтайди, етишгандан сўнг –
Хафа бўлмайсанми, шеър ёзмай кўйсам?

Ҳаммаси ҳолича қолгани мақул,
Дардсиз яшамакка дардлар кифоя.
Батамом, мен бахтли дарахтман, буткул,
Сен эса, бахтсиз ҳам, бахтиёр қоя!!!

Бироз чидам, тасалли бер, сўрамайман
Сендан бошқа дунёнинг ўнг-тушларини.
Сўрамайман роҳатини бу дунёнинг,
Ярми ҳалол, ярми ҳаром ишларини.

Дунё нима?

Дунё битта эртак холос,
Туғаб қолар кўзингни бир юмгунингча.
Ҳали қанча оқ булутлар бахт ташиди,
Қанча панжа эзғилайди унгунигча.

Бироқ яна барига чин сабр керак,
Метин керак иродани бутлаш учун.
О азизам, бизни ҳали опноқ тонглар,
Ойдин тунлар кутаябди қутлаш учун.

Йўллар узок, манзилларнинг яқини йўқ.
Узун-узун хаёллар ҳеч аримайди.
Берса берсин, улкан-улкан дардлар ҳаёт,
Майда дардлар билан одам қаримайди.

Дардлар нима?

Дардлар мева тугкан дарахт,
Нари борса бир шамолда тўкилади.
Кўнгил эса, синглим ямоқ қўйган мато,
Бир сўз билан чок-чокидан сўтилади.

Энг муҳими шуни тоза асраш керак,
Қўл теккизиб бўлмас ҳар хил бўёқ билан.
Кўнгил ҳам бир сажда, бошни қўйиш мумкин,
Эшигини ёпиб бўлмас оёқ билан.

Тишни тишга тираш керак, яшаш учун,
Ниятларни кир совунлаб ювиш керак.
Тоза виждон билан тезроқ Худо томон,
Юриш керак!
Юриш керак!
Юриш керак!!!

Жудаям ўзгардинг, ўзгардим мен ҳам,
Энди талиинишлар ўтмишда қолди.
Соғиниб келмайсан, кутмайман мен ҳам,
Юрак ҳам хижронга кўника олди.

Сен сокин яшайсан, бахтиёр, хуррам,
Бироқ мен ҳам ортда яшамаябман.
Елкамга тош ташиб хориди ҳаёт,
Мен ҳатто чекишни ташламаябман.

Қанотларим бир-бир қоқишиб кетди,
Юзимдан бошқа юз кўрмаган нурлар.
Сенсизлик фанидан дарс бераябди,
Сенсизлик нелигин билмаган кунлар.

Меҳрибон экансан, керагидан кўп,
Сендан сўнг музладим, ёмон музладим.
Кетганингдан буён тополганим йўқ,
Ҳамманинг кўнглидан сени изладим.

Балиқ овчи қушдек санғидим тоза,
Хаворанг денгизлар ўйида сармаст.
Кипригингда қўниб, туш кўрай десам,
Афсус кўзларинг ҳам меники эмас.

«Бахтли бўлинг» дейсан, «бахт топинг» дейсан,
Қаршингда жилмайиб қўйишга шайман.
Мени деб шунчалар ғам чекиб турсанг,
Айт, қандай тамаки чекмай яшайман?

Сира ўзгармабсан, ўшаман мен ҳам,
Қайғуришлар ўша, дардлар ҳам ўша.
Қачондир чекишни ташлайман, сен ҳам —
Бугундан йигламай яшашни бошла!

ВЕЛОСИПЕД

Бугун эсга тушди эски хотира,
Беш боб ишқ асари, йигирма уч бет.
Хаёлдан кетмади, тонгдай бокира,
Таниш кўчалар-у кўк велосипед!
Эсимда, аҳдлашдик нурли кечада.
Иккимиз ишқ талаб, харидор эдик.
Ва сайр айласак, тошлоқ кўчада,
Самалёт мингандек бахтиёр эдик.
Лабларинг гул эди, кулгу капалак,
Мен эса меҳрибон боғбонинг эдим.
Ким билар, қўлларинг белим қучган пайт
Меҳрингга ўралиб, кайданам севдим.

Балки ишонмадинг, севгимга буткул.
Гумонлар юракка қазидилар чох.
Сўра шубҳалансанг, тилсиз, забонсиз —
Кўкда оймомо-ю, кўк велик гувоҳ!
Улар айтишади, кимнинг кимлигин,
Биз эса дунёдан хунсиз ўтардик.
Беш йилда бунчалар ўзгардинг, нечун?
Беозор эдинг-ку мусичалардек,
Оқшомлар великда кўкка учардик.
Пешвоз чикмас эди дайди шамоллар.
Бугун-чи, гумонлар гирдобидамиз,
Йўлимизда ғовдир, турфа хаёллар.
Воҳ ёмон ачиндим ўтган умримга.
Қадримга оҳ уриб, юрак санчиди.

Сен кеттинг, ортингдан юрмайин хеч ҳам.
Омборда занг босиб, велик ранжиди!!!

Оёгидан чўғ сачраб, йиллар югуриб кетди,
Мен бошимни қай тошга уришимни билмайман.
Эй ўн беши ёп-ёруғ, ўн беши қора оймомо,
Сени яхши ё ёмон кўришимни билмайман.

Аввалгидай кўксимдан вулқон отилмай кўйди,
Шами ўчган кўнгилни ёритмайди гугуртлар.
Сарғайган қурут каби дийдаларим қотган пайт
Кипригимга бош кўйиб, йиглаб беринг, булутлар!

Елкамдаги тоғларнинг қорлари эриб кетсин,
Селлар оқизиб кетинг кўзимдаги кирларни.
Кўксимда қариётган ўша оқсоқ юракни
Мен жудаям соғиндим дукур-дукурларини!

*Шахноза
Мухаммедова*

1994 йил 22 июлда Бухоро вилояти, Олот туманида таваллуд топган.

Ҳозирги кунда Навоий давлат педагогика институтининг чет тиллар факултети талабаси. Республика матбуотида кўплаб ижодий ишлари нашр этилган. Республика ёш ижодкорлар кенгаши аъзоси.

БУРЧ

Ҳаёт – Яратганнинг бизга такдим этган улкан совғаси. Биз инсонлар дунёга келар эканмиз, ҳар биримизда бурч ва мажбуриятларимиз бўлади. Қанчалик кийин, мураккаб бўлишига қарамай биз буларни адо этишимиз зарур. Инсоннинг умр мазмуни ҳам шу билан белгиланади. Бу ҳаётда кимдир дунёларга ҳукмдор бўлса, кимдир бутун умр гадо бўлиб факирликда ҳаёт кечиради. Шундай одамлар борки, Оллоҳ таоло уларга қўша-қўша фарзанд берган, аммо на ота-онанинг фарзандга, на фарзанднинг уларга меҳри йўқ.

Бироқ орамизда шундай инсонлар ҳам борки, ўзига Оллоҳ фарзанд бермаса-да, бировнинг фарзандини ўзиникидан-да ортиқ суйиб парвариш қилади, бу вазифани Оллоҳ томонидан

унга берилган масулиятли вазифа деб билади ва чинакам инсон сифатида буни бажаради.

Абдусамад ака ҳам одобли, мўмин-қобил бир паҳлавоннинг отаси. У шу кунларда якка-ёлғиз ўғлининг нима сабабдан бунчалик ўзгариб қолганини, унинг уйдан кетиб қолишига арзигулик сабаб йўқлигини ўйлаб жуда сиқиларди, бечора онаизорини айтмайсизми – на ейишида, на ичишида ҳаловат бор. Қаерда хато қилдим, болагинам нимадан бунчалик хафа бўлди экан, дея ўйлаб хўжайинининг кўзига қаролмай бурчак-бурчакда бекиниб кўз ёш тўкарди. Абдусамад ака Меҳри опанинг айбсизлигини жуда яхши биларди ва ичида ўзига-ўзи айтарди: «Меҳри шу пайтгача ўғайлигини билдирмади, ўғлимизни ўз ўғлидай кўриб катта қилди, ҳаттоки раҳматли Қумригина бўлгандаям бундан ортиқ қилмасди. У ҳеч нима демаган, ким гапирди экан, нима бўлди экан. Саволлар жуда кўп, аммо унга жавоб берувчи одам ғойиб бўлганди. Абдусамад ака Меҳри опани Бувиш деб чақирарди. Сабаби, ёши 50 га яқинлашган, тўлачадан келган паст бўйли, турмушда омади келмаган бу аёл барчага жуда-жуда меҳрибон, тартиб-интизомли эди. Шу сабабдан ҳам уни таниган-билган кишилар жудаям ҳурмат қилардилар. Абдусамад аканинг хаёлларини Меҳри опанинг майингина, бироз кўрқув билан айтган «дадаси» деган сўзи тарқатиб юборди. У ҳозир Бувишнинг нима сўрашини билади, шунинг учун жиддийлик билан «ҳа, нима демоқчисан?», деди...

– Дадаси, энди нима қиламиз?

Ўзимни эътиборсиз тутиб:

– Нимани айтяпсан, – дедим. Чунки агар у ҳам ўғлимизни ўйлаб сиқилаётганимни сезса, юраги дош беролмасди-да, шунинг учун ўзини худдики ҳеч нимани ўйламаётгандек тутди. Бувиш эса норози оҳангда: – Дадаси, ўғлимизни айтяпман, нимага ўзингизни бунақа тутяпсиз? – дея йиғлагудек бўлиб гапирди.

Мен қатъий туриб:

Сиз аёлларга ҳеч қойил қолмадим-да, нима, Бахтиёр қиз болаמידики, уйдан узокка кетиб қолса йиғлаб юрсанг, у ўғил бола, бунинг устига у энди кичкина эмас, ҳеч нимадан қўрқмайди. Қисқаси – йиғини тўхтат, бор, у-бу нима еб ол, анчадан буён туз тотмадинг, ўғлинг тезда келиб қолади.

Сизга айтиш осон, у ҳали энди 10 ёшга кирди. Ҳаттоки тухум қовуришнинг эплолмасди. Шунча кундан буён нима еб-ичяпти болам. Оч-наҳор юрган бўлса, мени қандай томоғимдан овқат ўтади? – Охири йиғлади бечора. Мен ҳам бироз юмшаб:

Бувиш, сиқилма, у тезда уйга келади, – дедим-у... Ўғлимнинг тақдири нима бўлишини ўйлаб, қўлимда кетмон билан ер чопишга отланиб турганимда қулоғимга йиғи овози эшитилди. Бу овоз шу қадар дардли, мунгли эдики, менинг ўтмиш хотираларимни ёдимга солмоқда эди гўё. Мен кетмонни ҳовлининг бир бурчагига қўйиб, хаёллар огушига ғарқ бўлдим.

Айни навқирон йигитлик чоғим қишлоқда қанча аёллар мени куёв қилишни орзу қилишар, онамнинг оғзини пойлаб туришарди. Онам бу масалани ўзимга ташлаб қўйган, кўнглингга ёқадигани бўлса мен рози, деб қўйганликлари сабаб кўп қизларнинг ичидан мен айнан Қумрини танладим. У билан нақ беш йил давомида севишдик. Иккамиз бирга ўқишга топширдик, мен кирдим, аммо Қумри қиролмай қишлоққа қайтиб келди.

Қумри беш йил давомида уйига келган ҳамма совчиларни рад этиб, фақат мени садоқат билан кутди. Биз менинг ўқиш йилларим давомида кўп кўришмас, лекин албатта бир-биримизга севги мактубларини ёзиб юборардик. Буларда ажойиб шеърлар, чиройли расмлар бўлар, гўёки бизнинг наздимизда шу хатлар орқали севги ришталаримиз мустаҳкам боғланмоқда эди. Йиллар шамоли тезкор, ана-мана дегунча мен ўқишни тугатдим. Қумриларнинг уйига онамни юбордим. Бизларнинг ҳаётимизда бу нуктада ҳеч қандай муаммо

ва каршиликлар бўлмади. Ота-оналаримиз келишиб, тўй кунимизни белгилашди. Тўйларимиз ҳам ҳамма хавас қиладиган чиройли бўлиб ўтди. Иккаламиз ҳам хурсанд ва бахтиёр эдик, аммо тақдир бизларга олдинда қандай синовлар тайёрлаб қўйганини билмасдик. Тўйдан икки-уч ой ўтиб, Кумрининг соғлиги ёмонлаша бошлади. Тез-тез ҳушидан кетиб, ҳеч нимани эслолмайдиган бўлиб қолганди. Баъзан газга чой қўйиб, уни олиш эсдан чиқар, бу ҳол бир неча бора уйда ёнғин чиқишига сабаб бўлганди. Бу ҳолатдан Кумри жудаям қийналарди, аммо буни ҳеч кимга сездирмасликка ҳаракат қиларди. Мен кўпинча уни ортидан кузатиб юрардим, чунки унга зиён етиб қолишидан жудаям кўрқардим. Ота-онам баъзида менга ачинишар, аммо бизларнинг қалбимиздаги соф туйғуларни ҳурмат қилар, айниқса, кекса бўлишига қарамай онажоним келинига қўлидан келганча ёрдам берарди. Кумрининг вужудини оғриқ дарди, касаллик заҳмати эмас, балки фарзанд кўролмаслик изтироблари чулғаб олганди. Шифокорларга бир неча бор учрашганда фарзанд кўриш унинг соғлигига тўғри келмаслигини, фарзанд кўрса унинг дарди янада авж олиб кетишини, ҳаттоки унинг вафотигача боришини такрор-такрор айтардилар. Оналик бахти улуғ бахт, у ҳар қандай дардни, касалликни енгиб ўтишда инсонга куч бағишлайди. Кумри ҳам қалбидаги шу буюк жасорат билан оналик бахти унга қимматга тушишини билса ҳам уйдагиларнинг қаршилигига қарамай фарзандини дунёга келтирмоқчи бўлди. Табиийки, бу вазиятда мен туғилажак фарзанддан кўра неча йиллик муҳаббатимнинг ёнида бўлишни афзал кўрардим. Кумри эса севгимизнинг меваси бўлган фарзандимизни жонидан кечиб бўлса ҳам дунёга келтиришни истарди. Боламизнинг илк бор юрак уришини эшитган Кумрининг қувончи ичига сиғмасди. Вужудда ўсаётган бу фариштани соғ-саломат дунёга келтирай деб Яратганга тинмай нола қиларди. Менга боламизнинг келажакда қандай фарзанд бўлиши ҳақида тинмай гапирарди.

– Биласизми, менинг ўғлим худди сизга ўхшаган келишган йигит бўлади. Уни шифокор қилинг, хўп, халққа хизмат қилиб, унинг дуосини олса, дейман, – дерди.

Кунларнинг бирида Қумри менга мунгли оҳангда: – Агар мен фарзандимни кўролмасам, унга исм қўёлмасам, илтимос уни Бахтиёр деб қўйинг, у онасиз вояга етса ҳам бахтли бўлишини, ҳеч қачон дўстларидан кам бўлмай улғайишини хоҳламайман, – деб васият қилди. Табиийки бу сўзлардан мен эсанкираб қолгандим, аммо нима учундир ҳис қилардимки, аёлим вужудида икки нарса билан жанг қилмоқда эди, буларнинг бири борган сари кучайиб бораётган дард оғриғи бўлса, иккинчи томондан вақтдан ютиши керак эди. У тинмасдан Яратганга нола қилиб, боламиз учун узоқ умр тиларди, чин муҳаббати бўлган ёлғиз севгиси бўлмиш менга оталик бахтини ҳадя қилиб, мени бахтли қилишни жуда-жуда хоҳларди. Мен эса Яратгандан эрта-ю кеч Қумрининг жонини сақлаб қолишини тинмай ўтинардим. Ахир у менинг ягона муҳаббатим эди. Яратганнинг карами кенг, у ҳар бир нажот кўзи ила бокқан фарзандини беътибор қолдирмайди. Қумрининг нолалари ҳам Оллоҳга етиб борди. У улкан бахтни қўлига киритибок, бир бора «Бахтиёр» дея бу дунёни тарк этди. Орзиқиб кутилган Бахтиёр илк бор кўзини онаси бағрида эмас бегона бир аёлнинг қўлида очди, гўёки митти гўдак у аёлнинг онаси эмаслигини билгандай унинг бағрида типирчилаб йиғларди. Бу аҳволни кўрган шифокорлар, ҳамширалар «ё қудратингдан, онасини танийдиган болани энди кўряпмиз» деб бир-бирига хайрон боқишди. Кейин чақалокни гулдай сўлиб қолган юзи, ҳали совимаган юзидаги қизиллик кетмаган Қумрининг олдига олиб киришди. Яратганнинг мўжизасини қарангки, онаси ётган хонага кириши билан дунёни чинқириғи билан ларзага солаётган бола жим бўлиб қолди. Онасига узоқ тикилиб, кейин ухлаб қолди. Бу орада мен аросатда қолган одамдай хурсанд бўлишни ҳам, хафа бўлишни ҳам билмасдан бошим гаранг

эди. Бир томонда севгим, ҳаётимнинг мазмуни сўнган бўлса, иккинчи томонда эса аёлимнинг жони эвазига дунёга келган фарзанд. Ўзимга-ўзим гапириб: бу бола бахтсизлигимизга сабаб бўлди, гулдай очилиб юрган онасини хазон қилди, бунга Бахтиёр деб исм қўйиш ҳам тўғри бўлармикан, деб турли хил ўйларни бошимдан ўтказмоқда эдим. Кунлар ўтди. Қумрининг маракаларини ўтказдик. Орадан шунча вақт ўса ҳам мен чақалоқни бирон марта қўлимга олмадим, унга фақат менинг ота-онам ва баъзи-баъзида Қумрининг уйидагилари келиб қарашарди. Бир куни мен туш кўрдим, тушимда Қумри йиғлаяпти. Ҳа, Қумри, нима бўлди, нимага йиғлаяпсан, десам, сиз нимага мени кўришга келмаяпсиз, дейди. Ахир мен ҳар куни мозорингга боряпманку, десам, мен уйингиздаман, нимага тушунмайсиз, боламиз билан бирга яшаяпман, биз сизни кутяпмиз, сиз бўлсангиз биздан юз ўгирдингиз, дейди.

Эртаси куни Абдусамад ака онасини қидириб уларнинг уйига кирди, онасини кўп бора чақирди, онаси чиқавермагач орқасига қайтаётса, қулоғига чақалоқнинг йиғиси эшитилди. Онам кўшниникига чикқан бўлса керак, деб йиғига парво қилмай кетаётганда, худдики боланинг йиғисиди аёлининг овози кўшилиб, унинг кулгусини ҳам эшитгандай бўлди. Бир зум жойида тош котди. Кейин югуриб бориб эшикни очиб қараса, уй бурчагида ўзи болалигида ётган бешиги, фақат устидаги мато ўзгарган, Қумри ўз қоллари билан тиккан кашта тўшалганди. У бешикнинг олдида борди, аммо очишга журъати етмай бир неча сония турди, йиғи кучаявергач оталик меҳри вужудидаги нафрат ва кўркувни енгиб, бешикни очса Яратганнинг синоатини қарангки, худди Қумри опанинг ўзи – ўша кўзлар, ўша кулгичлар... Ё қудратингдан тангрим! Ахир бу фарзанд менга қайтариб берилган Қумрим-ку, дея Абдусамад ака болани маҳкам кучганча юм-юм йиғларди. Бу ҳолатни кўрган Хадича хола қувончи ичига сиғмай секингина хонани тарк этди. Абдусамат аканинг болага меҳри кундан-кунга

ошиб, бор бўш вақтини унга сарфларди. Онасидан боланинг янги-янги одатлари ҳақида тинмай сўрарди. У миттигина гўдагида борган сари Кумрини «кашф этарди» ва бу мунгли кўзларга меҳрибон она зарурлигини ич-ичидан хис қиларди. Боласини ўғай она қўлида қолдиргиси ҳам келмасди. Бир куни Хадича хола ўғлини олдига чақириб, болага она зарурлигини, ўзи ҳам уй ишлари билан қийналаётганини тушунтиради, аммо кайсар Абдусамад ака жаҳл қилиб, «менга ўғлим Бахтиёрим бўлса бўлди, оиламизга бегона одамнинг келишини хоҳламайман», деди. Баъзан меҳрга муҳтож гўдагига боққанда унга она меҳри етишмаётганини хис қиларди. У энди бу болага унинг бахтсизлигига сабаб бўлган инсон эмас, балки бахтиёр кунларининг сабабчиси деб қарарди. Дам олиш кунларининг бирида Хадича хола болани ўғлига ташлаб, кизиникига, қўшни қишлоққа кетди. Ота қаттиқ йиғлаётган болани у ёқдан бу ёққа чопиб, овутолмай хуноб эди. Ниҳоят кеч тушиб, онаси қайтиб келгач болани онасига топширди-ю, ўзи ўрнига чиқар-чиқмас ухлаб қолди. Тун ярмида уйғониб, кечаги кун ҳақида ўйлади. Онамга қойилман, улар жаннати аёллар. Бирон марта нолимайдилар, кекса бўлишига қарамай шу зумрашамнинг қилиқларига чидаяптилар. Бирон марта чарчадим, демабдилар. Аёлнинг жони темирдан деб шуни айтсалар керак-да. Илоҳим, онамдай жаннати аёлларимиз дунёда кўпайсин, деб кўнглимдан ўтказиб ётдим. Деворда осилган аёлининг суратига қараб: – Кумри, мени кечир. Бахтиёримиз ва онам учун бошқа аёлга уйланишга мажбурман, лекин ваъда бераманки, у аёл ҳеч қачон ўғлимизга ўғайлигини қилмайди, – дея аёлидан розилик олибди.

Эрта саҳар Хадича хола кўзлари қизарган ҳолда ошхонада нонушта тайёрлаш билан банд эди. Дастурхон атрофида ўтирганда онасининг кўзлари қизарганини кўрган ўғил онасидан сўради:

– Ойи, тинчликми, кўзларингиз қизарган? Нима бўлди? – Шунда отаси жаҳли чиқиб:

– Сен қайсарлигинг билан онангнинг ярим умрини тугатган бўлсанг, манави зумрашанг қолган ярмини тугатади. шу кечаси онанг бечора ухлмасдан бола қараб чиқди. Абдусамат ака бироз ўйлаб турди-да: – Ойи, мен розиман, сизни ҳам қийнаб қўйдим, фақат у аёл Бахтиёримни ўз боласидай севсин.

Хадича хола келин қидиришга тушиб кетди. Кўп сўраб-суриштирувлардан сўнг Бахтиёрга оналикка ягона номзод бу Қумри опанинг мактабдаги дугонаси Меҳри опа бўлди. Бу аёл ёши 30 дан ошган, оппоқ юзли, кўзлари охуларникидай бокқанда ҳар бир кишини ўйловга солувчи бу аёлнинг ёш боши нималарни кўрмади. Оилада тўртта қиздан кейин ўғил кутилаётган дақиқада туғилган Меҳри опа деярли иккинчи онаси келгунча меҳрга ташна бўлиб яшади. Олти ёшга тўлганда бечора онаизори отасининг зулмларига чидолмай вафот этди. Бу пайтда оилада Меҳри опа билан катта опаси қолганди. Бошқалар оға-иниларини онаси бир амаллаб узатганди. Бу орада золим ота яна бир марта уйланди. Ўғай она деганда барчанинг кўз олдига қаҳри қаттиқ, доимо ёмонлик қилувчи ёвуз аёл келади. Аммо ҳар доим ҳам бунақа бўлмайди. Ўғай она келишини эшитган қизлар ҳам дағ-дағ титраб, унинг келмаслигини худодан сўрашарди. Аммо билишмасдики, Маъсума опа уларнинг ҳаётига нажот фариштаси бўлиб мазмун олиб киришини. Бу аёл уйга кириши билан худди оналари қайтиб келгандай бўлди. Қизлар югуриб бориб унинг бағрига ўтилмоқчи бўлди, аммо нимадир уларни бу йўлдан қайтарди, шу тариқа кундан-кунга Маъсума опа ўзидаги самимият, софқўнгиллилик билан қизларнинг қўнглидан жой ола борди. Турмуш ўртоғининг инжоқлигига қарамай у қизлар учун барча ишни қиларди. Маъсума опа борган сари қизларнинг тарбияси билан банд бўлиб, уларнинг келажагини ўйларди, уларни турмушга узатиш, сарпо-суруқ дегандай ҳаммасини ўз зиммасига олганди. Бунинг учун бир неча бор хўжайинидан калтак еган: онаси менга нима каромат

кўрсатдики, булар жонимга оро кирса деб, Маъсума опани уларга яқинлаштирмасди. Бу жонкуяр, меҳрибон аёлни кўрган кўшнилар баъзан ҳайратланиб сўрашарди: «Ей, Маъсума, сени нимангга зарил шуларнинг сарпосини ўйлаб, хўжайинингдан кунда калтак ейсан» дейишса, Маъсума опа уларга ўйчан боқиб: эҳ, сизлар билмайсиз-да, фарзандга зор бўлиб юрган пайтларим кўчадаги кўринган болани бағримга босиб, Оллоҳдан менга ҳам фарзанд беришини сўрардим, кўча-куйда аёллар болаларимнинг ташвишидан қачон қутулар эканман, деб нолиса, менинг уларга ҳавасим келарди. Ана, орзуларим ижобат бўлиб, Оллоҳ менга ҳам иккита қиз берди. Она бўлиб мен ҳам бу ширин ташвишларимни ҳис қилмоқчиман, деб йиғларди. Бу ҳолатни кузатиб турган Меҳри опа ҳам келажакда албатта шу аёлдай қалби меҳрга лиммо-лим аёл бўлишни орзу қиларди. У ўз онасидан кўролмаган меҳрни Маъсума опадан топди. Шу тариқа ҳозиргача уни ҳамма Маъсуманинг кенжаси деб чақиради. Аммо онаси каби Меҳри опанинг ҳам ҳаётда бахти қулмаган эди. Турмуш ўртоғи билан 10 йил яшади. Уларнинг бахтига, севгисига ҳамма ҳавас қиларди. Аммо фарзанд аталувчи оила кўприги йўқлиги сабаб оиласи барбод бўлди. Шундан буён ота уйида жонажон касби билан шуғулланиб, анча овуниб қолган Меҳри опа қишлоқда врачлик пунктида ҳамшира бўлиб ишларди.

Хадича хола ўғли ва Меҳри опани Бахтиёрни эмлашга олиб бориш баҳонасида учраштирмоқчи бўлади. Бахтиёр ҳам дадасининг қўлида худди янги ойисини кўришга бораётгандай хурсанд, шод эди. Улар хонага кирганда Меҳри опа бемор билан суҳбатлашиб турганди. Дугонасидан қолган ёдгорни кўрган Меҳри опа худди эски қадрдонини кўргандай хурсанд бўлиб, югуриб ўрнидан турди. Болани ўз боласидай маҳкам кучиб, уни ўйната кетди, паҳлавон-паҳлавон... бу катта бўлиб ойисининг орзуларини амалга оширади, деб Хадича холага айтди. Бундаги меҳрни, болаларча қувноқликни кўриб

Абдусамад ака ҳам онасининг танлови тўғрилигини англади. Биринчи учрашувдан кейин Меҳри опа ҳам бу беозор чақалоққа меҳри тушиб қолди. Бир неча марта уни кўриш учун уйларига борди. Шу вақт давомида Хадича хола шароитни ётиғи билан тушунтирди. Абдусамад аканинг қалбида ҳам унга нисбатан беғубор туйғулар уйғонди. Айниқса унинг бошига тушган қийинчиликлар ҳақида ўйлаганда икки дили кемтик бир-биримизга малҳам бўламиз, деган қарорга келди. Унинг ҳам барча сингари бахтли бўлишга ҳаққи бор-ку ахир, деб ўйлади. Аммо Меҳри опа буни рад этди. Энди ҳаётини янгитдан бошлашга кўрқисини, шу йўсинда ҳаётини давом эттиришини айтди. Тақдирнинг синоатини қарангки, шундай ҳодиса рўй бердики, Меҳри опа шу оила унинг келажак ҳаёти эканлигини тушуниб етди, яъни бир куни қаттиқ касал бўлиб қолиб, ҳеч қандай дори-дармон унга ёрдам бера олмади. Шифокорлар ҳам тўсатдан пайдо бўлган бу касаллик нималигини билишмасди, шунда касалхона деразасидан атрофга маънос боқаркан, наҳотки уни йўқлаб келадиган ҳеч ким йўқ, деб ўйларди ичида. Ёнидаги хонадошларининг болалари хўжайини ҳар куни 2 – 3 марта келарди, аммо Меҳри опани унинг онасидан бошқа ҳеч ким кўргани келмасди. У бу ҳолатдан жудаям эзиларди. Қунларнинг бирида Абдусамад ака ва Бахтиёр уни кўришга келди. Уларни кўриб Меҳри опа шу қадар хурсанд бўлдики, севинчи ичига сиғмай, болам-болажоним, деб йиғлаб юборди. Шу тариқа Меҳри опа касалхонадан тўғри ўз уйига олиб келинди. Оила бирдамлигини ва оналик бахтини туйган аёл барча касалликлари, кўрган кулфатларини унутиб, қайта дунёга келгандай бўлди.

Бахтиёр улғайган сари Меҳри опа унга барча билганларини ўргатди. Бахтиёр шу сабабли синфдаги энг аълочи ўқувчига айланди. Бир неча марта макрабдан мактов ёрлиғи билан тақдирланди. Буларнинг барчасини олиб Меҳри опа қабристонга боради. Қумри, сенга катта раҳмат, менга улкан

бахтни ҳада қилдинг. Мана қара, бизнинг Бахтиёримиз бугун улкан натижаларга эришмоқда. У келажакда буюк шифокор бўлади. Сенга ваъда бераман, дугонажон, барча орзуларингни рўёбга чиқараман, деб йиғлайди. Шу йўсинда йиллар чархпалаги тинмасдан айланиб боради. Бахтиёр ҳам 10 ёшга киради. Аммо шу вақт давомида онасининг ўғай эканлигини билмайди. Буни биров унга айтмаса, сезиш ҳам қийин эдида. Бир куни Бахтиёр дўстлари билан кўчада ўйнаётганда бир бола билан уришиб қолади. Бу жанжалга унинг онаси келиб қўшилади. Ҳой, сен тарбия кўрмаган етимча, ўз онангни-ку бошини единг, энди навбат менинг боламгами, деб бақириб кетади. Бу гаплардан ҳайратда қолган Бахтиёр йиғлаб, уйдан қочиб кетади. Мана, бир неча ҳафтадан буён ундан дарак йўқ. Абдусамад аканинг ҳам, Меҳри опанинг ҳам қидирган жойи қолмади. Фақат 2–3 кун олдин катта бозорда бир бола томонидан ўғрилиқ содир бўлгани, бу боланинг эса Бахтиёр эканлиги ота-онанинг бошини эгади. Ҳовлининг ўртасида ўтирган Абдусамад аканинг хаёлини яна ўша баланд мунгли йиғи ўзига келтиради. Бу овоз ўша илк марта Абдусамад аканинг қалбида оталик туйғусини уйғотган, худди аёлиникига ўхшаш ёқимли овоз ўгли Бахтиёрники эди. Буни эшитиб ота бор овози билан «Бахтиёрим» деб бақиради. Пана-панада йиғлаб юрган Меҳри опа ҳам ҳовлига югуриб чиқиб, «Қаердасан, ўғлим, жавоб бер», деб нола қилади. Шу пайт Бахтиёр:

– Ойи, сиз мени ёмон кўрасизми? – дейди. Бу саволдан Меҳри опа ҳайратланади, кўзига ёш қуйилиб, ўзини йиғидан тўхтатолмайди, аммо гапини бир амаллаб айтади:

– Тентаккинна болам-а, қайси она ўз боласини ёмон кўради, сен менинг вужудимнинг бир парчасисан, болажоним! Кел, бу ёққа, – дейди. Бахтиёр эса йиғлаб:

– Сиз менинг ўзимнинг онам эмас экансиз-ку?

– Вой, тентаккина болам-а, ким айтди буни сенга?

– Ана, ўртоғимнинг онаси шунақа деди. Мен сизни ҳам ўлиб қолишингиздан кўрқдим, шунинг учун қочиб кетдим. Ёлғондан

Ўғрилиқ қилгандек бўлдим, аслида ҳеч нимани олмадим. Агар мени камокқа олиб кетишса, ҳеч кимга озор бермасдим, сиз ҳам кетиб қолмасдингиз, – деб ёш гўдак йиғлаб юборади. Абдусамад ака ҳаммасини тушунтириш учун оғиз жуфтласа, Меҳри опа мен ўзим дейди. Аста Бахтиёрнинг олдига келиб:

– Биласанми сен кимсан? Сен фариштасан. Қанчадан-қанча умидсиз ҳаётдан маъно тополмаётган мажруҳ дилларни ҳаётга қайтарган умид фариштасан. Сенинг онажонинг ҳозир жаннатларда бизга ҳув осмондан боқиб турибди. У кетишидан олдин мени чақириб: «Бахтиёримни асра, у полвон бола бўлиб улғайсин, қулоқсизликлар қилмасин» деб менга шу вазифани топширди. Мен бу вазифани охиригача бажармоғим лозим, тушундингми ўғлим? – деди.

Шунда Бахтиёр:

– Ойим ростдан ҳам осмонлардан қараяптими? – деса, – Ҳа-ҳа ўғлим, у бизни кўряпти, дебди Меҳри опа.

Бахтиёр бор овози билан:

– Сизга кагта раҳмат раҳмат, – дея қўлини самога узатибди. Абдусамад ака «нимага раҳмат деяпсан, болам, деса, шундай меҳрибон онани менга ташлаб кетганлари учун «онажон, сизни ҳаммадан яхши кўраман, фақат мени ташлаб кетманг, деб Меҳри опанинг бағрига отилди. Шунда бу ҳолни кузатиб турган Хадича хола «қизим, сенга тарбия берган онангга раҳмат, бу ҳаммаси сенинг сабр-тоқатинг учун Оллоҳ томонидан юборилган совға. Сен бунга лойиқсан болам, дея келинини ва набирасини бағрига босди.

Меҳри хола тимсолида биз бу ерда сабрли, қаноатли ўзбек онаси тимсолини кўраимиз. Биз инсонлар доимо Оллоҳ томонидан бизга юборилган ҳар бир ишга масулият билан қараб, инсон деган номга лойиқ бўлиб яшайлик. Зеро инсон Яратганининг буюк мўъжизасидир. Оллоҳ сабр қилиб кутган ҳар бир бандасига, албатта, ўзининг мўъжизасини тақдим этади!

Умид
Абдурахимов

1995 йил, 29 июнда Самарқанд вилояти, Паяриқ тумани, Жиянбек қишлоғида санъаткорлар оиласида таваллуд топган. 2011 йил Паяриқ туманидаги 71-умумий ўрта таълим мактабини тамомлаб, ўша йили Самарқанд шаҳридаги Ахборот технологиялари коллежига ўқишга кирган. Ҳозирда тадбиркорлик билан шуғулланмоқда.

КУТИЛГАН БАХТ

Дунёда ҳеч ким ва ҳеч нарса баҳор келишини унчалик кутмаса керак. «Насиб бўлса баҳорда кўришамиз». Кузда айтилган шу сўздан буён у баҳорга интизор. «Баҳор келса келади...» шивирлайди ёлғиз қолганда ўзига-ўзи. Уни учратгач, хаётида катта ўзгаришлар содир бўлди. Маносиз хаётининг маъносини у деб билди. Уни қачон учратганди? Қандай учратганди? Ҳеч қачон унутмайди ўша кунни. Ўша кун бор ходиса-тафсилотлари билан унинг хаёлида ҳар куни, ҳар дамда жонланади...

Ўшанда... Осмон булутли, ер куз ёмгиридан ювинган, нурсиз эди. Ҳуснигул ўша кунда нима сабабдан кўчага чиққанини

билмасди, кейин билди. Уни топиш учун, уни учратмок, уни севмок учун экан бари... Куз келиб, анчадан буён оғриб юрган бели қаттиқ ўғриб ётиб қолди. Уни шаҳар шифохонасига олиб боришди. Оғриган бели эмас, буйраклари экан. Докторлар шамоллаши бор, даволаниши керак дея, шифохонада олиб қолишди. Хуснигул ўша кунларни ҳам бахт, қувонч билан хотирлайди. Агар буйраклари огримаганда балки ҳеч қачон кўрмас эди уни...

Бир ҳафта даволангач, анча ўзига келди. Ўрнидан туриб шифохонанинг у ёқ-бу ёғига бориб ҳам келадиган бўлди. Фақат бир нарсани аниқ эслайди, уни учратмасидан бир кун олдин ёмғир ёлган эди. Худди кечагидек ёдида бари. Унинг жойи шифохонанинг иккинчи қаватида бўлиб, шундоқ деразанин ёнида эди. Хонадошлари қайсидир сериални кўриш учун шифохонанинг кенг залига жойлаштирилган телевизор ёнига кетишди. Хуснигул хонада ёлгиз қолиб, кечагина хонадош қардангир олиб келган газетани варақлаб ўтирди. Бу иш ҳам унинг учун зерикарли бўлди. Ўрнидан туриб дераза ёнига келди. Ташқарида ёмғир майдалаб ёғар, кўчалар, томлар, дарахтлар – ҳамма-ҳаммаси тўқ рангга бурканиб, чиройли бўлиб кетганди. У дераза ойналарига урилаётган томчиларни томоша қилиб завқланди. Сўнгра кўрсаткич бармоғи билан хона ҳароратидан буғланган ойнага «У келади» деб ёзди, кейин эса ёзганини кимдир кўриб қолишидан чўчиб тезда кафти билан ойнани артиб ташлади. «У келади» пичирлади хаёлчан ўзига ўзи. Кейин икки қўли билан юзини тўсганча кулиб юборди. Бу кулгу қувончдан эмас, аламдан чикди. Чунки у хаётда ҳамма нарса одатий, режадагидек бўлишини сезар эди. У кутган номаълум инсон ҳеч қачон келмайди. Ҳаммаси одатдагидек, режадагидек кечади. У билади, ҳаммасини шундай тассавур қилади. Тузалади, қишлоққа кетади, яқинлари уни бироз авайлаган бўлишади, аммо вақт ўтгач ҳаммаси одатдагидек қишлоқ турмиш тарзига мос равишда кун кечираверишади. Уни

сўраб совчилар келади. Ота-онаси яхши одамлар, дея турмушга беради. У худди шундай умр кечиришни бошқа уйда, бироз бошқача шаклда давом эттиради холос, ҳеч нарса ўзгармайди. Ҳаммаси одатдагидек давом этаверади...

Ҳуснигул дераза ойналарини стол устида турган рўмолча билан яхшилаб артди. Энди ойна ортидаги хаёт унга яхшироқ, янада тиникроқ кўрина бошлади. Узоқ-узоқларда машиналар тинимсиз ўтиб қайтиб турибди. Йўлнинг бир четидаги йўлакчада эса одамлар карвони, турли рангдаги соёбонларни тутганча ўз мақсадлари томон ҳаракатланишмоқда. «Қандай бахтли одамлар» хаёлидан ўказди у. Қани энди у ҳам худди шу одамлар сингари кўчаларни кезса, ёмғирда одамлар гавжумига шўнғиб, бу оламдан бутунлай ғойиб бўлса... Айни дамда ич-ичидан нимадир тошиб келиб, томоғига тикилди, оҳиста кўзларини юмди, кўзларидан икки томчи ёш оқиб келиб, яноқларига қуйилди. Бир пайт хона эшиги ғичирлаб очилиб, хонадошлари кириб кела бошлади. Ҳуснигул юзини қўллари билан артиб, жилмайганча улар томон юрди.

– Ҳа, Ҳуснигул, ўтирибсизми? – гап бошлади улардан бири. Ҳуснигул унга жавобан жилмайганча бошини қимирлатди.

– Чиксангиз бўларкан, Ҳусни, тилевизорда зўр кино бўлдида, – дея гапга тушди иккинчи хонадоши ҳам.

Улар тезда ўз жойларига ётишди... Эртаси кун Ҳуснигул тонги уколларини олиб бўлгач, шифохона атрофидаги хиёбонда бироз айланиб келиш ниятида кийимларини кийиб настга тушди. Ташқарида ҳаво бироз совук, ҳамма жой зах ёди. Йўлакда усти хазонлар билан қопланган ҳалқоб-ҳалқоб кўлмакчалар пайдо бўлганди. Ҳуснигул атрофни кузатганча юриб кетар экан, кечаги ҳолат ёдига тушди. «Қизиқ, балки ҳозир кимдир мени бахтлилар қаторига қўшиб, худди мендек, юқоридан менга ҳавас билан тикилаётгандир, ўйлади у. Сўнгра бошини кўтариб, йўлнинг четидаги баланд кўп қаватли биноларга қаради. Йўқ, деразалар ёнида ҳеч ким йўқ. У бироз

айлангач ортга кайтди, муздек ҳаводан юзлари қизариб, кайфияти кўтарилди. Яхши ўйлар билан шифохона дарвозаси ёнига келди. Шу пайт осмондан булутлар кетиб, куёш чарақлай бошлади. Ҳуснигулнинг юзларига илиқлик урилди. У хонасига киришни истамай, куёшнинг нури тушиб турган ўриндиқлар ёнига бориб, уларнинг бирига ўтирди. Кўзларини юмганча юзини куёшга тутди. Куёшнинг илиқ нури унинг юзини силаётгандек бўлди. Ҳуснигулнинг ороми узокка чўзилмади. Шу пайт ёнида нимадир тақиллаб кетди. Ҳуснигул кўзларини очиб овоз келган томонга қаради. Сал нарироқда бир оёғи узун қилиб гипсланган йигит ерда ётарди. Йигит ўрnidан туришга харчанд уринмасин букилмайдиган қилиб гипсланган оёғида буни эплай олмасди. Ҳуснигул шошиб унинг ёнига борди. Йигитни қўлидан тутиб, уни турғазиб қўйди. Йигит қизарганча миннатдорчилик билдирди.

– Оввора қилдим, узр, – деди у бир қўли билан кийимини силаганча. Шунда Ҳуснигул унинг бир қўли ҳам гипс эканлигини билди.

– Ҳеч қаерингиз оғримаяптими? – сўради хавотир аралаш Ҳуснигул.

– Оғрияпти, – деди йигит жилмайганча. – Аммо ҳаммаси ортда қолди. Кечаси билан ухлай олмадим, сизга айтсам.

– Нима бўлди? – дея жилмайди беихтиёр Ҳуснигул ҳам. Йигит яна жилмайганча суҳбатни давом эттирди.

– Кеча денг, бир қари кўшнимиз ёнғоқимни қоқиб бер, айланай, – дея уйга келиб қолди. Вақтим бор эди. Шу ёнғоғини қоқсам қоқиб берай, деб бордим. Бошида яхшигина эди. Фақат шу тепада озгина қоқиб кетди-да. Кампир бўлди, қолгани колсин, деганига ҳам қарамай янаям тепага чикқанимни биламан... – Йигит кулиб юборди.

– Шу, мана кейин нима бўлганини кўриб турибсиз...

– Эҳтиёт бўлишингиз керак эди. Аммо тақдирда бори, шундай бўлиши керак бўлган-да...

Улар анча вақт суҳбат қуришди. Ҳуснигул укол оладиган пайти келганини айтиб, энди кетмоқчи эди. Йигит яна гап бошлади.

– Шунча вақт гаплашиб танишмабмиз. Исмин Жамол, – деди йигит жилмайиб.

– Ҳуснигул, – деди у ҳам жилмайганча. Сўнгра хайрлашиб хонасига чиқиб кетди. Жамол унинг ортидан қараб қолди. Кеч тушгач, Ҳуснигулларнинг хонасига ҳамшира кириб келди. Ташқарида бир йигит сизни чақириб беришимни илтимос қилди, деб айёрона қошларини ўйнатиб олди ҳамшира аёл. Ҳуснигул гуноҳкор одамдек бошини эгди. Кейин қандайдир хоҳиш билан эгнига қалин женферни кийиб, ташқарига чикди. Қундизги суҳбатлашган жойдаги скамейкада Жамол ўтирарди. Ёнида қўлтиктаёқлари ўриндикқа суяб қўйилганди. Ҳуснигул шошилмасдан унинг ёнига келиб ўтирди.

– Кечрасиз, сизни яна безовта қилдим. Бугун мени кўргани ўша қўшнимиз келибди. Биласизми у киши ёнғокни кестириб ташлабди. Жамол болаларча қулиб юборди. Сўнгра чўнтагидан бир дона катта мандаринни олиб, Ҳуснигулга узатди. Ҳуснигул иккиланиб, унинг кўлидан мандаринни олиб ерга қаради.

– Биласизми, Ҳуснигул, – жиддий хотиржам овозда гап бошлади Жамол. Ҳеч нарса шунчаки содир бўлмайди. Ҳар қандай ёмонликка ҳам, яхшиликка ҳам нимадир сабабчи бўлади. Бизни бу касалхонага келишимизнинг ҳам яхши томонлари бордек. Акс ҳолда учрашмаган бўлардик. У сўзидан тўхтаб, Ҳуснигулга қаради. Ҳуснигул нимадир дейишига кийналиб, кўлидаги мандаринга тикилиб ўтираверди. Жамол шошилмасдан сўзида давом этди.

– Базан кўнгилсизликлар ҳам бахт келтиради, бунга тарихда жуда кўп мисоллар бор: «Бир балиқчи қайиғида денгизга тушади. Кетар чоғи хотинига эҳтиёт бўлиши кераклигини, ўзини, уюни асрашини айтиб қолади. Хотини «хоп» дея уну кузатиб қолади. Орадан уч кун ўтса ҳамки балиқчидан хабар бўлмайди. Аёл уни ўйлаб қаттиқ истироб чекади. Эридан

хавотирда бўлган паришон аёл бир куни ўчоқда чой қайнатиш баробарида уйини ҳам ёқиб юборади. Йиғлайди, ўкинади, азоб чекади. Эрининг олдида гуноҳкор бўлиб қолганлигидан эзилади. Шу кеч қайиқда балиқчи уйига қайтади. Аёл эрини кўриб, ўзини унинг оёқлари остига ташлайди, қаттиқ йиғлайди, кечиришини ёлвориб сўрайди. Балиқчи бўлса жилмайганча аёлини елкасидан тутуб турғазади. Сўнгра «Ўзингни айблама, агар сен бўлмаганингда, мен тирик бўлмас эдим. Денгизда қаттиқ тўфон турди. Мен йўлимдан адашиб қолдим. Уч кун дуч келган томонга суздим. Очлик, сувсизлик қийнай бошлаганда шу томонда катта тутун кўринди. Ва мен шу тутун сабаб тирик қолдим. Уйни яна қайта қуришга имконимиз бор. Тириклигим учун эса сенга раҳмат» дея аёлини бағрига босади. Жамол сўзсиз қолиб Ҳуснигулга қаради. Ҳуснигул унинг қарашидан хижолат бўлди. Аммо бунда ҳеч қандай бир ёмонликни сезмагач, ҳам гап бошлади.

– Ҳа, тўғри айтасиз. Вақти келиб бу кунлар ҳам яхши хотираларга айланади. Тез кунда соғайиб, сиз ўз уйингизга, мен ўз уйимга кетаман. Ҳаммаси яна тўхтаган жойидан давом этади. Ҳаммаси аввалгидек...

– Фикрингизга қисман қўшилмайман. Ахир ҳаммаси бошқача бўлиши ҳам мумкин-ку...

Улар анчагача суҳбат қуришди.

Ҳуснигул суҳбат баҳона Жамолни билдирмасдан кузатди. Жамол келинган йигит экан. Қора қошлари, ўйчан кўзлари кимгадир ўхшарди. Балки «унга» ўхшар? Ҳуснигул хаёлидаги инсонни Жамол қиёфасида жонлантирди. Балки ростдан ҳам «у» ўшадир?

Ҳуснигул кетишим керак, дея ўрнидан турди.

Жамол унга эртага ҳам учрашишни таклиф қилди. Ҳуснигил жилмайганча ундан узоклашди. Хонасига келса, хонаси бўш экан. Икки хонадоши сериал кўргани кетишганини англади. У қўлидаги мандаринни олиб узок хидлади, ундан ажойиб хид келар. Ҳуснигул бундан завқланди. У мандаринни

дераза тоқчасига қўйиб, ўзи узун хаёлларга берилди. Кўз олдида жилмайганча Жамол гавдаланди. У эртанги куннинг келишини интизорлик билан кута бошлади. Тунни тезроқ ўтказиш мақсадида зўр бериб ухлашга ҳаракат қилди. Аммо кўзи юмилгунча кўз ўнгида Жамол пайдо бўлаверади. Бир пайт икки хонадоши қаҳ-қаҳ кулганча хонага кириб келишди. Ҳуснигул улар билан анча вақтгача хуш кайфиятда гаплашиб ўтирди. Улар бирин-кетин уйқуга кетишди. Аммо Ҳуснигул алламаҳалгача ухлолмади...

Эртаси куни улар кундузи кўришишди.

– Бугун кечга менга жавоб беришаркан, – деди Жамол бир пайт. Ҳуснигул мен хаётда худди сиздек инсонни учратишни орзу қилардим. Ўйлайманки, орзуйимга етишдим. Мен анча вақтгача бу шаҳарда бўлмайман. Менимча баҳорда келсам керак энди. Агар рози бўлсангиз, кейинги учрашувимиз баҳорда бўлса...

Ҳуснигул унга уй манзили, телефон рақамларини берди. Улар шу куни хайрлашишди. Жамол уйига кетди. Орадан икки кун ўтгач, Ҳуснигулга ҳам жавоб беришди...

Қорли, қировли кунлар якунига етди. Атроф яшил тусга кирди. Дарахтлар гуллади. Баҳор элчилари бўлган қалдирғочлар қадрдон эски инларига қайтиб келишди. Ҳуснигул ҳамон уни кутар эди. Мана орадан шунча вақт ўтдики, ундан ҳеч қандай хабар бўлмади. Ҳатто телефон ҳам қилмади. Ҳуснигулнинг У ҳақидаги ишончи тобора йўқолиб борар эди. Апрель келгач, унинг телефонига қандайдир нотаниш рақамдан телефон бўлди. Ҳуснигул эътиборсизгина телефонни қулоғига тутди.

– Эшитаман...

– Ҳуснигул, сизмисиз?

– Ҳа, менман. Ким бу?

– Баҳорда учрашувингиз йўқмиди, мабодо?

– Учрашув?.. Жамол?..

Телефоннинг нариги томонидан унинг самимий қадрдон кулгуси эшитилди.

*Хурмоюн
Мирзаахмедов*

1995 йил 28-июлда Фарғона вилояти, Бешариқ тумани, Шоберди қишлоғида таваллуд топган. 2002 йилдан 2009 йилгача Шоберди қишлоғидаги 4-умумий ўрта таълим мактабида, 2009–2011-йилларда Бешариқ шаҳридаги 1-ИДУМ да, 2011–2013-йилларда Бешариқ тиббиёт коллежида таҳсил олган. Ҳозирда Андижон давлат тиббиёт институтининг 5-босқич талабаси.

ЧЕЧАГИГА СОДИҚ ҚОЯ

Атрофингизга боқинг. Олам кўзни қувнатувчи, сержило камалак рангларига бой. Ҳаётимизда учраган инсонлар ҳам шу рангларга қиёс. Меҳрибон ва хушчақчақ инсонларни оч ва илиқ рангларга ўхшатаман. Бадфеълдек кўринса-да, асли маъсулиятдан юзига чуқур нақшлар тортилган инсонларни эса жигарранг ёки кўк рангларга қиёс қиламан. Лекин луғатимизда қора ранг ҳам бор. Жамиятимизда ҳам нуқсондай, худдики, бир доғдай инсонлар учраб туради. Асли қора ранг мавжуд эмас десам-чи? Инсонлар ҳам ёмон бўламан деб дунёга келишмайди. Жамиятимизга кераксиз тошдек туйилувчи, лекин асли меҳр

ва мурувват гултожи ҳисобланган инсонлар ҳам учраб туради. Қора ранг мавжуд эмас. Уни қора дегувчилар мавжуд!

У билан бир кўчадан қарама-қарши ўтамиз. Телбанамо бир инсон. Кўплар унинг устидан кулиб ўтишади. Болачалар тепиб кочган, қизлар эса нарироқ юришни маъқул кўришарди. Лекин шу дамгача бировга зиёни тегмаган. Гоҳ у ёнига, гоҳ бу ёнига қараб илжайиб кўяди. Алланималар деб ғуддиллаб юради, холос. Ҳар куни шундай ўтади: ўша йўлак, ўша кийим, ўша ноқислик.

Талабаман. Институтга тезроқ етиб олиш учун айнан шу йўлакдан юраман. Унга такрор дуч келишга мажбурман. Қўрқаман... Бир куни курсдошим: – Мен бехос қўркиб кетган кинофилмимни қайта-қайта кўраман ва қайси сахнадан кейин қайси ҳолат юзага келишини ёд олиб, шу орқали кўркувимни енгаман. Бўлмаса «Қўрқоқ» деган касал бўлиб, озиб кетиш ҳеч гап эмас, – деб қолди. Мен эса телбанамони обдан кузатишни ният қилиб қўйдим. Негадир уни кун ярмида топиб бўлмас эди. Фақатгина эрта тонгда – ҳамма ишига, дарсига шошиб йўл солган пайтда, у ҳам кўчага қора берарди. Демак, эртани кутишга мажбурман.

Эрталаб. Вақтлироқ келган кўринаман, ҳали ундан дарак йўқ. Бир четдаги «скамейка» мени ўзига чорлайди. Янги бўлишига карамай вужуди ёзувлар билан тўлган. Ўтираман. Ҳақ, ундан ҳар не сўзни топса бўлади: исмлар, расмлар, севги ишоралари, ҳаттоки, беҳаё сўзлар. Турфа инсонларни меҳмон қилган кўринади. Ҳаво бироз салқин ва нам. Машиналар шовқинига қасдлашгандек қушлар тинмай сайрайди. Мени эса тақдимотим ҳали чала эканлиги кўнглимни ғашлай бошлади. Бугун ўтиб беришим керак бўлган очиқ дарсим ҳақида ўйга толдим...

Болаларнинг қийқириқ шовқинидан ўзимга келдим. У аллақачон йўлакда кўринган. Бееътибор юриб келар. Безори болалар эса тепиб қочишиб, жаҳлини чиқаришга уринишарди.

Эскириб кетган курткасининг темир тугмасига четда ётган ифлос пакетларни илиб қўйишиб, масхаралаб роҳатланишар эди... Чўчиб кетдим. Яқинлашиб қолибди. Атиги беш метр. Нима қилдим... Йўлнинг нариги бетига ўтиб олай дедим-у, худди мени тутиб оладигандек кўрқинчли хаёл келди. Оёқларим чапга қоч дейди, лекин «скамейка»га тиралиб тўхтадим. Телба ҳам ўчакишгандек чап томондан йўл солганди. Тахтадек қотиб қолдим. Яқинимга келди. Дўнғиллаб ўтяпти. Мен деярли нафас олмас эдим. Ололмасдим ҳам! Қаршимга келганда бир тўхтаб, «оббо, тўнка укам-эй», – деб дўнғиллаб кўйди. Нақд юрагим чиқиб кетаёзди. Кўзларимни катта-катта очиб, узмай қараб турдим. Юрагим дупури машина шовқини-ю, қушларнинг сайрашини босиб кетгандек гўё. Гарчи у мени пайқамаган бўлса-да, мен кўрқдим. Агар бехос ташланиб қолса-чи? Бақир-чақир қилишга тайёрланаётган эдим. Лекин овоз чиқара оламанми? У ўтиб кетди. Қутилганимга шукур дейман-у, худди арвоҳдан қочгандек тез-тез юриб кетаман. Лекин унинг юзи кўз олдимдан кетмаяпти. Соч-соқоли ўсиб кетган, анчадан буён олинмагани сезиляпти. Пешонаси устига бир-неча тутам оқ тушган. Қошлари қора, қалин. Сертук бўлганлигигами соқоллари яноқларигача эгаллаган. Кўрқинчли ҳолатни олган эди. Лекин мен ўйлаганимдан навқирон экан. Шошилиб кетяпман-у, қайрилиб қарагим келди. Ортимдан келмаяптимикиан? Йўқ ортда қолибди. Ие... Ёнида кимдур бор-а. Қарама-қарши туришибди. Тўхтадим, ҳайрон бўлдим. Ҳалиги киши яхши кийиниб ўзига қараган, зиёлигина бир кўринишда. Уларни бироз кузатиб, кейин дарсга кетмоқчи бўлдим. Зиёли киши телбани қучоқлаб кўришгани мени лол қолдирди. Бу ким бўлди? Уни танийдими? Унда нима иши бор? Энди менга дарсни ҳам қизиғи қолмагандек. Бўлим мудирининг топшириқлари, очик дарс, такдимот, ўқувчилар ҳаммаси қолиб кетди. Уларга яқинроқ боришни истадим. Ҳалиги киши телбага нималардир деяпти. Лекин у эшитяпти

деб ўйламайман. Дўнғиллаб гапирмаса-да, атрофга аҳамиятсиз муносабатда. Худди кар ва гунгдек жим турибди. Бироз кутдим ажралишди. Яна ҳалиги киши кучоклаб хайрлашди. Телба эса йўқ. Таажжуб... Ҳалиги киши кўзимга иссиқ учради. Яқин келгач саволга тутдим.

– Салом, яхшимисиз? Телбани танийсизми? Унга нима дедингиз? Кучоклаб кўришдингизми? (Шошқалоқлигим ва бироз тез табиатим боис жавобини кутмай савол ёғдиравердим. У бироз юзимга жим тикилиб турди ва индамай бурилиб кета бошлади. Жавобсиз қолганлигим боис тутоқиб кетдим).

– Ёрдам беролмасангиз, телбадан узоқ юринг (жаҳли чиқди шекилли, билагимдан қаттиқ тутди. Муйилишдаги тамаддихонага судради).

– Унинг кимлигини, телба деяётганинг асли кимлигини биласанми?

– Йўқ.

– У менинг дўстим. Жуда ақлли инсон. Доимо ҳавас қилганман.

– Телбага-я?

– У телба эмас! (Бақириб берди ва жим қолди. Орага сукут чўқди...)

– У энг яқин дўстим. У билан курсдош бўлганмиз. Қувноқ, кўнгли очик, меҳрибонгина истарали йигит эди. АЪло баҳога ўқир ва шу билан бирга кафедрада ҳам ишлар эди. Жамоат ишларида фаол. Ҳатто, бошқа ҳудудларга вилоят вакили сифатида ҳам юбориб туришар эди. Ҳар нарсани эплаб кетаверадиган, жуда тиришқоқ йигит эди. Зимдан ўрнида бўлиб қолишни ҳавас қилар эдим. Жарроҳлик мураккаблиги боис қаттиқ ўқиди. Ҳаттоки, икки ойлаб уйга бормаган пайтлари бўлган. Раёнидаги аҳоли шифокорлардан норозилиги сабаб, кучли мутахассис бўлиши керак эканлигини таъкидлар эди. У билан беш йил бирга квартирада турдик. Ўқишга кирибоқ иш излашга мажбур бўлган. Ота-онасидан эрта ажраган. Битта

укаси бор. У ҳам бўлса кишлокда. Узоқроқ қариндошиникида турарди. Укасини қаттиқ яхши кўрарди. Уйдан жуда хурсанд қайтар эди. Ҳа, Бахтиёр-а... Бир сафар менга:

– Укамдан ким бўласан, деб сўрасам, катта бўлсам, сизга ўхшашни хоҳлайман, дейди. Ҳар гал уйга борсам, причоскамни ўғирлаб олади. Бу сафар сочларини орқага тараб олгандиров. Эски кийимларимни кийиб ўйнаркан. Мана Бахтиёр акангиз, деб энамни кулдирад экан. Шу укам мендан ўзиб кетадиёв. У билан фахрланаман, – деган эди.

Укаси билан телефонда гаплашганида жуда меҳрибон, таътилда уни шаҳарга олиб келишга ваъда берарди. Богларга, паркларга олиб киришини кўп бор айтарди. Лекин ишлари кўплиги боис ҳеч амалга ошира олмас эди. Шу заил йиллар ўтиб кетди. Битирдик. Мен жонлантириш, у эса жарроҳлик соҳасида кетди. Бироз муддат шаҳарда ишлаб турадиган бўлди. Ҳаммаси жойида эди.

Бир кун менга кўнғироқ бўлди. Унга ёрдамим кераклигини айтишди. Етиб боргач, нима бўлганини билдим. Укаси автохалокатга учраган экан. Раёнда яхши мутахассислар йўқ. Йўлда кўп ушланиб қолган. Етказиб келишгунча кўп қон йўқотган. Ахволи оғир эди. Оператсияни ҳеч кимга ишонмади. Ўзи кирди. Лекин оператсия бошланмасдан тугади. Укаси жон берди, ўз кўлида жон берди. Акасини қўлидалигидан, шаҳарга келганлигидан мамнундек кулибгина жон берди. Бахтиёр бунга чидай олмади. Ўзини айблади ва шу аҳволга тушиб қолди. Бу ноҳақлик, у билан бундай бўлмаслиги керак эди. (Бирдан телбанинг менга қараб гапирган гапи ярқ этиб эсимга тушди).

– Шошманг, у менга қараб, «оббо, тўнка укам-эй» деди-я?

– Ҳа-а, йўқ, у укаси Мирзони шундай эркалар эди. Ажойиб одат. Баъзида ҳурмат қилиб укасини «акам» деб чақирар эди. Касаллиги сабабли укаси кўзига кўринади. (Бироз муддат жим қолди. Орага яна сукунат чўма бошлади...)

– У билан нега қизиқиб қолдинг?

– Ўзим, шунчаки.

– Ёрдам беролмасанг, телбадан узоқ юр! (Ўз гапимни ўзимга қўллаганигами, ёки ростдан ҳам ёрдам беролмаслигим учунми, бу сўз менга оғир ботди. У киши бошқа сўз айтмади. Хайрлашмай ҳам чиқиб кетди. Мен эса бир муддат тамаддихонада қолиб кетдим... Ўқишга ҳам бормадим. Уйга бир ахволда паришон қайтдим. Нима овқат еганим ҳам эсимда йўқ. Тонг отиши учунгина уйкуга кетдим).

Эрта тонг. У келгунча йўлакка бориб олмоқчи бўлдим. Лекин тенг келган кўринамиз. Йўл бошида келяпти. У ҳақида эшитгач, кўнглим юмшадими, негадур бугун у кўрқинчли эмасдек. Қайтанга очик чехрали кўрина бошлади. Бугун бошқача кийинган, сочлари ҳам бир томонда. Бармоқ юргазиб таралгани сезиляпти. Унга гап бошлагим, ўзгаришларини, қувончининг сабабини билгим келди. Яқин кела бошлади. Худди уларни кутиб тургандек қаршиларига чикдим. Бу сафар менда кўрқув йўқ. Бироз мулойимлик билан сўз бошладим:

– Ҳа, ака-укалар, йўл бўлсин, қаерга энди? Бахтиёр ака, Мирзони қаерга олиб кетяпсиз ? (Саволимдан ўзим ҳайрон қолдим. Танимаган одамимга шунча савол!)

– Акамними? Паркка олиб кетяпман. Бир маза қилайлик-а? Нима дейсан? Ҳа-а-а, албатта, унга ҳам чиқамиз, тўнка укам! (Кула туриб укасини эркалагандай, ўнг кўлини кенг ёзиб, кейин ўзига тортди. Зум ўтмай бирдан нигоҳи ўзгарди.)

– Сен укамни кўряпсанми?

– Ҳа (жавобим бироз ишончсизроқ чикди).

– У қандай (жиддий оҳангда)?

– Сочлари тепага таралган. Модний. Сизга ўхшайди (кулиб кўйдим).

– Ҳа, бу менинг укам-да. Тўнка укам! (Кулиб қулочини баттар қисди).

– Йўлда машинага эҳтиёт бўлинглар-а? (Шу саволни бекор бердим. Кўзидаги ҳозиргина ёнган чўғ бир онда сўнди.

Юзидаги табассумидан асар ҳам қолмади. Ярасини тирнадим!
Алланималар эсига тушди чоғи. Оёқлари дармонсизланди.
«Скамейка» кидириб чўқди. Фақат бир сўзни қайтарарди:

– Укам-а, тўнка укам...

Анча пайт шу ҳолатда ўтирди. Савол беришга чўчиб қолдим. Лекин бироздан сўнг, менга мамнун қараб:

– Сен укамни кўра олдинг. Кўра олдинг ёки кўришни истадинг! Ўзгалар кўришмайди. Уканг ўлган дейди. У йўқ... (Намли кўзларини ерга қадаб, унсиз ўйга толади.)

– У йўқ. Аслида Мирзодан айрилганман. Яхши ака бўлмаганман. Бирон маротаба ҳам ваъдамни бажармаганман. Ака бўлиб нима қилдим? Қадрига етмадим. Оллоҳим уни мендан олиб кўйди. Мен кўп ёлвордим: Оллоҳим, укамни қайтариб бер. Бир марта паркка олиб борай. Бир марта ўйнатай. Мен кимман ўзи? Фарзандми? Набирами? Барчасидан эрта айрилдим. Сўнги номим «акалик» эди. Айирма, Оллоҳим! Шукурким, Ҳақим мени эшитди. Укам кўз ўнгимда пайдо бўлди. У шундай чиройли. Шундай меҳрга ташна... Биз бирга ўйнаймиз. Паркларга борамиз. Лекин уни паркда йўқотиб қўяман. Излаб топа олмайман. Тезда уйга қайтишга шошиламан. Кела солиб уйқуга ётаман. Чунки тонгда турткилаб, минг хархаша билан тўнка укам уйғотади. Парк илинжида хиёбонга тортқилайди. Мен ўзлигимдан воз кечдим. Шу ҳаётни танладим. Менинг укам бор! Ана, яна тортқилаяпти! Ҳа, ака, кеттикми паркка? Қани, хайр қилдик!

Туриб ёш боладек ўйноқлаб кетди. Мени ўпкам тўлиб, бўғзимга алланима тикилиб кела бошлади. Нега менинг шундай акам йўқ!? Ортларидан зор термулганча титроқ лабларимдан бир сўз тўкилди...

*Шохрух
Ахмедов*

1998 йил 13 апрел Фарғона вилояти. Учкўприк тумани. Кумариқ кишлоғида таваллуд топган. Дастлаб бошланғич таълимни қишлоқдаги мактабда олаётган кезлари кўриш қобилияти кескин ёмонлашгани боис юқори синфни кўзи ожизлар ва қар ўқувчиларга махсулаштирилган мактаб-интернатда давом эттирган. 2015 йил битиргач эса вилоят марказидаги Фарғона шаҳар имконияти чекланган шахслар учун ихтисослаштирилган Республика касб-ҳунар коллежининг ахборот-ресурс кутубхоначиси мутахассислигида таҳсил олди ва уни 2018 йил тамомлаб, тумандаги 8-умумий ўрта таълим мактабида фаолияти бўйича ишламоқда. Ижодий ишлари 2016 йил «Шарқ аёли» кўрик-марафонида рағбатлантирувчи диплом, 2017 йил «Бир сафда» журнали томонидан жамоатчи мухбирлар ўртасида ўтказилган танловда 3-даражали диплом билан тақдирланди. Шеърлари матбуотда мунтазам чоп этилиб келинмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН

Сен Темурсан – рўйи замин мулки хоқон,
Сен Навоий – сўз мулкида шоҳ-у султон.
Сен Бобурнинг қароғида яшаган ғам,
Мирзо бўлиб Шарқ-у Ғарбда порлаган ҳам.
Сен Бухорий мужғонида яшнаган нур,
Сен Хоразмий заковатин бойитган дур.
Сен Муканна томирида кўпчиган қон,
Сен жадидлар кўксидаги тепчиган жон.
Сен Қодирий Отабегин овутган ҳам,
Чўлпон бўлиб кечамизни ёритган ҳам.
Сен Ғафурнинг «Шум бола»син эркалатган,
Сен Қаххорга ўтмишидан эртақ айтган.
Сен борсанки, тўлуғ кўнглим, бахтим олам,
Кафт тупроғинг юрагимга яқин малҳам.
Сенинг номинг мадҳ этурман мангу ҳар он
Жаннатларга қиёс юртим – Ўзбекистон!

ЯНА БАҲОР КЕЛДИ

(Ҳамид Олимжонга)

Яна баҳор келди кўкламга яккаш,
Ҳануз нафасида ўтли бир сўрок:
«Қайда қолди менинг девонам, саркаш,
Соддадил шоирим тушдими фироқ?»
Нигоҳимни кўкка тикканча маъюс,
Бир сўз демоққа ҳеч йўқдир мажолим.
Қулоғим остида жаранглар ҳануз,
Ўша ўтли савол, ўртанар жоним.
Ана ўша ўрик, Сен айтган ўрик,
Гўё этагида бир сават оқ гул.
Дераза ортидан жавдираб мунглуғ,

Оташқалб шоирин излайди нукул.
Не дейин уларга, қани айт ўзинг?
Не деб юпантирай, не деб овутай?
Сен ҳали тириксан, ўчмаган изинг,
Сен кетган йўлларни умрбод кутай!..
Майли, ойлар ўтсин, изма-из йиллар,
Бир кун туташ келар бизнинг манзиллар...

АКТЁР

Дунё – саҳна, ҳар кимсанинг тегиш роли бор.
В. Шекспир

Ўйлама кўп дунёнинг корин,
Қайга боқма бир хил машмаша.
Сен – актёрсан, саҳна ҳам тайин,
Бунда хаёт қўяр томоша.
Томошабин кимсалар айёр,
Кулмайди ҳам, ачинмайди ҳам.
Мийиғида илжаяр бисёр,
Мунофиқлар тўпи бунда жам.
Дунё кори аримайди, ҳей,
Силқиса ҳам қонлар ўмгақдан.
Буларга қўй, парво қилма ҳеч,
Ўз ролингни ўйна юракдан.
Кимдир кафтин елканга босиб,
Дардкаш бўлса суюнма бекор.
Эрта куни ўзгани тўсиб,
Балки сени қилади ғийбат.
Бунда чин дўст топмоқлик душвор.
Бу ғавгонинг йўқдир адоғи.
Чакнаса ҳам кўзларда нафрат,
Ўчса ҳамки хаёт чироғи.

Тушунсанг-чи, ҳар тўқисда кам,
Куюнма ҳеч, ўкинма зинҳор.
Бекор ҳасрат харжлама, ошнам,
Билсанг, ҳамма сен каби актёр.

ЁМҒИР

Булутлар кезинар афтода, сокин,
Шафақнинг юзига этагин тортиб.
Еллар сўроғидан бир дам олиб тин,
Маржонлар тиздилар багрин чок босиб.

Шиғалар хорғин тус саҳардан ёмғир,
Балки то кечгача тайин ёғиши.
Недан у бунчалик нолавор ахир,
Кўксидан эзарми дунёнинг иши?

Шивирлар хастахол неларни бебош,
Ўмгагидан силқир азобнинг захри?
Марварид шодалар асли қонталаш,
Ҳасратнинг қаъридан сизиган томчи?

Борлиқнинг дардидан куйлар эҳтимол,
Эҳтимол, йиглайди аламдан сўзсиз?
Кимдир кўмсар уни, суяр бетимсол,
Яна ким бир четда кузатар сассиз...

Ва лекин ҳеч кимса англамас сирин,
Бизга у куйларми, йиғларми бу кун?..
Фақат оҳангидан юраклар бетин,
Хотирот кўз очмиш, қалбларда учқун.

Шивалар, томчилар ҳали ҳам ёмғир...

ШУКРОНА

Тонги насим каби хуш ёқар дилга,
Олий марҳаматнинг бизга инъоми.
Ҳар кун учун шукрона айтамиз унга,
Илохий иноят эрур Каломи.
Рўйи замин узра сочиб ризқ-рўзин,
Борлиққа бахш этди рух, тан-у жонни.
Оламни жаннатдек яшнатмоқ учун,
Хокисор тупроқдан қорди Инсонни.
Шу тупроқ Ватандир, туғилмиш гўша,
Тупроқдан яралдик, унга қайтамиз.
Азалдан тақдирга битилмиш муҳр –
Ҳар бир кунимизга шукр айтамиз,
Шукрона зикрида эрурмиз ҳар он,
Кунимиз осойиш, сокин кечамиз.
Тинчлигинг барқарор бўлсин, Хур макон,
Керак бўлса сен-чун жондан кечамиз.

Раҳмат
Бобоҷон

1998 йил 19 декабрда Хоразм вилояти Шовот туманида туғилган. Урганч Ижтимоий иқтисодиёт коллежини тамомлаган. Ҳозирда «Эзгу СЎЗ» газетаси муҳаррири.

Ҳасратим – қизилдир,
Соғинчим – сариқ,
Шодлигим – мовийдир,
Бахтларим – оқдир.
Умримни улардан асраганим йўқ,
Гарчи, рангинликни ёқтирмас тақдир.
Айрилиқнинг қора чизгилари мўл,
Юрак дафтарида алардир мингта.
«Фақатгина қаро, фақатгина оқ...»
Бир хил ранг одамни кўрсатинг менга!
Хисларим – гулрангдир,
Умидим – гулранг,
«Бир рангда яшамоқ хатодир, хато».
Дунёдаги барча рангда бўлсинлар,

Сўзимни тошрангдан асрагин Худо...
Биламан, келмайсан, сен ҳеч келмайсан,
Келмайсан, ортади дилнинг дардлари.
Азизам, қарагин бемаъно умрим,
Минг бир хил бўёққа кетган чапланиб...

Баҳорларнинг элчиси шамол,
Узоқлардан элтганча хабар,
Юзларимга урилар-у сўн
Юрагимни қидириб топар.
Кўзларимга қайтади шодлик,
Сўзларимга қайтади маъни.
Борлиғимга қайтар энди бахт,
Кучоғимда яйраб кулгани.
Шаҳар узоқ ўйга чўмади,
То тонггача унсиз сир сақлаб.
Дарахтлар ҳасаддан ҳоргин,
Бир айбини қўёлмас оқлаб.
Мен яшайми ахир индамай,
Мен йиғлайми индамай бугун,
Ёлғиз қолган замин-у само,
Гуллолмаган дарахтлар учун...

Дераза... ютади қоронғуликни,
Бағридан кўзёшлар ўтади сизиб.
Қаерда юрибсан,
Қайси бурчакда –
Жимгина йиғлайсан осмоннинг қизи.
Оҳидан титраниб силкинар абр,

Фиғонга тўлади найсонлар кўкси.
Қаерда, кимларни юпатмоқдасан –
Анов чекаётган уйларнинг дўсти.
Токи чўкаётган юрагим маним,
Тупрокқа беланган энг муқаддас шеър.
Кўксингдан кўксини қидириб топган,
Мен сенинг ўғлингман, ўглингдирман ер!..
Дераза...ютади қоронғуликни,
Бор бахтимдан қара, ғусса ясадим.
Мен сени яшадим доим соғиниб,
Мен сенга интилиб яшадим...

Сукунатни ичган дарахтлар,
Ўй суришар боғда жим туриб,
Ёлғизликдан тўйган шаҳарга,
Эринчоқ киш кирар югуриб.
Жимликларга тўлади бекат,
«Кетаяпман, қайтаман бир кун...»
Жи-им кетаман олтин барглардан,
Кузак тугиб беради тугун.
Таранг тортар мажнуни юрак,
Жаранглайди боғзимдаги ишқ,
Ҳар қадамда йўлимни тўсар,
Мен излаган илоҳий қўшиқ.
Сузиб борар кўзларим кема,
Дилга ташлар соғинч лангарин,
Мен «ох» билан келишолмайман,
Яшолмайман бахтдан ташқари.
Ноябрда эзилган руҳим,
Ёмғирлари ботган елкамга.
Тангрим, борар манзилим аён,

Тангрим, ўзинг йўл кўрсат гамга!

«Кетаяпман, қайтаман бир кун...»

Келдим демокликга куч топдим охир,
Сўнгсиз ҳислар билан алдади шаҳар,
Кетсам ҳам кетгандим эзганча бағир,
Келсам ҳам келганман кўҳна ишқ қадар...

Елкамда менсиз ишқ қилган гуноҳи,
Ўзимга ўзимни қайтар Худойим!
Кўзларим кутмоқлик йўлини тутган,
Кўксимга сиғмади илинжи дунё.

Ўзимдан яралган энди барча гам,
Энди ишқсизлик ҳам ўзимдан бунёд.
Йўқликга бўлмайин лаҳзада ғойиб,
Ўзимга ўзимни қайтар Худойим!

Ерга тўкилувчи оҳангман сўнгги,
Кўкнинг лабидаги «ох» тўлган найман.
Ўзимдан кетаман ўзимга шўнғиб,
Ўзимдан бошқасин билмайман...

*Мехрибон
Қартбаева*

**Қорақалпоғистон Республикаси, Қонликул туманида
2000 йил 1 майда таваллуд топган. Қонликўл педагогика
коллежи 3-босқич талабаси.**

СЕНИ ЭСЛАСАМ...

Ўртаниб бораман, ёнган ўтиндай,
Ўзимни сезаман ёлғиз, етимдай,
Мен турибман унсиз, тошдай – метиндай,
Ортга қайтгим келар, сени эсласам.

Тун-у кун ўйлайман, билмайман нега?
Энди чин кўнгилдан кулмайман нЭга?
Очилмасдан сўлган гулдайман нега?
Лек кўнглим ёришар сени эсласам?

Қаноти қайрилган учмас қушдайман,
Кўнглим баҳор эмас, ҳамон қишлайман,
Баридан кўз юмиб, сени кўмсайман,
Хаёл олиб кетар сени эсласам!

Мени хушламайсан, буни билсам ҳам,
Тўрт мучам соғ бўлиб, «хушнуд» юрсам ҳам,
Бугун бошқаларга қараб кулсам ҳам,
Дунё бўм-бўш бўлар, сени эсласам!

Шунча ёлғон сўзлар, шунчами қайғу,
Орзу этганмидим кўкдаги ойни?
Қалбим ғариблашди, ёмон мунғайди,
Қанча кўкрак кермай, сени эсласам!

Орзуларим йиғлар, кулади армон,
Оқликдан ийманиб, эриган қорман.
Ёруғ дунёда на йўқман, на борман,
Оҳимдан ўт чиқар сени эсласам!

Сени деб, борлиқни унутган эдим,
Пок қалбим, туйғумни танитган эдим,
Бир муддат кўнғлимни ёритган эдим,
Поёнсиз ўйдаман сени эсласам!

Мен билан биргасан ўйда, хаёлда,
Муҳаббатим наҳот қолдирдинг йўлда.
Ёзай десам сиғмас дардларим, мўл-да ...
Мактубларим етмас сени эсласам!

Бу не туйғу, нечун кўрмайди кўзим,
Қалбимдан жой олдинг, йўқотдим ўзим,
Қанча сабр керак, қанчалар тўзим?
Топаман, муҳаббат, фақат кел ўзинг!

Умр, вақт ўтмоқда, айт, мен нетайин,
Дунёдан воз кечиб, сен-ла кетайин,
Ҳамма бахтли, афсус, мен бир бетайин,
Чексиз ғам кемирад сени эсласам...

Юздан нур, лабингдан кулгу ёйилиб,
Кўнглингдан ғуборлар кетар ювилиб,
Бир енгил тортасан, юкдан кутилиб,
Яхши одам билан гаплашган вақтинг!

Ўша дам бу олам кулиб боққандай,
Ҳатто ёмонлар ҳам сенга ёққандай,
Кўксингга меҳрдан гуллар таққандай,
Яхши одам билан гаплашган вақтинг!

Бирдан кўтарилар тушкин кайфият,
Умринг гулзорининг гуллари зиёд,
Олам гўзаллашиб, яшнар табиат,
Яхши одам билан гаплашган вақтинг!

Бахтли дамларингни бўлишгинг келиб,
Ҳаммага борингни улашгинг келиб,
Ҳар кимга юкуниб, меҳрга тўлиб,
Ўзгача бўларсан, кулгандай бахтинг!

Кўринар ҳаётнинг ранглари ёрқин,
Бир умр колгудай бахтли дам тўқин,
Кўнглингга оласан ғанимни яқин,
Осмонларда учар инсонлик тахтинг!

Яхши билан умринг топгандай мазмун,
«Ўткинчи экан!» – деб, бўласан мамнун,
Қайғулар ҳам унут бўлади шу кун,
Худди алмашгандай тонгга шом вақтинг!

Тилингдан бол томиб, шакар сўз бўлиб,
Кўнгил деб аталмиш кенг сарой солиб,
Ҳаётинг гулзори шўх куйга тўлиб,
Булбул овозидек жаранглар шахтинг!

Хотиржам юрагинг, тинчлик ингандай,
Кўпдан лойқаланган сувинг тингандай,
Ҳаёт гўзаллашиб жаннат бўлгандай,
Яхши одам билан гаплашган вақтинг!

Хуморингдан чиқсанг тўйиб сирлашиб,
Яхши билан дилдан холис дардлашиб.
Кўнгил кўнгил билан кетар бирлашиб,
Яхши одам билан сўзлашган вақтинг!

Яхшига борлигим бергим келади,
Яхшини ҳар дамда кўргим келади.
«Яхшилар яшасин!» дегим келади,
Яхши одам билан гаплашган вақтинг!

ОТАМ, ОНАМ БОР

Мен дунёга келдим мисоли бир гул,
Боғимда боғбоним, бошда панам бор.
Бўй етиб, улғайдим, бахтлиман буткул,
Шу бахтга етказган отам, онам бор.

Турли ташвишимиз солиб бошига,
Ғамлардан сочида ок тола бисёр.
Суюб жилмайишиб, келсак қошига,
Суянчим дейдиган отам, онам бор!

Дунёга келиб мен кўрмадим завол,
Қувончим зиёда, ҳасрат бегона.
Бахтим осмонида учганда хаёл,
Қуёш – бу отамдир, ой эса онам.

Фарзандин палапон кушга ўхшатиб,
Ҳар бир нидосига ҳатто жон берар.
Икки кун кўрмаса, уйни ясатиб,
Топганин боласин олдиға тўқар.

Дард чекиб, болам деб, тин олган жонмас,
Меҳрли кўз билан жонсарақ доим.
Улғайсак-да ер-у кўкка ишонмас,
Ҳали ёш бола деб, боқар мулойим!

БАЛКИ УНУТАРСАН

Хаёл... Туйғу... Кўнги... Ўйимизмиди...
Сарғайган япроқдай – сариқ кузмиди.
Айтмоқчи бўлганинг айни сўзмиди:
Балки, унутарсан мени ҳам бир кун?!

Ёди васлинг мени ёқар тинмайин,
Кўнглим йиғлашига минг сабаб тайин,
Юрагим ўртаниб борар кун сайин,
Балки, унутарсан мени ҳам бир кун?!

МУНДАРИЖА

Ҳалима Жуманиёзова.....	5
Баҳодир Оташ	10
Азимжон Қаландаров	17
Моҳидил Шермонова.....	29
Обид Қўлдош.....	34
Баҳодир Ғулом.....	41
Наргиза Ортиқова	45
Зилолабону Холиқова	49
Шоҳида Сувонқулова.....	55
Раҳшона Аҳмедова.....	60
Акмал Турсунов	68
Ўткир Муликбоев.....	73
Мирзоҳид Шавкат	80
Моҳинур Қудратуллаева.....	84
Феруз Камолов	89
Дилноза Камол	94
Ислом Асилбеков	99
Умиджон Абдуманнонов	105
Шаҳноза Муҳаммедова	111
Умид Абдуҳақимов	123
Хумоюн Мирзааҳмедов	130
Шоҳруҳ Аҳмедов	137
Раҳмат Бобожон.....	142
Меҳрибон Қартбаева.....	146

адабий-бадший нашр

БАХТ ҚЎНҒИРОҒИ

Муҳаррир	<i>Умида Ражабова</i>
Бадий муҳаррир	<i>Насиба Эргашева</i>
Саҳифаловчи	<i>Шаҳбоз Сирожиддинов</i>
Мусахҳих	<i>Моҳинур Умаржонова</i>

Лицензия рақами: АИ № 213, 26.03.2012

Босишга 03.07.2019 да рухсат этилди

Бичими 60x84 ¹/₁₆

Босма табағи 17.1. Шартли босма табағи 17,67

Гарнитура «Times New Roman» гарнитураси. Офсет қоғози

Адади 300 нусха. Буюртма № 17

Оригинал макет «Nodirabegim»

нашриёт-матбаа уйида тайёрланди.

Манзил: Тошкент ш. А. Навоий кўч. 30-уй.

«AVTO-NASHR» ХК босмаҳонасида чоп этилди.

Тошкент шаҳри, 8-март кўчаси, 57 уй.

Бахт Кўнанироғи

Ҳалима Жуманиёзова
Баҳодир Оташ
Азимжон Қаландаров
Моҳидил Шермонова
Обиджон Қўлдош
Баҳодир Ғулом
Наргиза Ортиқова
Зилолабону Холиқова
Шоҳида Сувонқулова
Рухиона Аҳмедова
Акмал Туреунов
Ўткир Малиқбоев
Шавкат Мирзоҳид
Моҳинур Қудратуллаева
Феруз Камолов
Дилноза Камол
Ислом Асилбеков
Умиджон Абдуманнонов
Шаҳноза Муҳаммедова
Умид Абдуҳакимов
Хумоюн Мирзааҳмедов
Шохруҳ Аҳмедов
Раҳмат Бобожон
Меҳрибон Қартбаева

ISBN: 978-9943-5222-7-5

9 789943 522275